

Slovenië in Nederland

Slovenija na Nizozemskem

Slovenië in Nederland | Slovenija na Nizozemskem

Samengesteld en uitgegeven door Leon Marc. | Uredil in izdal: Leon Marc.

Auteurs: Leon Marc et al. | Avtorji: Leon Marc et al.

Vertaling van de oorspronkelijke Sloveense teksten in het Nederlands: Mojca Čušin | Nizozemski prevod izvirnih slovenskih tekstov: Mojca Čušin

Ontwerp en vormgeving: Studio Babilon | Oblikovanje: Studio Babilon.

© Leon Marc et al. Alle rechten voorbehouden. | © Leon Marc et al. Vse pravice pridržane.

Niet voor verkoop bedoeld. | Ni namenjeno prodaji.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

314.151.3-054.72(492=163.6)
323.1(=163.6:=112.5)

SLOVENIË in Nederland = Slovenija na Nizozemskem / [avtorji Leon Marc et al. ; nizozemski prevod izvirnih slovenskih tekstov Mojca Čušin]. - [Haag] : [samozal.] L. Marc, 2010

ISBN 978-961-276-029-8

1. Vzp. stv. nasl. 2. Marc, Leon

252978176

Index | Kazalo

Voorwoord van de ambassadeur Predgovor veleposlanika	6 9
"Ik zal handhaven" in het Sloveens "Ik zal handhaven" po slovensko	10 11
Slovens "Appeltje van Oranje" Slovenski "Appeltje van Oranje"	12 13
Emancipatie op z'n Sloveens en Nederlands Emancipacija po slovensko in po nizozemsko	14 15
Een Sloveen die 'aardappels had' Slovenec, ki je imel »krompir«	16 17
Mijnbouw banden Rudarske povezave	18 19
Met de buik het brood achterna S trebuhom za kruhom	20 21
Senatrice Senatorica	22 23
Limburgse klok Limburški zvon	24 25
Problemen met de achternaam Težave s priimkom	26 27
De Nieuwe Katechismus in het Sloveens Holandski katekizem v slovenščini	28 29
Plečnik en Scheveningen Bad Plečnik in Scheveningen Bad	30 31
De Jongere en Slovenië De Jongere in ladja »Slovenija«	32 33
Caravans en kampeerauto's Avtodomi in počitniške prikolice	34 35
Tomos van de Adriatische Zee Tomos z Jadrana	36 37
Sloveense kennis en kapitaal in de Atag fornuizen Slovensko znanje in kapital v ATAG-ovih štedilnikih	38 39
Porsche onder het Sloveense dak Porsche pod slovensko streho	40 41
Slovenen en het universum Slovenci in vesolje	42 43
'Ringa raja' in/en 'Klap eens in je handjes'	44 45
Ontwerper en ondernemer Oblikovalec in podjetnik	46 47
Sloveense onderzoeker van de genocide in Srebrenica Slovenec preiskovalec genocida v Srebrenici	48 49

Sloveense wijn in Nederland Slovensko vino na Nizozemskem	50 51
Je kunt er de hele dag buiten zijn Zunaj lahko ostaneš cel dan	52 53
Laan met perenbomen ... en paardenbloemen voor de dagen van de Sloveense keuken Hruškov drevored ... in regrad za dneve slovenske kuhinje	54 55
"Oberkrainerherz"	56 57
Nederlandse 'vluchtelingen' in Slovenië Nizozemski »begunci« v Sloveniji	58 59
Parsival tussen Brabant en Slovenië Parsival med Brabantom in Slovenijo	60 61
Nicolaas van Wijk en honderd jaar van de Sloveense taal aan de Universiteit Leiden Nicolaas van Wijk in sto let slovenščine na Univerzi v Leidenu	62 63
Sloveens spreken met een Nederlander Govoriti z Nizozemcem po slovensko	64 65
Slovens.org	66 67
Nederlandse Lipa I: Fred Wolsink Nizozemska Lipa I: Fred Wolsink	68 69
Nederlandse Lipa II: Mojca Nodelijk Guštin Nizozemska Lipa II: Mojca Nodelijk Guštin	70 71
Honorair consul Častna konzulka	72 73
Schilder Slikar	74 75
Literaire vertaalster Literarna prevajalka	76 77
Aleksandra Popit: Tussen Slovenië en Slowakije Aleksandra Popit: Med Slovenijo in Slovaško	78 79
Brug tussen twee culturen Most med dvema kulturama	80 81
Sloveens "Kwartet" Slovenski "Kvartet"	82 87
Verplicht bijvak Obvezni izbirni predmet	88 89
Koffers pakken en gaan! Pripravite torbe in pojdimo!	90 91

Het land van brutale fietsers

Foto: Bobo

Nederland is een kleurrijk en divers land en het komt niet altijd overeen met de Sloveense vooroordelen. Al kort na mijn aankomst in maart 2009 is het me opgevallen dat zelfs de Nederlandse fietsen anders zijn. Ze zijn steviger gebouwd dan de Sloveense.* Het zwaartepunt van de Nederlandse fietsen is behoorlijk naar achteren verschoven, waardoor een rechte houding mogelijk is. Vaak hebben ze zelfs geen handremmen, wat wellicht de reden is dat de Nederlandse fietsers brutaler zijn dan automobilisten.

Weliswaar verlangen het Sloveense oog en hart hier naar heuvels en bossen, maar ze kunnen tegelijkertijd niet anders dan een buitengewoon gevoel voor ordelijkheid en ruimte-indeling bewonderen. Proeft maar eens de in broeikassen gerijpte cherrytomaten – U zult verrast zijn over hun volle smaak. Op de achtergrond van dit alles staan de spreekwoordelijke ondernemingsgeest, zuinigheid en zakelijkheid. Als ik in maar één zin moest samenvatten wat ik in Nederland het meest bewonder, zou ik zeggen dat Nederlanders overal serieus en verantwoordelijk mee omgaan. Misschien nemen ze overal meer tijd voor dan Slovenen maar ze zijn er zeer grondig in.

Als de grootste uitdaging tijdens mijn vierjarig mandaat als ambassadeur

Dežela drznih kolesarjev

Nizozemska je barvita in pestra dežela, čeravno ne ustreza vedno slovenskim stereotipom. Drugačna so tu celo kolesa: že kmalu po prihodu marca 2009 mi je padlo v oči, da so močnejše grajena od slovenskih (v Sloveniji smo nekoč imeli zelo znano tovarno koles "Rog", zdaj pa je tovarna Cult, www.cult.si spet med mednarodno priznanimi znamkami). Tudi težišče nizozemskih koles je pomaknjeno precej daleč nazaj za široko razprto krmilo, kar omogoča zravnano držo, pogosto pa so kolesa tudi brez ročnih zavor, kar je morda razlog, da so nizozemski kolesarji drznejši od avtomobilistov.

Slovenskemu očesu in srcu se tu sicer stoži po hribih in gozdovih, a si ne more kaj, da ne bi hkrati občudoval izjemnega občutka za urejenost in izrabo prostora; s polnim okusom presenetijo celo v rastlinjakih dozoreli češnjevi paradižniki. V ozadju vsega so pregovorne podjetnost, ekonomičnost in pragmatičnost. Če bi moral strniti v en sam stavek, kaj najbolj občudujem na Nizozemskem, je to prav resen, odgovoren pristop k vsemu. Morda si Nizozemci sicer za vsako stvar vzamejo več časa kot Slovenci, vendar so zelo temeljiti.

Kot glavni izziv svojega štiriletnega mandata – pred mano sta na tem mestu bila znani slovenski diplomat dr. Boris Frlec in nekdanja gospodarska ministrica ter ekonomistka dr. Tea Petrin, Slovenec pa je bil tudi zadnji jugoslovanski veleposlanik v Haagu dr. Borut Bohte, eden najuglednejših slovenskih mednarodnih pravnikov – sem si postavil narediti še en korak dlje v krepitvi prepoznavnosti Slovenije na Nizozemskem.

* | In Slovenië bestond ooit een zeer bekende fietsfabriek Rog; tegenwoordig is het de fabriek Cult (www.cult.si), die tot de internationaal erkende merken behoort.

heb ik me voorgenomen om nog een stap verder te gaan in het herkenbaar maken van Slovenië in Nederland. Deze functie werd eerder bekleed door de bekende Sloveense diplomaat dr. Boris Frlec, econometist en voormalige minister van Economie dr. Tea Petrin, en de laatste ambassadeur van het voormalig Joegoslavië in Den Haag dr. Borut Bohte, ook erkend als internationale Sloveense jurist bij uitstek.

Ik zou willen dat steeds meer Nederlanders zich zouden realiseren dat in Centraal-Europa, tussen Wenen en Venetië, een modern, open land ligt. Een land dat in minder dan twintig jaar tot de euro-groep is toegetreden en dat al heel dicht bij de bovenste helft van de Europese landen staat wat het BBP per inwoner betreft. Slovenië is noch een Oost-Europees land noch alleen een vakantieland, hoewel het in 2009 door meer dan 60.000 Nederlanders werd bezocht. Nederland is inmiddels onze vijfde belangrijkste toeristische markt geworden. Als u daar benieuwd naar bent, neemt eens een kijkje op www.slovenia.info.

Het is opvallend dat Nederlanders onder Europeanen sterk uitsteken als liefhebbers van kamperen. Het is geen toeval dat de caravans en campers van Adria Mobil de meest populaire Sloveense exportproducten zijn. Op Nederlandse straten kom ik steeds vaker Tomos bromfietsen tegen. Er kunnen hier al de Sloveense wijnen gekocht worden; sauvignon blanc uit Verus werd in het tijdschrift Perswijn gerangschikt onder de beste wijnen uit 2009. Ook de Sloveense keuken is al gepresenteerd in Den Haag. Het is van wederzijds belang dat Nederland open blijft staan voor handel met Slovenië. Nederlanders zijn niet alleen deskundig in broeikassen, maar ook wereldberoemd op het gebied van voedselverwerking, transport en energetica. Misschien zouden we juist moeten nadenken over Nederland als partner bij de ontwikkeling op deze gebieden? In ruil kan Slovenië iets anders aanbieden, namelijk de consumenten markt met de sterkste koopkracht in het Centraal- en Oost-Europa en de kennis van Zuidoost-Europa – Slovenië is een ware springplank voor deze twintig-miljoen markt. Slovenië doet mee aan een aantal multilaterale missies, waar de Sloveense ambassade ook een deel van is. Er is een reeks van internationale organisaties gevestigd in Nederland. Hier vindt men het Internationaal Strafhof (ICC/CPI), het voormalig Joegoslavië-tribunaal (ICTY) en het Libanon-tribunaal, het Internationaal Gerechtshof, en de Organisatie voor

Želim si, da bi vedno več Nizozemcev spoznalo, da je v Srednji Evropi, med Dunajem in Benetkami sodobna, odprta dežela, ki se je v manj kot dvajsetih letih prebila v evro skupino in je po BDP na prebivalca že zelo blizu zgornji polovici držav EU. Slovenija ni "Vzhodna Evropa" in tudi ne le "vakantieland", čeprav jo je leta 2009 obiskalo prek 60.000 Nizozemcev - Nizozemska je sedaj naš peti najpomembnejši turistični trg! Zakaj? Poglejte na www.slovenia.info

Zanimivo je, da Nizozemci v Evropi močno izstopajo kot ljubitelji kampiranja (ni naključje, da sta med najbolj priljubljenimi slovenskimi izvoznimi artikli tu počitniška prikolica in avtodom iz Adria Mobil - več o tem v nadaljevanju). Na nizozemskih ulicah kar naprej videvam Tomosove mopede, tu že lahko kupimo tudi slovenska vina (sauvignon blanc iz Verusa je bil uvrščen med najboljša vina leta 2009 revije Perswijn), v Haagu se je že predstavila tudi slovenska kulinarika.

V našem vzajemnem interesu je tudi, da Nizozemska ostane odprta za posle s Slovenijo! Nizozemci so strokovnjaki ne le za rastlinjake, ampak so svetovna sila na področju predelave hrane, transporta in energetike. Morda bi lahko o Nizozemski razmišljali kot partnerici pri razvoju prav na teh področjih? Na drugi strani Slovenija ponuja poznavanje Jugovzhodne Evrope (je prava odskočna deska za ta dvajset milijonski trg) ter potrošniški trg z najvišjo kupno močjo v Srednji in Vzhodni Evropi.

Slovensko veleposlaništvo je tudi ena izmed slovenskih multilateralnih misij, saj je Nizozemska sedež vrste mednarodnih organizacij. Tu so Mednarodno kazensko sodišče, posebni kazenski sodišči za nekdanjo Jugoslavijo in Libanon ter Meddržavno sodišče in Organizacija za prepoved kemičnega orožja. V okolici Haaga je "European Space and

het Verbod op Chemische Wapens (OPCW). In de omgeving van Den Haag zetelt European Space and Research Technology Centre (Estec), het technische centrum van Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA). Daar is ook een Sloveen werkzaam, dr. Marko Bavdaž. In januari 2010 heeft minister van Hoger Onderwijs, Wetenschap en Technologie Gregor Golobič op de zetel van het Centrum een samenwerkingsovereenkomst ondertekend met de ESA. De zogenoemde European Cooperating State Agreement biedt nieuwe mogelijkheden voor de Sloveense wetenschap. In Den Haag zijn ook Europol en Eurojust gevestigd, waar onze nationale woordvoerder Malči Gabrijelčič werkzaam is als openbare aanklager. In de omgeving van Den Haag is ook het Europees Octrooibureau (EOB) gevestigd. In Petten is het Instituut voor Energie van de EC gevestigd, waar drie Slovenen werkzaam zijn. Sloveense Sabina Kajnc geeft les aan het Europese Instituut voor Openbaar Bestuur (EIPA) in Maastricht. In al deze instellingen werken ongeveer twintig Slovenen.

Verder zijn er ongeveer 150 Sloveense studenten en werken er rond honderd Slovenen, vooral jonge opgeleide mensen. Vooral steken de musici er uit, onder andere Kristina Bitenc, Anja German, Uroš Petrač, Matevž Kajdiš en Vida Matičič, die al succesvol optreden op de Nederlandse podia. Onder jonge kunstenaars steekt er Ištvan Išt Huzjan uit, student aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. Zeer actief is ook de Vereniging Vrienden van Slovenië onder leiding van Mojca Guštin Nodelijk. Zelfs Sloveense voetballers hebben hun weg naar Nederland gevonden: Tim Matavž – topscorer in FC Groningen, Aleksander Šeliga – doelman in Sparta Rotterdam, Dalibor Stevanović in Vitesse Arnhem, en Aleksandar Radosavljevič in ADO Den Haag.

In het zuiden van Nederland, in de provincie Limburg – waar ook een NAVO kantoor is gezeteld met twee Sloveense officiers – leeft al jarenlang een traditionele Sloveense gemeenschap voort. Haar wortels gaan terug naar het begin van de twintigste eeuw, toen Slovenen erheen kwamen om in de mijnen te werken. Kort geleden werd er het 80-jarig jubileum van het koor Zvon gevierd. In centraal Nederland besloot Rene Frelih een poging te wagen om in het Sloveens te schrijven. Deze gemeenschap bracht veel invloedrijke mensen voort, namelijk senator Marie-Louise Bemelmans Videc, jonge journaliste Eveline Domevšček,

Research Technology Centre”, ki je tehnično središče Evropske vesoljske agencije (ESA). Tam dela tudi Slovenec dr. Marko Bavdaž; minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregor Golobič je januarja 2010 na sedežu centra podpisal t.i. “European Cooperating State Agreement” z ESA, ki odpira nove priložnosti za slovensko znanost. V mestu sta še Europol in Eurojust – tam je naša nacionalna predstavница tožilka Malči Gabrijelčič, v bližini Haaga pa še Evropski patentni urad. V Pettenu je inštitut za energijo Evropske komisije, kjer delajo trije Slovenci, Slovenka Sabina Kanjč predava na Evropskem inštitutu za javno upravo EIPA v Maastrichtu. V vseh teh ustanovah delata kakšna dva ducata Slovencev. Tu je še kakih 150 slovenskih študentov ter na delu nekaj sto Slovencev, zlasti mladih, izobraženih ljudi. Izstopajo glasbeniki: Kristina Bitenc, Anja German, Uroš Petrač, Matevž Kajdiš, Vida Matičič si že uspešno utirajo pot na tukajšnjih glasbenih odrih. Med mladimi likovnimi ustvarjalci se je kot študent kraljeve akademije lepih umetnosti uveljavil Ištvan Išt Huzjan. Izjemno dejavno je društvo prijateljev Slovenije Lipa pod vodstvom Mojce Guštin Nodelijk. Celo slovenski nogometaši so na delu na Nizozemskem: Tim Matavž - najboljši strelec v klubu Groningen, Aleksander Šeliga - vratar v klubu Sparta Rotterdam, Dalibor Stevanović - Vitesse Arnhem in Aleksandar Radosavljevič - ADO Den Haag.

Na jugu Nizozemske, v pokrajini Limburg – kjer je tudi eden izmed Natovih uradov, z dvema slovenskim častnikoma – pa imamo tudi tradicionalno slovensko skupnost, katere korenine segajo v začetek 20. stoletja, ko so Slovenci tja odhajali kot rudarji. Pred kratkim smo praznovali 80-letnico pevskega zbora Zvon. V osrednji Nizozemski se je celo v pisanju v slovenščini poskusil Rene Frelih. Iz te skupnosti je izšla senatorka Marie-Louise Bemelmans Videc in mlada novinarka Eveline Domevšček, iz povojne generacije pa avtorica prve monografije o slovenski skupnosti Milena Mulders, znan

auteur van de eerste monografie over de Sloveense gemeenschap Milena Mulders, bekende aardappelverkoper Viktor Šolar, culturele manager Tamara Čop, en anesthesioloog aan de beroemde kliniek Erasmus MC dr. Jože Ruprecht, ook erkend als dendroloog. Al deze Slovenen hebben nu ontdekt dat het onafhankelijke Slovenië hun met trots vervult.

Al deze verhalen van banden tussen Slovenië en Nederland hebben een wens in mijn opgedrongen dat ik ze aan de Nederlandse publiek in het Nederlands wil presenteren. Ik wilde het niet over cijfers hebben en ik wilde ook niet alleen over de samenwerking onder politici, staatsbezoeken en diplomatiek schrijven. Ik wilde mensen, gebeurtenissen en zelfs artefacten van de historische en hedendaagse betrekkingen tussen de twee landen voorstellen. Een reeks mensen, helaas niet allen, die een dwarsdoorsnede van deze betrekkingen vertegenwoordigen, heb ik uitgenodigd om mee te doen aan dit project. (Ik zou bijvoorbeeld nog over de Nederlandse schrijver Frank Westerman kunnen schrijven, die onlangs het boek *Dier*, bovendien heeft geschreven over de beroemde lippizaner paarden uit het dorp Lipica, waar ze de naam aan ontleen). Sommigen hebben zelf hun eigen verhaal opgeschreven, over sommigen heb ik verteld. Daar heb ik dan nog een paar amateurfoto's aan toegevoegd. Zo is het een collage geworden, een soort plakboek, die de naam Slovenië in Nederland verdient.

Bij deze wil ik graag mijn dank uitspreken aan al de auteurs die de teksten hebben bijgedragen en aan een aantal mensen zonder wie dit boekje niet tot stand was gekomen: Breda Sikkens Turšič, Uroš Petrač, Tina Volk, collega Nataša Šebenik en vertaalster Mojca Čušin. Bijzonder dank ook aan de sponsors: Sloveense toeristische organisatie en haar vertegenwoordiger in Brussel Rok Klančnik, en Tomos met zijn vertegenwoordiger in Nederland Domen Bočkor en Darko Janjić, de woordvoerder van Gorenje-Atag.

Ik hoop dat het lezen van dit boekje een onbedwingbaar verlangen in u opwekt om mijn vaderland te bezoeken!

Leon Marc,
Ambassadeur

leon.marc@gov.si

trgovec s krompirjem Viktor Šolar, culturele manager Tamara Čop, dr. Jože Ruprecht, anesthesioloog na znani kliniki Erasmus pa je tudi svetovno uveljavljen dendrolog. Ti zdaj odkrivajo, da jim samostojna Slovenija daje nov razlog za ponos.

Vse te vezi so me navedle na misel, da bi jih moral predstaviti nizozemski javnosti v nizozemščini. Nisem želel navajati suhoparnih števil ali pisati le o sodelovanju med politiki, o državnih obiskih in diplomaciji. Želel sem predstaviti ljudi, dogodke in celo artefakte preteklih in sodobnih odnosov med državama. K sodelovanju sem povabil vrsto (a žal ne vse) ljudi, ki predstavljajo presek teh odnosov. (Lahko bi npr. pisal še o nizozemskemu pisatelju Franku Westermanu, ki je prav pred kratkim slovite konje lipicance iz slovenske vasi Lipica, po kateri so dobili ime, ovekovečil v knjigi *Dier*, bovendien). Nekateri so o sebi bili pripravljeni pisati sami, o nekaterih sem se razpisal sam in dodal še kako svojo amatersko fotografijo. Nastal je kolaž, ki zasluži ime "Slovenija na Nizozemskem".

Zahvaljujem se avtorjem, ki so prispevali besedila. Poleg njih te knjige ne bi bilo brez pomoči Brede Sikkens Turšič, Uroša Petrača, Tine Volk, podpore kolegice Nataše Šebenik in seveda prevajalke Mojce Čušin. Hvala sponzorjem: Slovenski turistični organizaciji in še posebej njenemu predstavniku v Bruslju Roku Klančniku ter Tomosu oz. njegovemu predstavniku na Nizozemskem Domenu Bočkorju in Gorenje-ATAG oz. njihovemu predstavniku Darku Janjiču.

Upam, da vas bo ob branju pograbila neustavljiva želja, da obiščete mojo domovino!

Leon Marc,
Veleposlanik

“Ik zal handhaven”
in het Sloveens

“Ik zal handhaven”
po slovensko

In het Nederlandse wapen staat het motto "Je maintiendrai", wat in het Nederlands "Ik zal handhaven" betekent. Op de Sloveense munt van één euro staat een inhoudelijk soortgelijk motto in het Oudsloveens geschreven "Staan en weerstaan". Het gaat om het motto van de middeleeuwse protestantse prediker Primož Trubar, die in de zestiende eeuw het eerste Sloveense boek schreef en als de grondlegger van de Sloveense taal wordt beschouwd.

Slovenië was het eerste van de nieuwe EU-lidstaten dat in 2007 de euro invoerde. Dat was een belangrijk teken van de stabiliteit van de Sloveense economie en van de ambitie van het Sloveense volk. In 2009 was Slovenië één van de netto-contribuanten aan de EU-begroting. Slovenië heeft inmiddels het hoogste BBP per inwoner van al de nieuwe lidstaten.

V nizozemskem grbu je zapisan slogan »Je maintiendrai« ali po nizozemsko »Ik zal handhaven«. Na slovenskem kovancu za 1 evro je v arhaični slovenščini zapisan pomensko podobno geslo: »Stati inu obstati«. Gre za geslo srednjeveškega slovenskega protestantskega pridigarja Primoža Trubarja, ki je v 16. stoletju natisnil prvo slovensko knjigo in velja za utemeljitelja slovenskega jezika.

Slovenija je bila prva od novih držav članic Evropske unije, ki je leta 2007 uvedla evro, kar je pomemben simbol moči njenega gospodarstva in ambicioznosti njenih ljudi. Leta 2009 je bila Slovenija neto prispevnica v proračun EU in ima tudi najvišji GDP na prebivalca med vsemi novimi državami članicami iz Srednje in Vzhodne Evrope.

Slovens "Appeltje van Oranje"

Slovenski "Appeltje van Oranje"

Suzana Studen van Keulen met haar team naast Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Maxima der Nederlanden – persoonlijk archief.

Suzana Studen van Keulen ob Njeni kraljevski visokosti princesi Maximi in svojo ekipo - iz osebnega arhiva.

Stichting Be Interactive is de winnaar van de Appeltje van Oranje 2010! Het Oranje Fonds bekroont met de Appeltjes van Oranje jaarlijks bijzondere, succesvolle sociaal maatschappelijke projecten. Het thema was dit jaar - 'de Kracht van Sport'. Be Interactive gebruikt wandel- en hardloopsport als middel om geïsoleerde vrouwen mee te laten doen met de samenleving. Suzana van Keulen, van origine Sloveense, die vanaf het begin betrokken is geweest bij het hardlooppject voor vrouwen reageert enthousiast en vertelt: Voor Be Interactive betekent het winnen van een Appeltje van Oranje een erkenning van het positieve maatschappelijke effect dat de kracht van sport heeft op vrouwen. Op 21 mei 2010 heb ik uit de handen van Prinses Maxima het Appeltje van Oranje mogen ontvangen, in nabijheid van Koningin Beatrix, Prins Willem Alexander en Sloveense Ambassadeur Leon Marc.

Sinds het begin van mijn carrière is sport het middenpunt. Atleten zijn mijn inspiratie. Een mooie aanbod van Nike was voor mij het reden om naar buitenland te gaan: Nike Ekin Manager for Eastern Europe. Ik heb in alle Oost-Europese landen een nieuwe manier van promotie van Nike producten bij grote sportwinkels mogen ontwikkelen. Hierbij was ook het betrokkenheid van top atleten heel belangrijk. Het project had veel potentieel en mijn volgende stap was baan voor Nike World Headquarters in Beaverton, als Nike Sports Entertainment Manager. Ik organiseerde grote evenementen over de hele wereld, met toen de tijd atleten als Tiger Woods, Scottie Pippen en Pete Sampras. Zakelijk een zeer leerzame stap, maar ik wilde terug naar Europa. Op Europees kantoor bekleed ik de functie van Nike Sales Manager. Nike is een van de oprichters van Be Interactive.

In Nederland voel ik me heel goed, zowel zakelijk als persoonlijk. Appeltje van Oranje heeft voor mij een extra dimensie, door het beeldje ben ik in contact gekomen met de Ambassadeur van Slovenië. Dit is mijn wens sinds ik naar Nederland ben gekomen, want deze contact betekent voor mij een nieuwe netwerk die ik graag wil gebruiken voor samenwerking tussen Slovenië en Nederland.

suzana@fitlijfstijl.nl

21. maja 2010 sem iz roke Princeze Maxime, ob navzočnosti kraljice Beatrix, princa Willema Alexandra in slovenskega veleposlanika Leona Marca prejela “Appeltje van Oranje” - kipec, priznanje in denarno nagrado, ki je vsako leto podeljena najuspešnejšemu projektu na področju krepitve civilne družbe na Nizozemskem. Appeltje van Oranje je bilo v letu 2010 v znamenju moči športa. Kot direktorica Be Interactive se že pet let zavzemam za integracijo žena v družbo. Iz različnih razlogov je veliko žena izoliranih; bodisi zaradi religije, neznanja jezika, depresije, diabetesa, itd.. Be Interactive preko teka, pohodništva in zdrave prehrane skrbi za vključevanje in krepitev moči žensk.

Šport je področje s katerim se ukvarjam od vsega začetka moje kariere. Vrhunski športniki so mi bili vedno v vzor. Po študiju poslovne administracije sem postala tudi tekaška trenerka in svetovalka za zdravo prehrano. Poslovna pot me je zanesla v tujino. Firma Nike mi je ponudila delovno mesto Nike Ekin Manager za tedanje vzhodne Evrope, s sedežem na Švedskem. Kot Ekin Manager sem v vseh državah vzhodne Evrope uvedla nov način sodelovanja med športnimi veletrgovinami in Nikom. Novost pri sodelovanju s trgovinami je bila vključitev vrhunskih športnikov pri športnih prireditvah. Iztržek je bil zelo dober in moja naslednja stopnja je bila Nike Sports Entertainment Manager v Ameriki. Obzorje se je razširilo na ves svet. Organizirala sem prireditve v Tokyu, Parizu, New Yorku...s takrat znanimi vrhunskimi športniki kot so Tiger Woods, Scottie Pippen, Pete Sampras. Svetovni sedež Nike v Beavertonu je bil zame poklicno zelo uspešen korak, vendar sem si želela nazaj v Evropo. Nike mi je ponudil priložnost v Hilversumu, kjer je evropski sedež. Nizozemska mi tako osebno kot poslovno zelo odgovarja, še posebej, ker je zelo internacionalna. Uživam v spremembah, ustvarjanju stikov med ljudmi in povezovanje med različnimi projekti. Kot Slovenka se v vseh deželah hitro vključim v okolje in vedno si prizadevam pustiti pozitiven vtis. Čeprav živim v tujini, sem zelo ponosna na Slovenijo. Appeltje van Oranje me je privedlo v stik s slovenskim veleposlaništvom, česar sem si že dolgo želela. Kipec ki ga je izdelala kraljica Beatrix zame pomeni novo mrežo sodelovanja med Slovenijo in Nizozemsko.

suzana@fitlijfstijl.nl

Emancipatie

op z'n Sloveens
en Nederlands

Emancipacija

*po slovensko in
po nizozemsko*

In 1982 kwam ik weer ter beschikking van de arbeidsmarkt. In die tijd echter was de kans op werk voor een vrouw met een typisch mannenberoep, een technische opleiding en dan ook nog eens buitenlandse, zeer klein. Het Arbeidsbureau gaf mij veel aandacht en ik ben verschillende malen benaderd door een consulent voor diverse vacatures. Nadat ik dan gesolliciteerd had en men geconfronteerd werd met een buitenlandse dame werd, zeker in die tijd, de interesse vrijwel nihil. Redenen voor afwijzing te over: geen dames WC in de fabriek, mannen aan wie leiding gegeven zou moeten worden gaven te kennen geen vrouwelijke chef te accepteren en andere niet ter zake doende redenen. De emancipatiegolf begon in feite rond 1985. Zelf was ik toen huisvrouw met een tweetal kinderen, zeer behoorlijk geïntegreerd en aangepast aan de Nederlandse samenleving. Was nog steeds ingeschreven bij het Arbeidsbureau echter kwam niet veel verder dan het geven van cursussen in houtbewerking aan vrouwen, die niet afhankelijk wilden zijn van mannen.

Midden jaren 80 kreeg ik via het GAB een management opleiding, ter vergroting van mijn kansen op de arbeidsmarkt. Via een stageplaats bij Marko, fabrikant van school- en projectmeubelen, verkreeg ik daar een vaste baan en heb in verschillende functies ruim 17 jaar bij dit bedrijf gewerkt. Functies zoals: planner, groepsleider in de productie, voorraadbeheer, inkoop. Helaas kwam mijn functie te vervallen doordat de productie werd verplaatst naar het buitenland.

In mijn vrije tijd heb ik daarnaast mijn liefde en respect voor de natuur kunnen uitleven. Ondanks een beperkte diversiteit heb ik deze opstelling ook bij veel Nederlanders aangetroffen. Heb zelf als vrijwilligster bij de Heemtuin in Muntendam veel over planten en vogels geleerd en daardoor ook anders leren kijken naar de natuur in Slovenië en geprobeerd vele Slovenen respect voor de natuur bij te brengen.

In Nederland is er sprake van natuur creatie. Er zijn subsidies voor bebossing dit in tegenstelling tot Slovenië waar gewoon teveel bossen zijn en subsidies gegeven worden om bebossing van weilanden tegen te gaan. Projecten als Natura 2000, Life en Ramsar hebben inmiddels hun weg naar Slovenië gevonden. Met enige trots vertel ik mijn vrienden thans over duurzaamheid in dat land. Over aardwarmte, warmtepompen, computergestuurde centrale verwarming, gestookt met biomassa enz.

In mijn huidige functie ben ik nu de schakel tussen Slovenië en Nederland als PA (Persoonlijk Assistent) van de ambassadeur van dat land, Zijne Excellentie Leon Marc. Het is de droom van een tiener, die na een lange omweg onverwacht waar is geworden. En voor Nederland een voorbeeld van moderne opvattingen over een loopbaan.

31. juli 1979 je bil dan, ko sem vso svojo balo naložila v prtljažnik avta Volvo 164 in se odselila na Nizozemsko. Medtem, ko so strehe avtomobilov na nasprotni strani avtoceste krasile jadralske deske, sem jaz prevažala na strehi likalno desko. Brez te na Nizozemskem ne bi preživila...

Z mojem sva najprej stanovala pri njegovih starših. Tu sem se srečala z nizozemskimi navadami, ki so bile precej drugačne od slovenskih. Vse se je dogajalo ob določenem času. Kava ob desetih, malica (kruh s sirom ali mesninami) ob dvanajstih, čaj ob treh, topel obrok ob šestih. Potem spet kava ob osmih in alkoholne pijače po deseti uri (samo za vikend, se razume). Kavo je tašča postregla v skodelicah iz porcelana, poslikanega z vrtnicami. Vsaka je bila drugačna, kar je dalo misliti, da je tašča razbila že kar precej servisov... Pa ni bilo tako. Skodelice so bile dragocenost iz angleškega porcelana...Aha, piškot pri kavi pa je bil samo eden...

Po dobrem mesecu dni sva se z mojem preselila na veliko kmetijo. Razdalja med kuhinjo in spalnico je bila 22 metrov. Od kuhinje do spalnice sem se vozila z rolko. Prvo zimo na kmetiji sem za copate uporabljala škornje "Moon".

Glede na to, da je bila prodaja na domu na Nizozemskem zelo priljubljena, mi je mož zabičal, da ne smem na vratih od prodajalcev kupiti nič: niente, nada.... Sicer tako ali tako nisem znala še kupovati, saj sem se namesto nizozemščine učila španščino, glede na to, da naj bi šli v kratkem v Argentino.

Nekega dne se je pojavil pred vrati gospod s seznamom in svinčnikom v roki in me prepričeval, da nisem še plačala davka na psa. Kaj? Da se nisem plačala davka na psa...Kaj? Da se nisem plačala davka na psa...Kaj??? Veste kaj, za norca me pa že ne boste imeli, sem vpila na davčnega terjalca in ga zapodila...

Z mojim (za Nizozemce moškim) poklicem (lesni tehnik in komercialist) nisem imela možnosti dobiti službe. Večkrat so mi na Zavodu za zaposlovanje posredovali odprta delovna mesta, vendar kot ženska z moškim poklicem v začetku osemdesetih let nisem bila dobrodošla. Tako mi ni preostalo drugega kot se prilagoditi razmeram in postati poleg žene še mati.

Viktor Šolar

Een Sloveen
die 'aardappels had'

Slovenec,
ki je imel »krompir«

De Sloveense uitdrukking 'aardappels hebben' betekent 'geluk hebben'. In een land waar aardappelen een uiterst populaire schotel zijn, waar zelfs een instituut voor aardappelen bestaat en waar culinaire wedstrijden in een speciale aardappelgerecht (gebakken aardappels) plaatsvinden, is dit makkelijk te begrijpen. Viktor Šolar komt oorspronkelijk uit één van de Sloveense 'aardappelcentra' - uit Bohinj, één van de mooiste plekken van de Sloveense Alpen. Het was daar dat hij zijn Nederlandse echtgenote leerde kennen.

Na een carrière als kok op een schip en daarna nog in Zweden is hij ook in Nederland doorgegaan met culinaire onderneming. In Deventer had hij jarenlang het restaurant Postojna, genoemd naar de Sloveense stad met wereldberoemde grotten die tot de grootste ter wereld behoren. In de 'grot', een middeleeuwse kelder, bevond zijn restaurant zich met de gerechten uit de Joegoslavische keuken. Tegelijkertijd gaf hij kookles aan de koksschool in Apeldoorn.

Tijdens de aanval van het Joegoslavische leger op Slovenië in 1991 verdedigde hij Slovenië moedig op de Nederlandse TV en in allerlei andere media en hij hielp veel Joegoslavische vluchtelingen.

Later vestigde hij zich in de handel in aardappelen. Hij werkte met het bedrijf Eurohouse, dat samen met het bedrijf Agroplant het vierde grootste Nederlandse exportbedrijf van zaaizaad producten was. Daar – met name met de uitvoer van aardappelen – hield hij zich mee bezig tot zijn pensioen. Hij is wellicht de bekendste Nederlandse ondernemer van Sloveense afkomst geworden.

Slovenski rek "imeti krompir" pomeni imeti srečo. V Sloveniji, deželi, kjer je krompir izjemno priljubljena jed in kjer imamo celo inštitut za krompir in kulinarčna tekmovanja iz posebne krompirjeve jedi ("pražen krompir") je to lahko razumljivo. Viktor Šolar je doma iz enega izmed "krompirjevih središč" v Sloveniji, ki je tudi eden izmed najlepših delov slovenskih Alp - iz Bohinja. Tam je spoznal tudi svojo ženo, Nizozemko.

Po kuharski karieri na ladji in na Švedskem, se je tudi na Nizozemskem se najprej ukvarjal z gostinstvom - v Deventerju je imel dolga leta gostilno z imenom "Postojna", po kraju v Sloveniji s svetovno znanimi jamami, enimi največjih na svetu sploh. V "jami", srednjeveški kleti je bila tudi njegova gostilna, ki je ponujala jedi jugoslovanske kuhinje. Hkrati je bil priznan kuharski učitelj na gostinski šoli v Apeldoornu.

Med napadom jugoslovanske armade na Slovenijo leta 1991 je na nizozemski televiziji in v drugih medijih pogumno branil Slovenijo. Veliko je pomagal jugoslovanskim beguncem.

Kasneje se je uveljavil v trgovanju s krompirjem v podjetju Eurohouse, ki je bil skupaj s podjetjem Agroplant četrty največji nizozemski izvozni semenskih izdelkov. S tem - zlasti z izvozom krompirja - se je ukvarjal vse do upokojitve. Postal je morda verjetno najbolj znan nizozemski podjetnik slovenskega rodu.

Mijnbouw
banden

Rudarske
povezave

Paul Ramšak, Leon Marc, Ton Kropivšek in/en Frans Vaessens.
Photo: Marcel van Hoof

In het voorjaar 2010 heb ik in Heerlen het project Mijnwater bekeken. Het geothermische water wordt gepompt uit verlaten mijnschachten en vervolgens gebruikt voor de verwarming van de nieuwe bedrijf- en woonwijk in de nabijheid van de Corneliuskerk in Heerleheide. Daar komen Limburgse Slovenen een keer per maand bij elkaar voor de Sloveense mis.

Ik kreeg een rondleiding van de medewerkers van het woningbedrijf Weller, begeleid door **Paul Ramšak** van de Nederlandse staatsagentschap Agentschap NL, de afdeling van energie en klimaat. Meneer Ramšak is ook afstammeling van de Sloveense mijnwerkers, die in het verleden in de mijnen werkten, die tegenwoordig weer – zij het op een andere manier – Heerlen verwarmen. Ik was verrast hoe goed hij Sloveens sprak en heel blij dat hij de 's' van zijn naam op zijn Nederlandse visitekaartje trots in een 'š' had veranderd door er een vinkje op te schrijven.

Met het project Mijnwater neemt meneer Ramšak deel aan het grote pan-Europese project Remining-Lowex. Dit project is gericht op de ontwikkeling van de Europese mijngebieden in duurzame gemeenschappen met holistische aanpak, met name op het gebied van energie. Ook de Sloveense stad Zagorje neemt er deel aan. Daar werd meer dan 240 jaar bruinkool opgegraven en de inwoners willen nu het water van de mijnen zoals in Heerlen voor verwarming en koeling gebruiken.

In de jaren twintig van de twintigste eeuw vestigden ruim vierduizend Slovenen zich in het gebied van Landgraaf, Brunssum, Kerkrade en Heerlen. Ze richtten daar zelfs vier restaurants op. Slovenen maakten deel uit van de immigratiegolf uit het Centraal-Europa en elders toen de Limburgse mijnen arbeidskrachten nodig hadden. In het overwegend katholieke Limburg konden de Slovenen goed opschieten. Slovenen maakten immers al in de middeleeuwen pelgrimstochten naar Heilige Servaas in Maastricht. Aangezien Slovenië eeuwenlang tot Oostenrijk-Hongarije behoorde, spraken Slovenen goed Duits en ze konden dus ook Nederlands snel leren.

Ik keer graag terug naar Limburg; het heuvelachtige landschap doet denken aan Slovenië. Bovendien wonen er zo veel bijzondere mensen die mij zeker kwalijk zullen nemen als ik ze vergeet te noemen. Vooral één avond met de cursisten van de Sloveense cursus, georganiseerd door **Metka Boon Pleterski**, ga ik nooit vergeten. Hoe ontroerend waren de loten van deze, inmiddels bejaarde mensen, die als kindjes naar Nederland waren gekomen of hier waren geboren. Hun ouders hadden aanvankelijk niet gedacht voor altijd hier te blijven, maar daar kwam de oorlog of de dood van de moeder en de vaders-mijnwerkers moesten hertrouwen. Het lot dat wij ons tegenwoordig nauwelijks kunnen voorstellen! En toch is er in deze mensen het blijdschap voor gezang en dans overgebleven. Daarbij denk ik aan mevrouw **Mici Michon**, een van de iconen van de Limburgse gemeenschap. Meer over de geschiedenis van deze gemeenschap is nu dankzij Milena Mulders ook op het internet te vinden: <http://www.iisg.nl/hbm/slovenen>.

Laat 's avonds onderweg van Landgraaf naar Den Haag zat ik te denken aan al de pijn van de emigratie. Ik moest er ook aan denken wat de Sloveense taal voor deze mensen betekend. Een van de cursisten, meneer **Edmond Prevo**, geeft jaarlijks een tweetalig woordenboek (Sloveens-Nederlands/Nederlands-Sloveens) uit, waar hij al de tot die tijd bij de cursus geleerde woorden in verzamelt.

Spomladi leta 2010 sem si v Heerlenu ogledal projekt Mijnwater, pri katerem iz opuščenih rudniških jaškov - kjer so nekoč kopali rudo tudi slovenski rudarji - črpajo geotermalno vodo in z njo ogrevajo novo poslovno-stanovanjsko naselje, ki je zraslo blizu cerkve sv. Kornelija v Heerleheidu, kjer se enkrat na mesec limburški Slovenci zbirajo pri slovenski maši.

Projekt so mi razkazali sodelavci stanovanjske zadruga Weller, v spremstvu **Paula Ramšaka** iz nizozemske državne agencije Agentschapnl oz. iz oddelka za energijo in podnebje. Rudniki, v katerih so nekoč delali tudi slovenski rudarji sedaj spet - le da na drugačen način - ogrevajo Heerlen. Presenečen sem bil, kako dobro g. Ramšak govori slovensko in vesel, kako ponosno je na svojo nizozemsko vizitko na "s" v svojem priimku z roko pripisal kljukico, da je postal "š".

Gospod Ramšak preko Mijnwater projekta sodeluje v večjem vse-evropskem projektu Remining-Lowex, namenjen razvoju evropskih rudarskih področij v trajnostne skupnosti s celostnim pristopom, zlasti na področju energije. V projektu sodeluje tudi slovensko mesto Zagorje, kjer se je več kot 240 let kopalo rjavi premog in kjer podobno kot v Heerlenu želijo uporabiti vodo iz rudnikov za ogrevanje in hlajenje.

V dvajsetih letih dvajsetega stoletja se je na območju Landgraafa, Brunssuma, Kerkradeja in Heerlena naselilo prek 4000 Slovencev, ki so na višku svoje prisotnosti tam imeli tudi štiri čisto svoje gostilne. Slovenci so bili del priseljenkega vala iz Srednje Evrope in drugod, ko so limburški rudniki potrebovali delovno silo. V pretežno katoliškem Limburgu so se dobro ujeli, navsezadnje so Slovenci že v srednjem veku romali k sv. Servaciju v Maastricht. Ker je bila Slovenija stoletja del Avstrije, so dobro znali tudi nemško, tako da so se tudi nizozemščine kmalu naučili.

V Limburg se rad vračam - hribovita pokrajina spominja na Slovenijo. Poleg tega je tu toliko zanimivih ljudi, da se bom zagotovo zameril komu, ki ga bom pozabil omeniti. Posebej mi je v spominu ostal večer s slušatelji tečaja slovenščine, ki ga v Landgraafu vodi **Metka Boon Pleterski**. Kako pretresljive so usode teh, sedaj že ostarelih ljudi, ki so kot malčki prišli na Nizozemsko ali se tu celo že rodili staršem, ki sprva nikoli niso mislili tu za vedno ostati. Pa je prišla vojna ali smrt matere, in so se očetje rudarji morali znova poročiti z domačinko. Usode, ki si jih v današnjem svetu komaj lahko predstavljamo! A vendarle je v teh ljudeh ostalo veselje za pesem in ples - mislim na eno izmed ikon limburške skupnosti gospo **Mici Michon**. Več o zgodovini te skupnosti si po zaslugi Milene Mulders zdaj lahko ogledate tudi na spletnih straneh <http://www.iisg.nl/hbm/slovenen/>.

Iz Landgraafa pozno zvečer odhajam proti Haagu z mislijo na vse te bolečine izseljenstva. A tudi z mislijo, kaj tem ljudem pomeni slovenski jezik: eden izmed slušateljev, gospod **Edmond Prevo**, vsako leto v samozaložbi na novo izda dvojni slovensko-nizozemski in nizozemsko-slovenski slovar, v katerem zbere vse dotlej pri tečaju naučene besede.

Milena Mulders

Milena Mulders
Photo: Titia Hahne

**Met de buik het
brood achterna**

**S trebuhom
*za kruhom***

Ik ben Milena Mulders (Brunssum, 1975), afgestudeerd aan de Academie voor de Journalistiek in Tilburg (1998) en sindsdien werkzaam in allerlei sectoren. Van de journalistiek tot de verslavingszorg, sport en cultuur. Schrijven en onderzoek doen is mijn passie: Migrantenerfgoed, cultureel erfgoed en culturele diversiteit zijn de onderwerpen waar ik me sinds een aantal jaren mee bezighoud. Dat dat zo is, heeft te maken met mijn zoektocht die ik in 2004 startte naar mijn Sloveense afkomst. Mijn moeder, een geboren Sloveense, overleed in 1997. Ik wist weinig tot niks over haar leven, iets wat ik als dochter, journalist en mens maar moeilijk kon accepteren. Zeker omdat behalve mijn moeder ook de rest van haar gezinsleden op betrekkelijke jonge leeftijd kwamen te overlijden.

Dat ik besloot op zoek te gaan naar mijn Sloveense afkomst had ook een andere reden, namelijk de gebeurtenissen die in de Nederlandse samenleving de verhoudingen tussen allochtonen en autochtonen op scherp zetten: de opkomst van de politicus Pim Fortuyn, 11 september, de moord op filmmaker Theo Van Gogh. Ineens waren Marokkanen geen gastarbeiders meer maar Moslims. Iedereen had een mening of zei in ieder geval wat hij dacht. Zelf merkte ik dat ik het lastig vond om een mening te vormen en als ik al een mening had, dan heette die in de volksmond 'politiek correct'. Ik was opgegroeid met een andere cultuur en had met eigen ogen gezien hoe migratie een mens kan verscheuren, hoe gevoelens van heimwee en hechting constant met elkaar in gevecht kunnen zijn. Hoe moeilijk het is om rust te vinden in een land dat nooit echt het jouwe is. Of dat andere land, dat nooit meer het jouwe zal zijn.

In februari 2009 presenteerde ik in het Limburgs Museum in Venlo mijn boek over de geschiedenis van Slovenen in Nederland. Een dag om nooit te vergeten. Niet alleen voor mij als auteur, vooral ook voor de mensen over wie het ging. Het is moeilijk om uit te leggen wat het boek voor hen betekent, maar als ik het zou moeten omschrijven dan komt het het dichtst in de buurt van erkenning, ertoe doen, van zekerheid. Trots is in ieder geval niet het juiste woord. Want hoe kun je trots zijn op wat ervaren wordt als een pijnlijke geschiedenis. De vroege Sloveense geschiedenis in Nederland is geen mooi verhaal, maar een van doffe ellende. Of zoals iemand het ooit verwoordde: wij gingen 'met de buik het brood achterna', daar was niets romantisch aan.

Vijf jaar heeft mijn zoektocht naar mijn roots geduurd. Een periode waarin ik alle kanten opging: van oer-Hollands naar helemaal Sloveens naar toch meer ex-Joegoslavisch om uiteindelijk ergens daar tussenin te landen. En iedere keer volgt diezelfde vraag: wat heeft het je gebracht, wat heeft het ons opgeleverd? Twee dingen. Mijn zoektocht naar mijn afkomst heeft van mij een completer mens gemaakt. Sterker, evenwichtiger, zelfbewust. Maar vooral heeft het mijn blik verruimd. Ik heb ervaringen opgedaan die ik nu gebruik in persoonlijke leven en professionele carrière. Of zoals mijn Marokkaanse collega het in een interview verwoordde: "Om verder te komen, om echt naar de toekomst te kunnen kijken, moet je je eigen geschiedenis goed kennen."

Maar het heeft nog iets opgeleverd en dat is dat ik gemerkt heb wat dit soort projecten teweeg brengt. Niet alleen in de eigen Sloveense kring maar vooral ook daarbuiten. Dat Nederlanders zich in mijn Sloveense geschiedenis herkennen en het hen tot nadenken zet. Over hun eigen verhaal. Over de manier waarop wij met elkaar omgaan, hoe we kijken en beoordelen. Daarom zijn projecten als deze ook zo hard nodig. Voor migrantenjongeren om zichzelf te leren kennen. Voor de Nederlanders om zich in te herkennen.

Ime mi je Milena Mulders, rojena sem bila v kraju Brunssum leta 1975. Leta 1998 sem diplomirala na Akademiji za novinarstvo v Tilburgu in odlej delala v različnih sektorjih: novinarstvo, oskrba zasvojenih, šport in kultura. Pisanje in raziskovanje sta moja strast. Že vrsto let se ukvarjam z emigrantsko in kulturno dediščino ter vprašanji kulturne raznolikosti. K temu je pripomoglo iskanje mojih slovenskih korenin, ki sem ga začela leta 2004. Moja mati, rojena v Sloveniji, je umrla leta 1997. O njej in njenem življenju sem vedela zelo malo, skoraj nič, kar je zame kot njeno hči, kot novinarke in kot človeka, težko sprejeti. Posebno še zato, ker so poleg moje matere tudi ostali člani njene družine umrli že v mladih letih.

Na odločitev za raziskovanje svojega slovenskega rodu so vplivali dogodki v nizozemski družbi, ki so zaostriili odnose med priseljenci in domačini: nastop politika Pima Fortuyna, 11. september, umor režiserja Thea van Gogha. Nenadoma Maročani niso bili več le tuji delavci, ampak muslimani. Vsakdo je imel svoje mnenje ali je glasno rekel to, kar je mislil. Sama sem opazila, da je bilo težko oblikovati lastno mnenje, mnenja, ki sem jih že bila oblikovala, pa so bila tako imenovana "politično pravilna". Sama sem odrasčala z drugačno kulturo in sem z lastnimi očmi videla kako emigracija človeka lahko raztrga, kako se lahko občutki domotožja in poganjanje novih korenin med seboj nenehno bojujejo. Kako težko je najti mir v novi deželi, ki nikoli ne bo tvoja ali v stari deželi, ki nikoli ne bo več tvoja.

Februarja 2009 sem svojo knjigo o zgodovini Slovencev na nizozemskem predstavila v Limburškem muzeju v kraju Venlo. To je bil dan, ki ne sme iti v pozabo. Ne samo zaradi mene kot avtorice, ampak še posebej zavoljo ljudi, o katerih sem pisala. Težko je razložiti kaj ta knjiga pomeni vsem tem ljudem. Še najbližje pridem razlagi z besedami kot sta priznanje, gotovost. Ponos v vsakem primeru ni primerna beseda. Le kako je lahko človek ponosen na nekaj, kar občuti kot bolečo preteklost? Zgodnja slovenska preteklost na nizozemskem namreč ni lepa zgodba, temveč zgodba o bedi. Ali kot je nekoč nekdo rekel "Šli smo s trebuhom za kruhom", to pa ni bilo prav nič romantično.

Moje iskanje korenin je trajalo pet let. To je bilo razburkano obdobje iskanja, v katerem me je premetavalo od prvobitne Nizozemke, do pristne Slovenke in tudi bivše Jugoslovanke, dokler nisem pristala nekje vmes. Vsakič se je ponavljalo isto vprašanje: kaj ti je to prineslo, kako nas je obogatilo? Iskanje mojih korenin me je naredilo veliko bolj celostnega človeka. Postala sem močnejša, uravnovešena in samozavestna, predvsem pa sem razširila svoje obzorje. Dobila sem izkušnje, ki jih sedaj uporabljam v osebnem življenju in pri moji službeni karieri. Moj maroški kolega je nekoč v intervjuju dejal: "Če želiš napredovati in da bi lahko nekaj resnega pričakovala od prihodnosti, moraš dobro poznati svojo zgodovino".

Opazam da imajo podobni projekti še eno korist: ne samo v svojem slovenskem krogu, ampak tudi zunaj njega vzbudijo zavest. Drugi v moji slovenski zgodovini vidijo sebe in to jim da misliti o njihovi lastni zgodbi, o naših medsebojnih odnosih, pogledih in sodbah. Zato so takšni projekti nujno potrebni za potomce izseljencev, da spoznajo sami sebe, in za Nizozemce, da v teh zgodbah prepoznajo sebe.

Senatrice
Senatorka

Mijn maidenspeech in de Senaat opende ik met een verwijzing naar de komst van mijn Sloveense vader naar Nederland en sprak mijn dankbaarheid en dienstbereidheid uit aan dat Nederland dat het mogelijk maakte dat zijn dochter mocht aantreden als lid van een Hoog College van Staat.

Ik ben als jong meisje al op zoek gegaan naar mijn Sloveense wortels en werd zeer, zeer gastvrij ontvangen daar in Laško. Ik kom er nog steeds bijzonder graag bij de vele familieleden wier geschiedenis ik 'in kaart heb gebracht' en wier wel en wee ik met een warm hart blijf volgen.

Zuid-Limburg, het 'land' van mijn geboorte, was en is evenzeer een gastvrij land waar vele Slovenen, naast Polen, Tsjechen enz., een nieuwe toekomst wilden en konden opbouwen. Dat wordt boeiend en zorgvuldig beschreven door Milena Mulders in haar boek Met de buik het brood achterna.

In mijn ambt als lid van de Eerste Kamer mag ik nu ook dienstbaar zijn aan dat Slovenië dat het zo bijzonder goed doet in de EU, door contacten te onderhouden met Sloveense politici, onder andere in de context van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, en door – daartoe zeer gestimuleerd door Ambassadeur Marc – wegen te verkennen die Slovenië en Nederland tot nauwere samenwerking kunnen brengen – tot wederzijds voordeel – zowel cultureel als economisch en politiek.

Naar mijn gevoel hebben beide landen veel gemeen: hardwerkend, getrouw, oprecht en blijmoedig. Een prachtige voedingsbodem voor vruchtbare dialoog en samenwerking!

V mijnem nastopnem govoru v nizozemskem senatu sem izrazila hvaležnost in pripravljenost za služenje Nizozemski ter omenila prihod mojega slovenskega očeta na Nizozemsko, ki je v času dveh generacij ustvaril možnost, da njegova hči postane član visokega državnega sveta.

Kot najstnica sem se začela zanimati za moje slovenske korenine in sem bila tam, v Laškem, tudi zelo, zelo toplo sprejeta. Še vedno rada obiskujem moje sorodnike, katerih zgodovino sem zapisala in katerih vzpone in padce spremljam z iskrenim zanimanjem.

Zuid-Limburg (južni del province Limburg na Nizozemskem), kjer sem se rodila, je bil in je še vedno gostoljuben kraj, kamor je poleg Poljakov, Čehov in drugih prišlo tudi veliko Slovencev in kjer jim je bila dana možnost ustvariti novo prihodnost za njih in njihove otroke. Ta del naše zgodovine je živo in natančno opisan v knjigi Milene Mulders, "Met de buik het brood achterna" ("S trebuhom za kruhom").

V vlogi članice nizozemskega senata imam sedaj tudi možnost služiti Sloveniji – uspešni državi znotraj EU – z vzpostavitvijo stikov s slovenskimi politikami, med drugim v okviru Parlamentarne skupščine Sveta Evrope, in – na vzpodbudo veleposlanika Marca – z iskanjem načinov za vzpostavitev tesnejšega kulturnega, ekonomskega in političnega sodelovanja med Slovenijo in Nizozemsko v korist obeh držav.

Menim, da imata obe deželi veliko skupnih vrednot: trdo delo, zvestoba, iskrenost in optimizem. To predstavlja čudovito kulturno osnovo za uspešen dialog in sodelovanje.

Limburgse klok Limburški zvon

Foto: Ton Kropivšek, maart 2010

In oktober 2009 vierde het Limburgse zangkoor Zvon (klok) zijn 80-jarig bestaan. In Landgraaf bereidden de daar wonende Slovenen en Nederlanders van Sloveense afkomst een groot feest met een cultureel programma voor. Het koor ontving voor dit hoge jubileum ook een onderscheiding van de Sloveense minister voor de Slovenen in het buitenland.

Het koor wordt al jaren geleid door dirigent Ton Kropivšek uit Heerlen met tot kort Marian Abraas als voorzitter. De moeder van meneer Kropivšek werd al in Nederland geboren (het waren haar ouders die naar Nederland waren geïmmigreerd), maar toch kan ook Ton goed Sloveens. Hij werkt als muziekleraar en leidt daarnaast ook een paar andere koren. Daarnaast runt hij een klein reisbureau Lipa Tours (<http://www.lipatours.nl/>), dat vooral gericht is op het organiseren van speciale tochten naar Slovenië (lipa betekent lindeboom en is een van de Sloveense nationale symbolen). Ton kent Slovenië niet alleen als toeristische bestemming maar ook als muziekland: er is amper een belangrijker koor uit Slovenië dat hij niet kent. Wat er ook gebeurt tussen de twee landen op het muzikale gebied is bijna altijd zijn verdienste.

Oktober 2009 je zbor »Zvon« iz Limburga praznoval 80-letnico obstoja. V Landgraafu so tamkajšnji Slovenci in Nizozemci slovenskega rodu pripravili veliko veselico in kulturni program, zbor pa je v priznanje za tako visoki jubilej prejel tudi nagrado slovenskega ministra za Slovence po svetu.

Zbor že vrsto let vodi Ton Kropivšek iz Heerlena, do pred kratkim pa mu je predsedovala Marian Abraas. Že Tonova mama je bila rojena na Nizozemskem (na Nizozemsko so se priselili njeni starši), a tudi Ton se lahko dobro sporazume po slovensko. Dela kot učitelj glasbe, poleg tega pa vodi še nekaj drugih zborov. Ima tudi manjšo turistično agencijo »Lipa Tours«, <http://www.lipatours.nl/>, (lipa je eden izmed slovenskih narodnih simbolov), ki se predvsem ukvarja z organizacijo specializiranih izletov v Slovenijo. Ton pozna dobro ne samo Slovenijo kot turistično destinacijo, ampak tudi glasbeno Slovenijo: skoraj ni večjega zbora v Sloveniji, ki ga ne bi poznal. Zaslužen je skoraj za vse, kar se na glasbenem področju zgodi med državama.

**Problemen met
de achternaam**

Težave s
priimkom

Mijn naam is Eveline Domevscek. Oorspronkelijk was het Domevšček, maar mijn opa heeft onze naam veranderd naar Domevscek. Toch lukt nog steeds niet veel Nederlandse mensen om mijn achternaam correct uit te spreken en te schrijven. Maar door die naam word ik wel elke dag weer - want zo vaak moet ik mijn naam spellen - herinnerd aan het feit dat een deel van mijn familie uit Slovenië komt. Uit het kleine plaatsje Žaga om precies te zijn. Mijn opa, Franci Domevscek, verliet zijn dorp in 1928. Door de crisis was er nauwelijks meer werk te krijgen, ook niet voor hem als meubelmaker. Hij besloot te verhuizen naar het zuiden van Nederland waar hij in de mijn ging werken. Meer dan tien jaar later kwam ook mijn oma, Josephina (Pepa) Domevscek naar Nederland. Een jaar eerder had ze mijn opa ontmoet toen hij weer even voor een vakantie terug was in zijn eigen land en dorp, waar ook zij vandaan kwam. Pas later ontdekten ze dat ze elkaar al eens eerder hadden ontmoet. Toen mijn oma een baby was had mijn opa - die acht jaar ouder was - haar al eens in zijn armen gehouden. Dit verhaal vertelde hij graag als we met de familie bij elkaar waren. Als ik dan als klein meisje naast hem zat keek ik altijd naar zijn stevige handen met donkere lijnen, oftewel zijn bijna zwarte aderen. 'Dat komt door het werk in de mijn', zei hij dan met zijn typische (beetje Italiaanse, beetje Sloveense) accent.

De afkomst van mijn opa en oma heeft mij altijd gefascineerd. Maar pas later besepte ik hoe dapper ze eigenlijk zijn geweest om alles achter te laten en in een vreemd land helemaal opnieuw te beginnen. Helaas heb ik nooit Sloveens geleerd, maar wie weet doe ik dat nog eens. Wel heb ik een tijdje Italiaans gestudeerd en heb ik een half jaar in Bologna gewoond, iets dat mijn oma wel kon waarderen. Het gebied waar zij en mijn opa vandaan kwamen was bezet door de Italianen in de Eerste Wereldoorlog. Toen zij hun land verlieten was het nog steeds Italiaans grondgebied. Hierdoor konden zij beiden Italiaans spreken en hadden zij ook een band met Italië. Bovendien heeft mijn oma een aantal jaar als au-pair gewerkt in Perugia, vlak voordat zij naar Nederland kwam.

Een paar jaar geleden ben ik voor het eerst in Slovenië geweest. Toen ik door Ljubljana liep hoorde ik opeens de klanken van een accordeon. Het was een bekend liedje dat mijn oma vaak draaide en mijn vader nog steeds vaak speelt op zijn accordeon. Ik voelde me hierdoor meteen thuis, ook al was het eerste keer dat in Slovenië was.

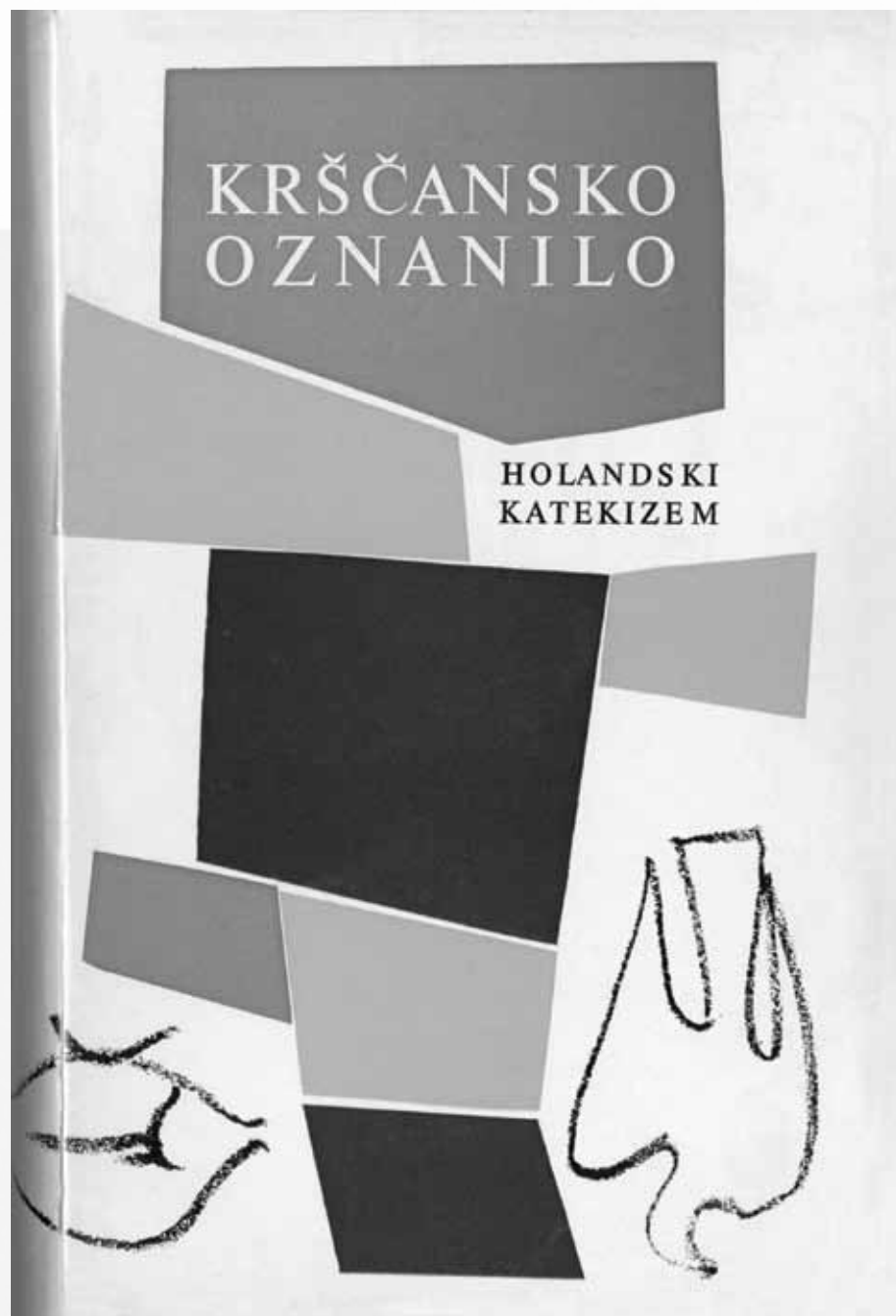
Ik werk nu al een tijdje als journalist. Op dit moment bij dagblad De Pers, een landelijke gratis krant. Voordat mijn oma afgelopen zomer stierf, zei ze eens tegen me dat ze het zo leuk vond om onze achternaam in de krant te zien staan: Domevscek.

Moje ime je Eveline Domevscek. Prvotno se je glasilo Domevšček, vendar se je moj dedek odločil za spremembo priimka v Domevscek. Kljub temu veliki večini Nizozemcev še vedno ne uspe pravilno izgovoriti ali napisati mojega priimka. A zaradi tega priimka sem vsak dan - tako pogosto ga moram črkovati - opomnjena na dejstvo, da del moje družine prihaja iz Slovenije, iz vasi Žaga. Moj dedek, Franci Domevscek, je to vas zapustil leta 1928, ko se je preselil na jug Nizozemske in začel delati v rudnikih Oranje Nassau III. Več kot deset let kasneje mu je sledila moja babica, Josephine (Pepa) Domevscek. Mojega dedka je spoznala leto pred tem, ko se je dedek vrnil na počitnice v svojo deželo in svojo vas. Kasneje sta ugotovila, da to ni bilo njuno prvo srečanje. Ko je bila moja babica še dojenček, jo je moj dedek - ki je bil osem let starejši - držal v naročju. To je bila ena od zgodb, ki jih je tako rad pripovedoval na rojstnih dnevih in ostalih družinskih srečanjih. Kot majhna deklica sem zelo rada sedela poleg njega in gledala njegove močne roke s črnimi črtami. "To je zaradi dela v rudniku," mi je nato dejal s svojim značilnim slovensko-italijanskim naglasom.

Vedno sem bila navdušena nad koreninami mojih starih staršev. Mislim, da sta bila pogumna, da sta pustila vse za sabo in začela na novo. Na žalost se nikoli nisem naučila slovensko, vendar kdo ve, mogoče se nekega dne bom. Nekaj časa sem študirala italijanščino in pol leta živela v Bologni, kar je moja babica zelo cenila. Območje, od koder prihajata moja babica in dedek, so po prvi svetovni vojni zavzeli Italijani in zato sta oba znala italijansko. Poleg tega je moja babica, preden je odšla na Nizozemsko, nekaj let delala kot au-pair v Perugii.

Nekaj let nazaj sem prvič obiskala Slovenijo. Ko sem se sprehajala po Ljubljani, sem nenadoma zaslišala glas harmonike. Ta zvok mi je bil znan, saj je moja babica nenehno poslušala tako glasbo in tudi moj oče jo še vedno dostikrat zaigra. Počutila sem se kot doma, čeprav je bil to moj prvi obisk Slovenije.

Sedaj delam kot novinarka pri nizozemskem dnevnem časopisu. Preden je moja babica prejšnje poletje umrla, mi je rekla, da bi zelo rada videla naš priimek v časopisu: Domevscek.

De Nieuwe Katechismus in het Sloveens

Holandski katekizem
v slovenščini

Veel jaar geleden, voordat ik er ooit aan had gedacht dat ik misschien ooit in Nederland werkzaam zou zijn, kwam ik in de lokale bibliotheek de Sloveense vertaling van De Nieuwe Katechismus tegen, een beroemd en voor die tijd in Nederland en in de wereld controversieel boek van Nederlandse bisschoppen. De vertaling Krščansko oznanilo – holandski katekizem za odrasle verscheen slechts een paar jaar na het Nederlandse origineel.

Toen ik als ambassadeur in Nederland aankwam, zag ik tot mijn grote verbazing hoe aanwezig de katholieke kerk in dit protestantse land was. Ik trof mijn residentie aan pal naast de prachtige en imposante katholieke Antonius-Abtkerk met uitstekende fresco's.

De katholieken van Sloveense afkomst in Limburg komen een keer per maand in Heerleheide samen bij de Sloveense mis, opgedragen door de priester **Jože Pucelj**. Vooral staat daar de Pasen optocht bekend, waarbij het lokale blaasorkest **Koninklijke Fanfare St. Joseph** optreedt. In de Corneliuskerk staat ook een speciale Sloveense altaar met de afbeelding van Maria van Brezje, de beroemdste Sloveense bedevaartkerk. Heer Pucelj is weliswaar werkzaam in München, maar hij draagt regelmatig mis op in Brussel en in Limburg.

Sinds 2010 worden er om een paar maanden ook Sloveense missen in Rijswijk georganiseerd, waar Nederlandse Sloveense **Metka Dijkstra Murko** voor heeft gezorgd. Mevrouw Dijkstra Murko is al jaren in die parochie actief en zij schrijft af en toe een artikel op voor de column Brief uit Den Haag in het Sloveense katholieke weekblad. En wat is er nog dat Slovenië en Nederland in de religieuze traditie verbindt? Sinterklaas is ook in Slovenië de belangrijkste heilige die kinderen cadeaus geeft en hij is er even populair als in Nederland.

Veliko let preden sem sploh pomislil na to, da bom kdaj služboval na Nizozemskem, sem v domači knjižnici opazil slovenski prevod znamenitega in v svojem času na Nizozemskem in v svetu tako kontroverznega "Holandskega katekizma" nizozemskih katoliških škofov. Izšel je le nekaj let po nizozemskem izvirniku.

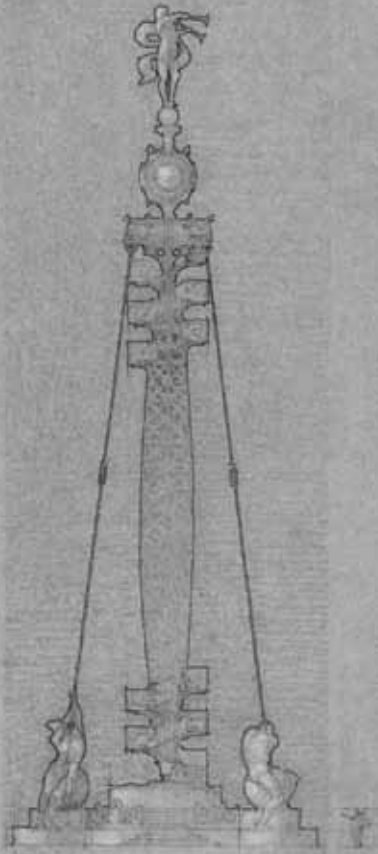
Ko sem prispel na Nizozemsko kot veleposlanik sem bil presenečen, kako močno pristna je v tej protestantski deželi tudi katoliška cerkev. Rezidenco sem po naključju našel tik ob čudoviti in impozantni katoliški cerkvi sv. Antona Puščavnika z izjemnimi freskami.

Katoličani slovenskega rodu v Limburgu imajo v Heerleheidu enkrat mesečno slovensko mašo, ki jo opravi duhovnik **Jože Pucelj**. Posebej znana je tamkajšnja slovenska velikonočna procesija, med katero igra domača godba na pihala - **Koninklijke Fanfare St. Joseph**. V cerkvi sv. Kornelija je celo poseben slovenski oltar s podobo Marije iz Brezij, najbolj znane slovenske romarske cerkve. Gospod Pucelj deluje sicer v Muenchnu, a mašuje tudi v Bruslju in kot rečeno v Limburgu.

Od leta 2010 so vsakih nekaj mesecev slovenske maše tudi v Rijswijku, za kar je poskrbela nizozemska Slovenka **Metka Dijkstra Murko**, ki je bila že leta dejavna v isti nizozemski župniji sv. Bonifacija, sicer pa se občasno s "pismom iz Haaga" oglašča tudi v slovenskem katoliškem tedniku. In kaj še povezuje Slovenijo in Nizozemsko na področju verskega izročila? Sv. Miklavž je na Slovenskem enako priljubljen kot na Nizozemskem in je glavni obdarovalec otrok.

Plečnik en Scheveningen Bad

Plečnik *in Scheveningen Bad*

SEEBAD - SCHEVENINGEN.....DEEG -
HOLLAND

IDEE FÜR EINE SEEBAD-ANLAGE.

ARCHITEKT JOSEF PLEČNÍK.

Da die bestehende Anlage der steigenden Frequenz, sowie anderen an ein modernes Seebad stellbaren Anforderungen nicht voll genügt, wurde in diesem Entwurfe das Bedürfnis einer großen Neuanlage studiert.

Diese projectierte Neuanlage schließt sich nördlich der bestehenden Anlage an — begünstigt durch die vom holländischen Staate längs dem Strande durchgeführte Straße. Senkrecht auf diese stellt sich die Achse der neuen Anlage bis zum neuen Bahnhof — dem Knotenpunkt der Bahnen, welche längs des großen Canales einen bequemen Verkehr mit der Stadt besorgen. Dem Ankunftsplatz reiht sich ein mit Portiken abgeschlossener Langplatz — Handelsplatz — an, der mit einer vertieften Parkanlage gleichzeitig als Promenadenplatz bei starken Winden benützt würde. Die Tramway als Verkehrsmittel zum Bahnhof hat im oberen Porticus ihre Einsteigerränge. Die folgende Querplatzanlage ist im Gegensatz zur vorhergehenden eine ideale — ihre Stirnseite wird durch den Hauptbau-Cursaal und seine Anbauten abgeschlossen, rechts und links des Platzes sind Theater und auf der Quersache frei aufgestellte Sculpturen angeordnet.

Die dritte Platztheilung bildet sich an der oben erwähnten, vom Platz aufgenommenen Straße zwischen dem Cursalon und Anbauten und den im Hemicycle anschließenden Villenflügeln. Die Completierung der Anlage erfolgt durch zwei in der Querrichtung des Mittelplatzes hinter den Theatern sich anschließenden Parkanlagen mit Schaubuden, Tengel-Tengel, Circus etc.

Der Cursaalgrundriss enthält einen gewaltigen, mit einer Eisentonne überdeckten Haupt- und Concertsaal, welcher in den Längsrichtungen je dreischiffig erleuchtet ist, wovon das erste eine umgehende Promenade ist, das zweite als Bedienungsgang dient und das dritte Chambres séparées aufnimmt. Reichlich angeordnete Stiegen führen auf die Gallerie. Der Grundriss schließt im weiteren Kinderballsaal, Musikzimmer etc. ein.

Die Construction besteht bis zur Galleriehöhe aus Stein, darüber aus Eisen, Mauer und Glas.

Die Anbauten an diese Halle sind Spielsäle, Cafés und Lesesäle, sowie Hotels. Bei deren Fagadenbildung ist die Kokylonarmierung mit Payenceplatten gedacht.

Die beiden zwischen Mittelbau und Flügeln sich ergebenden Plätze sind mit verschiebbaren Glaswänden abschließbar und zu Tennisplätzen ausgenutzt.

Tegen het einde van de negentiende eeuw kreeg de jonge Sloveense student van architectuur in Wenen Jožef Plečnik een opdracht om voor zijn afstudeerscriptie een zwembad paviljoen in Scheveningen te ontwerpen. Het is niet bekend of Plečnik ooit Nederland heeft bezocht, ook is zijn ontwerp nooit ten uitvoer gebracht. Desondanks is Jožef Plečnik later niet alleen de belangrijkste Sloveense architect aller tijden geworden, maar ook een van de belangrijkste architecten in Centraal-Europa van zijn tijd. Hij drukte vooral zijn stempel op het centrum van Ljubljana, de presidentiële residentie op het kasteel in Praag, rijke herenhuizen in Wenen en indrukwekkende kerken in Praag, Slovenië en elders. Hij had bijna een monument in Scheveningen gekregen.

In het voorjaar 2010 heb ik van meneer Lèon Frissen, de commissaris van de koningin in Limburg, van nog één Nederlandse architect van Sloveense afkomst gehoord. **Iwan Povše** heeft een architectenbureau in Sittard en is heel trots op de 'š' in zijn naam, die ook goed te zien is op de website van zijn bureau: <http://www.pt-architecten.nl>.

Konec 19. stoletja je mlad slovenski študent arhitekture na Dunaju Jožef Plečnik dobil za svoje diplomsko delo nalogo, da izdela idejni načrt paviljona za kopališče v Scheveningenu. Ni znano, ali je Plečnik kdajkoli sploh obiskal Nizozemsko, prav tako paviljon po njegovih načrtih ni bil nikoli zgrajen, toda Jožef Plečnik je kasneje postal ne samo najpomembnejši slovenski arhitekt vseh časov, ampak tudi eden najpomembnejših srednjeevropskih arhitektov svojega časa. Posebej se je proslavil s svojo ureditvijo središča Ljubljane, prenovo predsedniške rezidence na gradu v Pragi, z razkošnimi mestnimi hišami na Dunaju in izjemnimi cerkvami v Pragi, v Sloveniji in drugod. Skoraj bi imel spomenik tudi v Scheveningenu...

Spomladi 2010 mi je kraljičin komisar za Limburg Leon Frissen povedal za nekega drugega arhitekta slovenskega rodu, povezanega z Nizozemsko. **Iwan Povše** ima v Sittardu arhitekturni biro in je zelo ponosen na svoj "š" - dobro je viden tudi na njihovi spletni strani: <http://www.pt-architecten.nl>.

De Jongere
en Slovenië

De Jongere
in ladja »Slovenija«

De Nederlandse schilder **Marinus Johannes Drulman** (1912-1978), beter bekend onder het pseudoniem De Jongere, was een groot liefhebber van het schilderen van schepen, havens en gelijksoortige gezichten. Zijn werken zijn grotendeels in het bezit van het Kamper museum.

In de jaren vijftig en zestig, toen Rotterdam zich ontwikkelde tot de vooraanstaande wereldhaven, bereikte ook De Jongere zijn artistieke bloeiperiode. De Jongere schilderde toen als aan de lopende band de afbeeldingen van grote oceaanreuzen, waar een grote belangstelling voor was. Het schilderij van het schip Slovenië, dat tegenwoordig in het kantoor van de Sloveense ambassadeur in Den Haag prijkt, stamt waarschijnlijk ook uit die tijd. **Jan Henneman**, de eerste Nederlandse ambassadeur in Slovenië, was de eerste in de Sloveense Ministerie van Buitenlandse Zaken die daarachter was gekomen.

Het bedrijf Splošna plovba vertelde ons dat het schip Slovenië in 1951 was gebouwd in de Amsterdamse scheepswerf Nederlandsche Dok en Scheepsbouw Maatschappij (NDSM) in opdracht van het bedrijf Jugoslavenska linijska plovidba uit Rijeka in Kroatië. Het schip voer tussen de Middellandse Zee en Noord-Amerika tot 1965 en daarna tussen de Perzische Golf en West-India tot 1979, wanneer het gesneden werd tot schroot. Het schip was 140 m lang en bijna 18 m breed. De capaciteit was 9240 ton met de snelheid van 16.8 knopen. Enkele jaren later, in 1984, ging het bedrijf dat het schip had gebouwd, failliet.

Splošna plovba is de enige Sloveense scheepvaartonderneming, hoewel de Sloveense maritieme traditie veel groter en ouder is. De Sloveense vissers kwamen vooral uit de omgeving van Triëst, waar een Sloveense minderheid nog steeds leeft. Naarmate de stad na de Tweede Wereldoorlog onder Italië viel, maakte Slovenië zijn eigen nieuwe haven in Koper. Koper, het Rotterdam van Slovenië, is tegenwoordig de belangrijkste Adriatische haven naast Triëst en vormt samen met het logistieke achterland een belangrijk onderdeel van de Sloveense economische ruggengraat. Vandaar gaat de vracht namelijk verder naar Oostenrijk, Beieren, Tsjechië en elders.

Slovenië is echter niet het enige schilderwerk dat de twee landen verbindt. Metka Dijkstra Murko heeft me erop gewezen dat de Sloveense schilderes Ivana Kobilica, wier afbeelding ooit het Sloveense biljet van de hoogste waarde versierde, in 1886 een kunstwerk had geschilderd onder de titel Hollandse: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Ivana_Kobilca_-_Hollandka.jpg.

Nizozemski slikar **Marinus Johannes Drulman** (1912 – 1978), bolj znan pod psevdonimom de Jongere je bil velik ljubitelj slikanja ladij, пристanišč in drugih podobnih prizorov.

V petdesetih in šestdesetih letih, ko se je Rotterdam začel uveljavljati kot vodilno svetovno пристanišče je tudi de Jongere doživel svoj ustvarjalni vrhunec. De Jongere je »serijsko« liskal podobe velikih oceanskih ladij, ki so jih ljudje radi kupovali. Verjetno v tisti čas sodi tudi slika ladje »Slovenija«, ki sedaj krasi pisarno slovenskega veleposlanika v Haagu. V slovenskem zunanjem ministrstvu je nanjo postal pozoren prvi nizozemski veleposlanik v Sloveniji **Jan Henneman**.

Kakor so nam povedali pri podjetju »Splošna plovba«, je bila ladja "Slovenija" zgrajena leta 1951 v amsterdamski ladjedelnici »Nederlandsche Dock en Scheepsbouw Maatschappij« za podjetje »Jugoslavenska linijska plovidba« iz Rijeke na Hrvaškem. Ladja je nato do leta 1965 plula med Sredozemljem in Severno Ameriko, nato pa med Perzijskim zalivom in zahodno Indijo vse do leta 1979, ko je bila razrezana v odpadno železo. Dolga je bila 140, široka pa skoraj 18 m. Njena nosilnost je bila 9240 ton, hitrost pa 16.8 vozlov. Nekaj let kasneje, leta 1984, je bankrotirala tudi nizozemska družba, ki je ladjo zgradila.

"Splošna plovba" je edino slovensko podjetje za ladijski prevoz, a slovenska pomorska tradicija je veliko večja in starejša. Slovenski ribiči so bili nekdanj doma predvsem v bližini Trsta, kjer še danes živi slovenska manjšina. Po drugi svetovni vojni je mesto pripadlo Italiji, Slovenija pa si je svoje novo pristanišče ustvarilo v Kopru, ki je ob Trstu sedaj najpomembnejše jadransko pristanišče. Koper - "slovenski Rotterdam" - tako skupaj z logističnim zaledjem predstavlja ključni del slovenske gospodarske hrbtenice, saj prek njega potuje tovor tudi v Avstrijo, na Bavarsko, na Češko in drugam.

"Slovenija" pa ni edino slikarsko delo, ki povezuje obe deželi. Metka Dijkstra - Murko me je opozorila, da je tudi slovenska slikarka Ivana Kobilica (nekoč je njena podoba krasila največji slovenski bankovec) leta 1886 naslikala delo z naslovom 'Hollandka', http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Ivana_Kobilca_-_Hollandka.jpg

Showroom Adria Benelux te Dordrecht, nabij afslag 20 op de A16
Razstavni salon Adrie Benelux v Dordrechtu, blizu izvoza št. 20 na avtocesti A16

Foto: Vlaanderen Groep

Ad en Peter Vlaanderen, de huidige en de nieuwe generatie
Ad in Peter Vlaanderen, stara in nova generacija

Caravans en kampeerauto's

Avtodomi in *počitniške prikolice*

Vlaanderen Groep, 85 jaar geleden begonnen als fietsen herstelbedrijf in Dordrecht, heeft al sinds de vroege jaren zeventig van de vorige eeuw nauwe banden met het Sloveense caravan- en kampeerautomerk Adria. De Gebroeders Vlaanderen maakten als caravandealer de opmars van het merk van zeer dichtbij mee. Begin jaren tachtig besloot de toenmalige importeur te stoppen, waardoor Hennie en Huib Vlaanderen de kans kregen deze taak op zich te nemen. Er werd niet geaarzeld. De volgende jaren floreerde het merk in Nederland en groeide het uit tot absolute marktleider op het gebied van caravans. Maar ook toen begin jaren negentig het merk flinke 'schade' opliep als gevolg van de situatie op de Balkan, bleef de Vlaanderen Groep achter het merk staan. Het importeurschap werd bovendien uitgebreid van Nederland naar de Benelux. Een nieuwe showroom werd pal langs de A16 gebouwd en een nieuw kampeerspektakel werd in het leven geroepen: Dordrecht Open, ieder jaar in de eerste weken van september "the place to be" als u zich wilt oriënteren op het nieuwe kampeerseizoen.

Inmiddels bestaat het merk Adria 45 jaar en werkt de Vlaanderen Groep als importeur al 24 jaar tot volle tevredenheid samen met Adria Mobil uit Novo Mesto, Slovenië. Vlaanderen Groep draagt het importeurschap van Adria caravans en kampeerauto's voor de Benelux uit, onder de naam Adria Benelux.

Ad Vlaanderen, oudste zoon van Huib Vlaanderen, is natuurlijk al van kinds af aan werkzaam binnen het Dordtse familiebedrijf. Na het overlijden van zijn vader heeft hij het stokje overgenomen. Sindsdien heeft hij nauwe banden met Adria Mobil en haar dagelijks bestuur. "De samenwerking met Slovenië en de Slovenen in het algemeen, bevalt ons goed. Natuurlijk bestaat er een cultuurverschil. Dat maakt deze samenwerking interessant en tot een uitdaging. Zeker omdat zowel wij Nederlanders als onze Sloveense collega's elkaar graag beter willen leren kennen, beter willen leren begrijpen. Dat gemeenschappelijk doel zorgt ervoor dat de samenwerking alleen maar beter verloopt. Goed is het ook om te zien dat men in Slovenië grote waarde hecht aan de nieuwe generatie. Dat men open staat voor nieuwe ideeën. Met de ervaring van 'de oude rotten' in het vak en de frisse kijk van aanstormend talent is Adria niet alleen in staat mee te gaan met haar tijd maar bovendien nog altijd in staat kwalitatief hoogstaande caravans en kampeerauto's te produceren waar iedere Europeaan graag mee op vakantie gaat. Zeker in Nederland is er bijna geen ervaren 'caravanner' te vinden die nog nooit met een Adria op vakantie is geweest."

De jeugd heeft de toekomst en dus is de nieuwe generatie ook aanwezig binnen de Vlaanderen Groep. Peter Vlaanderen, oudste zoon van Ad Vlaanderen, is al enkele jaren dagelijks werkzaam binnen het bedrijf. Straks, wanneer zijn vader het wat rustiger aan gaat doen, zal hij het familiebedrijf voortzetten. Natuurlijk met zijn eigen ideeën en zijn eigen visie, maar nog altijd met de kennis en ervaring die al sinds 1924 van vader op zoon worden doorgegeven.

Ad Vlaanderen: "De jeugd heeft de toekomst. Adria Mobil heeft de jeugd, Adria Benelux heeft de jeugd, dus Adria Mobil en de Vlaanderen Groep gaan zeker nog een mooie toekomst tegemoet."

Vlaanderen Group je pred 85-imi leti začel s popravili koles v Dordrechtu. Od 70-ih let ima tesne povezave s slovenskim proizvajalcem prikolic in avtomobov Adria. Bratje Vlaanderen so kot trgovci prikolic Adria spremljali prodor Adrie od blizu že od vsega začetka. V začetku 80-ih let se je tedanji uvoznik odločil, da preneha z uvozom prikolic. Tako se je odprla priložnost Hennieu in Huibu Vlaanderen, da prevzameta uvoz pod svoje okrilje. Nič se niso obotavljali. V prihajajočih letih je blagovna znamka Adria zacvetela ter postala vodilna znamka prikolic na nizozemskem trgu. Toda tudi takrat, v 90-ih letih, ko je Adria doživela ogromno škodo zaradi razmer na Balkanu, je Vlaanderen Group trdno stala za blagovno znamko. Kasneje se je uvoz razširil iz Nizozemske na celotni Benelux. V Dordrechtu, na desni strani avtoceste A16 je bil zgrajen nov razstavi prostor, kjer je bil tudi ustvarjen nov spektakel za kampiranje: "Open Dordrecht" je vsako leto v prvih tednih septembra "the place to be", če se želite seznani z novo sezono kampiranja.

Adrijina blagovna znamka obstaja že 45 let. Vlaanderen Group kot uvoznik že 24 let z velikim zadovoljstvom sodeluje z Adrio Mobil iz Novega mesta. Za celoten Benelux pod imenom Adria Benelux uvaža Adrijine avtodome ter prikolice.

Ad Vlaanderen, najstarejši sin Huiba Vlaenderena, že od mladih let dela v dordreškem družinskem podjetju. Po smrti svojega očeta je prevzel taktirko. Od vsega začetka ima tesne vezi z Adria Mobil in upravo. "Na splošno nam sodelovanje s Slovenijo in Slovenci ustreza. Seveda obstajajo tudi kulturne razlike. In ravno to naredi sodelovanje zanimivo in polno izzivov, še posebej, ker se tako nizozemski kot slovenski sodelavci želijo bolje spoznati med seboj, bolje razumeti. Ta skupni cilj nam omogoča, da je sodelovanje še toliko boljše. Prav tako je dobro videti, da v Sloveniji pripisujejo velik pomen novi generaciji; da je človek odprt za nove ideje. Z izkušnjami "starih mačkov" v stroki in s svežim pogledom novih talentov ni šla Adria le skupaj s časom, ampak tudi z novo proizvodnjo in kakovostjo avtomobov ter počitniških prikolic, s katerimi gre vsak Evropejec z veseljem na počitnice. Na Nizozemskem zagotovo ni najti izkušenega lastnika počitniške prikolice, ki ne bi bil na počitnicah z enim od Adrijinih avtomobov ali počitniških prikolic."

Mladi imajo prihodnost in tako je tudi v Vlaanderen Group prisotna nova generacija. Peter Vlaanderen, najstarejši sin Ada Vlaenderena, je že več let redno zaposlen v podjetju. Kasneje, ko si bo njegov oče želel več svobode, bo Peter prevzel podjetje. Seveda s svojimi idejami in svojimi vizijami, vendar še vedno z znanjem in izkušnjami, ki se prenašajo iz očeta na sina že od leta 1924.

Ad Vlaanderen: "Na mladih svet stoji... Mlade ljudi imamo v Adrii Mobil in v Adrii Benelux. Obe družbi imata torej zagotovljeno prihodnost."

Tomos
van de Adriatische Zee

Tomos
z Jadrana

Bezoek op de website van het bedrijf uit Epe (<http://www.tomos.nl/pages/over>) wijst erop dat de wortels van het bedrijf teruggaan naar de Adriatische kust. Inderdaad: in Koper, 'Sloveens Rotterdam' aan de Adriatische kust, werden er in 1954 in het daar gevestigde fabriek Tomos de eerste brom- en snorfietzen gebouwd. Reeds in de jaren zestig werden ze ook in Nederland verkocht, waar ze vervolgens van 1966 tot 2009 in Epe werden gebouwd. Al sinds de jaren zestig behoren Tomos bromfietsen tot de populairste in Nederland. De Tomos 25-Standard snorfiet is al jaren de meest verkochte snorfiet van Nederland. Toch weten slechts weinig mensen dat het om een Sloveens product gaat.

Het bedrijf Tomos is nu onderdeel van Hidria Corporation (www.hidria.com), één van de grootste en meest succesvolle Sloveense bedrijven, aanwezig op alle continenten. Hidria is de tweede grootste Europese fabrikant gespecialiseerd in elektromotoren voor semi-hermetische compressoren, het behoort tot de top vier Europese fabrikanten van systeemoplossingen voor de airconditioning van grote gebouwen en tot de vijf toonaangevende wereld-fabrikanten van de lamellen voor elektromotoren en van de stekkers voor dieselmotoren.

Obisk na spletni strani tega podjetja iz kraja Epe (<http://www.tomos.nl/pages/over>) nam razodene, da segajo korenine podjetja na "jadransko obalo". Zares: v Kopru, "slovenskem Rotterdamu" na obali Jadranskega morja so leta 1954 v tamkajšnjem podjetju TOMOS izdelali prve mopede in jih že v šestdesetih letih pričeli prodajati tudi na Nizozemsko, kjer so jih od leta 1966 v Epeju sestavljali vse do leta 2009. Že od šestdesetih let so Tomosovi mopedi v samem vrhu po priljubljenosti na Nizozemskem - motorno kolo Tomos Standard 25 je že leta najbolje prodajano motorno kolo na Nizozemskem, a le malokdo ve, da gre za slovenski izdelek.

Podjetje TOMOS je danes del korporacije Hidria, www.hidria.com, enega največjih in najuspešnejših slovenskih podjetij, ki je prisotno na vseh celinah. Hidria je drugi največji evropski proizvajalec elektromotorjev za polhermetične kompresorje, spada pa tudi med prve štiri evropske proizvajalce sistemskih rešitev za klimatizacijo velikih zgradb ter med pet vodilnih svetovnih proizvajalcev lamel za elektromotorje in svečk za dizelske motorje.

Sloveense kennis en kapitaal in de Atag fornuizen

Slovensko znanje in kapital v ATAG-ovih štedilnikih

Van links naar rechts: Darko Janjič, Inge G. Kozich Smale, Ben Hofenk (allen van Gorenje-Atag) en de ambassadeur Leon Marc.
Od leve proti desni: Dušan Janjič, Inge G. Kozich Smale, Ben Hofenk (vsi iz Gorenje/ATAG) in veleposlanik Leon Marc.

Gorenje Group (www.gorenjegroup.com) is een bedrijf met een zestigjarige geschiedenis en goede prestaties op de internationale markt. Het behoort tot de toonaangevende Europese fabrikanten van geavanceerd ontworpen en duurzame huishoudelijke apparaten. Bovendien is Gorenje ook een fabrikant van keuken- en badkamermeubilering. Afgelopen jaren heeft het bedrijf zijn activiteiten uitgebreid op het gebied van ecologie, energetica en dienstverlening. Gorenje is al ruim halve eeuw vertegenwoordigd op de markten van zeventig landen op alle continenten, met meer dan negentig percent aandeel van de export, en is daarmee de meest internationale corporatie van Slovenië.

In juni 2008 nam Gorenje de onderneming Atag Europe over, die gevestigd is in Duiven, Nederland (www.atag.nl). Atag is gericht op de verkoop van huishoudelijke apparaten in de Benelux-landen onder de merken Atag, Etna en Pelgrim. De onderneming telt ruim vierhonderd werknemers en neemt met zijn merken een substantieel marktaandeel op de markt van ingebouwde huishoudelijke apparaten in Nederland.

Gorenje werkte al voor de overname met Atag samen; Gorenje was leverancier van Atag. De samenwerking heeft zich met de fusie uitgebreid op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en gezamenlijke inkoop. De luxe producten van Atag bevatten dus de vruchten van gezamenlijke ontwikkelingswerk van zowel Nederlandse als Sloveense ingenieurs en marketingmanagers. De producten worden grotendeels geproduceerd in de fabrieken van Gorenje in Slovenië en worden verkocht in Benelux en andere Europese landen. Na de overname heeft Gorenje de verkoop van het merk Atag uitgebreid naar veel West-Europese markten. Op deze manier wordt er van de samenwerking tussen de twee bedrijven zo veel mogelijk geprofiteerd. Het handelsmerk Atag baant zich na de succes in de Benelux-landen met de hulp van de distributie-netwerk van Gorenje langzaam zijn weg naar het pan-Europese niveau.

Anita Janjič

Skupina Gorenje (www.gorenjegroup.com) je podjetje s šestdesetletno zgodovino in sodi med vodilne evropske proizvajalce vrhunsko oblikovanih in energetsko učinkovitih aparatov za dom ter nastopa na mednarodnih trgih. Razen tega je tudi proizvajalec kuhinjskega pohištva in kopalniške opreme. V zadnjih letih je skupina Gorenje svoje dejavnosti razširila tudi na področja ekologije, energetike in storitev. Prodajna mreža je razširjena oziroma prisotna na trgih sedemdesetih držav, na vseh celinah že približno pol stoletja, z več kot devetdesetodstotnim deležem izvoza, s čimer se Gorenje predstavlja kot najbolj mednarodno podjetje v Sloveniji.

Junija 2008 je Gorenje prevzelo družbo ATAG Europe (www.atag.nl) s sedežem v Duivenu na Nizozemskem, ki se ukvarja s prodajo gospodinjskih aparatov na področju Beneluksa pod lastnimi blagovnimi znamkami Atag, Etna in Pelgrim. Družba Atag obsega približno 400 zaposlenih in s svojimi blagovnimi znamkami zavzema pomemben tržni delež na trgu vgradnih gospodinjskih aparatov na Nizozemskem.

Gorenje je z Atagom (kot njegov dobavitelj) sodelovalo že pred samim prevzemom, sodelovanje pa se je z lastniško konsolidacijo razširilo še na področje raziskav in razvoja ter skupne nabave. Tako so v prestižnih izdelkih Atag vgrajeni sadovi skupnega razvojnega dela nizozemskih in slovenskih inženirjev in tržnikov. Izdelki so večinoma proizvedeni v Gorenjevih obratih v Sloveniji in se tržijo na področju Beneluksa, po samem prevzemu pa tudi v drugih evropskih državah. Gorenje je namreč po prevzemu razširilo prodajo blagovne znamke Atag še na številne zahodnoevropske trge. Tako se v največji možni meri izkoriščajo sinergijski učinki med obema podjetjema. Tako si blagovna znamka Atag po uspehu v deželah Beneluksa preko Gorenjeve distribucijske mreže počasi utira svojo pot na pan-evropskem nivoju.

Anita Janjič

A black and white photograph of the Porsche building in Amsterdam. The building is a modern, two-story structure with a curved glass facade on the left and a flat, metallic-looking facade on the right. The word "PORSCHE" is prominently displayed in large, dark, sans-serif capital letters across the middle of the building's facade. Below the main facade, there is a large glass window that reflects the surrounding environment and shows several cars parked inside. The building is situated on a paved area with a brick pattern. In the background, there is a tall, dark, rectangular structure with a series of vertical slits, possibly a chimney or a ventilation stack. The sky is overcast with some clouds.

PORSCHE

Porsche
onder het Sloveense dak

Porsche
pod slovensko streho

Photo: Porsche centrum Amsterdam

Trimo is een van Europa's toonaangevende ondernemingen op het gebied van brandwerende daken en gevels. Trimo voorziet al 50 jaar zijn klanten van originele en complete oplossingen aangaande stalen gebouwen en constructies, daken en gevels, containers en geluidsreducerend systemen. Vandaag is Trimo een goed georganiseerde en hoogtechnologische onderneming die zulke oplossingen onder eigen merk verkoopt en dit in meer dan 50 landen wereldwijd. Trimo is aanwezig in 27 landen, met fabrieken in Slovenië, Rusland, Servië en de VAE.

De laatste twee producten die Trimo ontwikkeld heeft, zijn het innovatieve modulaire gevelbekledingssysteem Qbiss One en de technologie voor de modificatie van het oppervlak van de gevel ArtMe.

Het modulaire gevelsysteem Qbiss One is zowel vanuit een technologisch als vanuit een innovatief opzicht een opmerkelijke prestatie. Het systeem heeft naast de gewenste functionaliteit van hoog-kwalitatieve gevels ook een uitstekende esthetische uitstraling. Qbiss One is momenteel het enige systeem op de markt dat afgeronde hoekelementen aanbiedt, die samen met schaduwvoegen een indruk van moderne minimalisme en elegantie opwekken. Het gaat om een zelfdragend systeem waarbij geen extra dragende muur nodig is. Door een geïntegreerde thermische isolatie biedt het product een uitstekende brandwerendheid en een hoge passieve veiligheid van gebouwen. Daarnaast zorgt het ook voor een optimale energie-efficiëntie.

De onderneming Trimo heeft naast Qbiss Een nog ArtMe ontwikkeld. ArtMe is een nieuwe manier voor een individuele transformatie van het oppervlak van de gevel, die de prestigieuze ontwerpersprijs Red Dot Award: Product Design 2010 heeft gewonnen. ArtMe maakt de behandeling van het geveloppervlak met een willekeurig patroon mogelijk. Naast de drie van tevoren voorbereide monsters maakt de nieuwe technologie het ook mogelijk om gebruik te maken van willekeurige unieke vormen, afbeeldingen, opschriften, logo's en merken naar het idee van de architect, wat voor een volledige individualisering van de gevel zorgt.

Voor de producten en de oplossingen heeft Trimo meer dan 700 certificaten verworven in 23 landen wereldwijd, onder andere ISO 9001:2008, ISO 14001: 2004, BS OHSAS 18001: 2007, CE, FM Approved, LPCB, EN, DIN, BS, UBC, Planet Positive, enz.

Trimo is al 10 jaar lang aanwezig op de Nederlandse markt, met name in de afgelopen vijf jaar via de agent S.S.G. Benelux v.o.f. Gedurende deze tijd zijn de Trimo oplossingen gebruikt voor projecten zoals DHL, Philips, Porsche, Abbot, Sligro, DAF, enz.

Wenst u meer informatie over Trimo, dan kunt u een kijkje nemen op:
www.trimo.eu, www.qbiss.eu/nl.

Trimo is eno vodilnih evropskih podjetij na področju ognjevarnih streh in fasad. Svojim kupcem že 50 let zagotavlja originalne in celovite rešitve na področju jeklenih zgradb, streh in fasad, jeklenih konstrukcij, kontejnerjev in zvočnoizolativnih sistemov. Danes je Trimo sodobno organizirano in visoko tehnološko razvito podjetje, ki svoje rešitve pod lastno blagovno znamko trži v več kot 50 državah sveta. S svojo prodajno mrežo je neposredno prisoten v 27 državah. Proizvodne obrate ima v Sloveniji, Rusiji, Srbiji in Združenih arabskih emiratih.

Zadnja dva produkta, ki sta obogatila Trimovo družino proizvodov sta inovativni modularni fasadni sistem Qbiss One in tehnologija za površinsko preoblikovanje fasadnih elementov ArtMe.

Modularni fasadni sistem Qbiss One je izjemen dosežek, tako v tehnološkem kot v inovativnem smislu. Sistem zaokroža zelene funkcionalne odlike visokokakovostnih fasad z izjemnim estetskim videzom in trenutno edini na trgu nudi zaobljen vogal elementa, ki skupaj s senčno fugo ustvarja videz sodobnega minimalizma in elegance. Qbiss One je samonosni sistem, ki ne potrebuje dodatne nosilne stene. V izdelek je vgrajena toplotna izolacija, ki omogoča odlično požarno odpornost in višjo pasivno varnost zgradbe ter zagotavlja kar največjo možno energetska učinkovitost.

Poleg Qbiss One so v Trimu razvili tudi ArtMe, nov način individualnega preoblikovanja površine fasadnega elementa, ki je osvojil prestižno oblikovalsko nagrado Red dot product award design 2010. ArtMe omogoča reliefno obdelavo fasadne površine s poljubnim vzorcem. Poleg uporabe treh pred-pripravljenih vzorcev nova tehnologija omogoča tudi poljubno uporabo unikatnih oblik, slik, napisov, logotipov in podob blagovnih znamk po zamisli arhitekta, kar omogoča popolno individualizacijo izgleda fasadnega ovoja.

Za svoje proizvode in rešitve je Trimo pridobil preko 700 certifikatov v 23 državah sveta. Med drugim ISO 9001:2008, ISO 14001: 2004, BS OHSAS 18001: 2007, CE, FM Approved, LPCB, EN, DIN, BS, UBC, Planet Positive in druge.

Trimo je na nizozemskem trgu prisoten 10 let. Zadnjih pet let preko zastopnika S.S.G. Benelux V.o.f. V tem času so bile Trimove rešitve uporabljene na projektih kot so DHL, Philips, Porsche, Abbot, Sligro, DAF itd.

Več o Trimu na: www.trimo.eu, www.qbiss.eu/nl

A black and white photograph of two men in suits standing in a laboratory. The man on the left is smiling and has his hands in his pockets. The man on the right is looking directly at the camera. They are standing in front of a large piece of scientific equipment, possibly a particle detector, with various panels, wires, and a large circular opening. The background shows more laboratory equipment and a curved structure, possibly part of a tunnel or a large container.

Slovenen
en het universum

Slovenci
in vesolje

Dr. Marcos Bavdaž werd in Brazilië geboren, maar zijn ouders waren Sloveens. Na enkele jaren verhuisde het gezin naar Karinthië, de zuidelijkste Oostenrijkse provincie, waar een Sloveense minderheid leeft. Na zijn studie natuurkunde in Wenen en een doctoraat in Hamburg, waar hij een nieuw röntgen-microscoop ontwikkelde, is hij in de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA) komen werken. Hij is gespecialiseerd in optica en detectors en heeft er meer dan honderd wetenschappelijke publicaties over geschreven. Kort daarna werd hij hoofd van de ontwikkeling van een speciale detector die in 1996 naar het heelal werd gelanceerd.

Hij is nu hoofd van de afdeling voor de ontwikkeling van geavanceerde technologieën voor toekomstige wetenschappelijke missies in Estec, een technisch centrum van de ESA in Noordwijk. Onder zijn taken horen de organisatie van ontwikkeling en de samenwerking met de industrie en ontwikkelingscentra in Europa en elders.

Hoewel hij overal ter wereld heeft gewoond en is een ware polyglot wordt er thuis in Oegstgeest Sloveens gesproken. Daar woont hij met zijn echtgenote Lidija, Amerikaanse Sloveense, en hun twee kinderen. Zijn liefde voor het vaderland van zijn ouders heeft ook heel praktisch nut; dr. Bavdaž heeft Slovenië veel geholpen bij het ondertekenen van een zogenoemde Cooperation Agreement (samenwerkingsovereenkomst) met de ESA begin 2010. Er zijn inmiddels al een paar Sloveense bedrijven die met de ESA samenwerken, namelijk C3M (<http://www.c3m.si/>) en Dewesoft (<http://www.dewesoft.org/>). Het laatstgenoemde heeft enkele jaren geleden instrumentatie voor ruimtevaartsurveillance voor de NASA geleverd.

Sloveense betrekkingen met het universum zijn eigenlijk hechter dan men zou denken. In 1928 publiceerde Herman Potočnik, een Sloveense officier in het Oostenrijkse leger, onder het pseudoniem Hermann Noordung, het in het Duits geschreven werk *Das Problem der Befahrung des Weltraums - der Raketen-Motor*. De Sloveense titel luidt *Problem potovanja v vesolju – Raketni motor*. (In die tijd was dat het beste werk op dat gebied en het diende als de theoretische grondbeginsel voor toekomstige pionieren van ruimtevaartuigen. In de Verenigde Staten waren bij de NASA ook twee bekende Slovenen werkzaam: Dušan Petrač op het gebied van natuurkunde van lage temperaturen en Anton Mavretič op het gebied van micro-elektronica van het ruimtevaartuig Voyager. Van Sloveense afkomst waren ook Amerikaanse astronauten Ronald Šega, Jerry M. Linenger en Sunita Williams.

Dr. Marcos Bavdaž je bil rojen slovenskim staršem v Brazliji, po nekaj letih pa se je družina preselila na Koroško, južno avstrijsko pokrajino, kjer živi slovenska manjšina. Po študiju fizike na Dunaju in doktoratu v Hamburgu, kjer je razvil nov rentgenski mikroskop je prispel na Evropsko vesoljsko agencijo ESA. Uveljavil se je kot strokovnjak na področju optike in detektorjev, o čemer je objavil prek sto znanstvenih publikacij. Kmalu je postal odgovorni vodja razvoja posebnega detektorja, ki je v vesolje poletel leta 1996. Sedaj je vodja oddelka za razvoj naprednih tehnologij za bodoče znanstvene misije ESA v ESTEC centru v Noordwijku. Med njegove naloge sodi organizacija razvoja ter povezovanje z industrijo in razvojnimi centri po Evropi in drugod.

Kljub temu, da je živel na toliko koncih sveta je tudi pravi poliglot - z ženo Lidijo, ameriško Slovenko in otrokoma doma v Oegstgeestu govorijo slovensko. Njegova ljubezen do domovine staršev je tudi čisto praktična: dr. Bavdaž je v veliko pomoč Sloveniji, ki je v začetku leta 2010 podpisala t.i. sporazum sodelujoče države z ESA. Nekaj slovenskih podjetij že sodeluje z Evropsko vesoljsko agencijo: C3M, <http://www.c3m.si/> in Dewesoft, <http://www.dewesoft.org/>. Slednje je pred leti za NASA dobavilo instrumentacijo za nadzor vesoljskih poletov.

Slovenski stiki z vesoljem so sicer tesnejši, kot bi si kdo mislil: leta 1928 je Herman Potočnik, slovenski častnik v avstrijski armadi pod psevdonimom Noordung izdal v nemščini delo z naslovom *“Problem potovanja v vesolju”*, ki je bilo tedaj vrhunsko delo s tega področja in je služilo kot teoretični temelj kasnejšim pionirjem vesoljskih plovil. V ZDA sta pri NASA delovala tudi dva znana Slovenca: Dušan Petrač na področju fizike nizkih temperatur in Anton Mavretič na področju mikroelektronike vesoljskega plovila Voyager. Slovenskega rodu pa so bili tudi ameriški astronauti Ronald Šega, Jerry M. Linenger in Sunita Williams.

**Ontwerper
en ondernemer**

**Oblikovalec
in podjetnik**

Ik kan me eind jaren tachtig in het voormalig Joegoslavië nog heel goed herinneren toen ik voor een 'chinese' salaris werkte als ontwerper in Alpina (www.alpina.si), een tot de dag van vandaag internationale fabrikant van topskischoeenen. De Italiaanse ontwerpers namen zowel onze salarissen als onze trots weg. Ik wilde ook hun westerse kennis bezitten. Met een klein koffertje en een in het Nederlands geschreven briefje in de hand, waar het stond dat de buschauffeur voor het academiegebouw moest stoppen, ben ik naar het buitenland vertrokken op zoek naar een studie industriële vormgeving. Ik ben met een slechte kennis Engels in een nieuwe wereld gestapt. Opeens stond ik samen met 800 raar geklede types voor het academiegebouw in Eindhoven. Uiteindelijk werd ik na een streng toelatingsexamen met 144 anderen aangenomen en na een zware studie bereikte ik met 43 studiegenoten de eindstreep. Mijn ouders hebben me zeer gesteund. Tijdens de Joegoslavische oorlog ben ik met Slovenië in contact gebleven door middel van het Sloveense programma op de BBC radio op de korte golven. Met een grote angst keek ik naar de neergang van het oude Joegoslavië en het ontstaan van het jonge Slovenië. Ik las het oppositie tijdschrift Mladina; telefoneren was toen nog heel duur, mobiele telefoons bestonden nog niet, het internet was buiten universiteiten nog onvindbaar en een Sloveense satelliettelevisie was nog onvoorstelbaar.

Na de studie ging alles snel. Ik rondde nog mijn Master of Science (interactie tussen mens en machine) af en werkte vervolgens voor de grote R&D centra in Nederland, waaronder Philips Research en Océ R&D. Vandaag heb ik mijn eigen bedrijf Ease of Use (www.easeofuse.nl), die in Europa en Azië opereert. Mijn passie blijft originele creaties van nuttige en gebruikersvriendelijke producten en intelligente diensten te ontwerpen. Ik zou graag ook een intensievere economische samenwerking tussen Slovenië en Nederland willen zien.

Tegenwoordig ben ik dagelijks in contact met mijn familie en vrienden uit Slovenië door middel van internet. Ik ga regelmatig naar de Sloveense stille bergen zonder telefoons en computers. En dat is hetzelfde als ik hier met de Nederlandse vrienden op fietstochten ga. Dit is een ecologisch verantwoordelijk vervoer waar de snelheid geschikt is om het land beter te kunnen leren kennen. Mild klimaat en vlak landschap maken fietsen mogelijk het hele jaar door. Als ik mooi Slovenië mis, en vooral Gorenjska, de bergachtige regio in het noordwesten van Slovenië, waar ik vandaan kom, dan ga ik naar Limburg, waar kleine heuvels en goede Bourgondische restaurants in overschot aanwezig zijn. Het enige waar ik me in Nederland niet aan kan wennen, is de sterke wind en miezerige regen.

Twee kleine landen, Slovenië en Nederland, hebben allebei goede en slechte kanten. Ik ben neutraal gebleven tegenover die beide levensstijlen, maar ik ben wel kritischer geworden omdat ik denk dat deze twee landen agressiever met de economische ontwikkeling zouden moeten omgaan. In de huidige economische crisis zijn er twee dingen heel erg belangrijk: een snelle innovatiecyclus en een grote bedrijfsflexibiliteit. Hiernaast is de nieuwe media-uiting een belangrijk indicatiefactor over de maatschappelijke samenstelling. Ik heb het gevoel dat ik uit Slovenië ooit ben vertrokken maar ik heb het niet echt verlaten. We zullen zien wat er met ons Europeanen in de toekomst zal worden of wat er van onze twee kleintjes zal overblijven.

Prav dobro se spominjam konca osemdestih let v Jugoslaviji, ko sem za "kitajsko" plačo delal kot oblikovalec v Alpini www.alpina.si, še danes mednarodno uveljavljenem podjetju za proizvodnjo vrhunske smučarske obutve. Italijanski oblikovalci so nam takrat odnašali denar in ponos. Tudi sam sem hotel postati dober oblikovalec z zahodno evropskim znanjem, tako kot oni. Z majhnim kovčkom cunj sem se odpravil v tujino na študije industrijskega oblikovanja. Z listkom, na katerem je v nizozemščini pisalo, da mi naj šofer avtobusa ustavi pred stavbo Akademije sem se odpravil na sprejemne izpite in si s polomljeno angleščino napravil pot v novi svet. Znašel sem se pred stavbo akademije v Eindhovnu, polno čudno oblečenih oblikovalcev, kjer sem v vrsti 800 kandidatov le prišel skozi hudo selekcijo skupaj s 144 kolegi in po 5 petih letih nas je 43 uspešno dokončalo zahteven študij. Starši so mi pri tem zelo pomagali.

S Slovenijo sem ostajal v stiku preko papirnate pošte in slovenske oddaje BBC na kratkih valovih med jugoslovansko vojno. Z grozo sem opazoval propad Jugoslavije in vstajanje Slovenije. Bral sem tedaj opozicijsko revijo "Mladino", telefoniranje je bilo predrago, interneta še ni bilo zunaj univerz, satelitske oddaje slovenske televizije pa so bile tedaj še v oblakih.

Po študiju je šlo vse hitro. Naredil sem še magisterij iz interakcije med ljudmi in stroji. Delal sem za največje razvojne centre na Nizozemskem: Philips Research, Océ R&D itd. Sedaj vodim svoje podjetje Ease of Use, www.easeofuse.nl, ki posluje v Evropi in Aziji. Moja vnema ostaja ustvarjati uporabne in izvirne zasnove za inteligentne izdelke. Želim si tudi intenzivnejšega sodelovanja med Slovenijo in Nizozemsko.

Danes sem dnevno v stiku s sorodniki in prijatelji v Sloveniji s pomočjo interneta. Večkrat na leto grem v slovenske hribe, v mir brez telefonov in računalnikov. Podobno je, kadar sem s prijatelji na Nizozemskem na kolesarskih potovanjih. To je nizozemski način ekološkega transporta, kjer je hitrost ravno prava, da lahko spoznaš deželo. Milo podnebje in ravnina omogočata kolesarjenje skozi vso leto. Kadar pogrešam Gorenjsko, gorato slovensko pokrajino, od koder sem doma, grem rad v Limburg, na hribčke in njihove burgundijske gostilne. Tukajšnjega vetra pa se ne bom verjetno nikdar privadil.

Dve majhni državi, Slovenija in Nizozemska imata vsaka svoje dobre in slabe plati. Sam sem ostal nevtralen do obeh življenjskih slogov in postal bolj kritičen do stvari, ki bi se morale izvajati bolj profesionalno v skladu z državnimi strategijami ekonomskega razvoja. V ekonomski krizi sta sedaj izredno pomembna dva elementa: hitra inovacija in velika fleksibilnost podjetij. Poleg tega pa novi mediji natančno pokažejo zrelost obnašanja družbenih slojev držav. Zdi se mi, da sem majceno Slovenijo spoznal, ko sem iz nje odšel, a zapustil je nisem. Videli bomo, kaj bo z nami Evropejci v prihodnosti postalo oziroma ostalo.

'Ringa raja' in/en
'Klap eens in je handjes'

Katarina Cankar en haar echtgenoot Wilko
Katarina Cankar Katarina Cankar z možem Wilkom

Ik kwam voor het eerst naar Nederland in 2004. Ik kwam voor zes maanden om een deel van mijn promotieonderzoek in Wageningen te doen bij een van de grootste plantenonderzoekscentra van Europa. Ik was betrokken bij onderzoek betreffende de veiligheid van genetisch gemodificeerde gewassen. Ik was snel gewend aan het werk-ritme in Nederland, de efficiëntie van het onderzoek en het internationale karakter van Wageningen. Het duurde echter langer om te wennen aan de eindeloze vlakke landschappen met kanalen en de aanhoudende miezerige regen. Gedurende die eerste periode in Wageningen heb ik mijn huidige echtgenoot Wilko ontmoet.

Na zes maanden vertrok ik terug naar Slovenië om mij promotieonderzoek daar af te ronden. De liefde tussen Wilko en mij kende geen grenzen en ik bezocht Nederland bij iedere mogelijkheid. In 2007 kwam ik terug naar Wageningen, nu omdat ik er een baan had gevonden. Ik werk nu al drie jaar als post-doctoraal onderzoeker bij de Universiteit van Wageningen. In eerste instantie deed ik onderzoek naar de celwand van planten en het gebruik daarvan voor medicinale doeleinden. Nu onderzoek ik genen die belangrijk zijn bij de productie van planten aroma's.

Wilko en ik trouwden en op een koude novemberdag in 2008 werd onze dochter geboren. Wij noemden haar Ema Nynke, een naam die half Fries en half Sloveens is. Ons gezinsleven werd een mix van de Nederlandse en Sloveense cultuur. We eten štruklji en stampot, zingen Ringa raja en Klap eens in je handjes, spreken Sloveens, Nederlands en Fries, fietsen in Nederland en beklimmen bergen in Slovenië. Nederland is ondertussen mijn tweede thuis geworden.

Na Nizozemsko sem prvič prišla leta 2004, za šest mesecev. V okviru doktorske naloge sem dobila priložnost, da del raziskav opravi v Wageningenu, enem od največjih centrov za raziskave rastlin v Evropi. Sodelovala sem pri raziskavi, ki je pripomogla k razumevanju varnosti gensko spremenjenih rastlin. Na delovno vremo, učinkovitost raziskovalnega dela in mednarodni karakter Wageningena sem se hitro privadila. Malo dlje je trajalo, da sem se privadila na neskončne ravnine prepredene s kanali in nenehno pršeč dež. V tem obdobju sem tudi spoznala sedanjega moža Wilka.

Po šestih mesecih sem se vrnila v Slovenijo in dokončala podiplomski študij. Ljubezni ni poznala meje, tako da so se obiski Nizozemske v naslednjih dveh letih vrstili ob vsaki priložnosti. Leta 2007 sem se vrnila v Wageningen. Sedaj že tri leta kot podoktorski raziskovalec nadaljujem s preučevanjem rastlin na tukajšnji univerzi. V začetku sem se posvetila raziskavam celične stene rastlin ter uporabi le te v biomedicinski nameni. Sedaj pa raziskujem gene, ki so pomembni za rastlinske arome.

Z Wilkom sva se poročila in mrzlega novembrskega dne 2008 se je rodila najina prva hčerka. Poimenovala sva jo Ema Nynke, ime je pol slovensko in pol nizozemsko. Naše družinsko življenje je postalo preplet slovenske in nizozemske kulture. Sedaj jemo štruklje in stampot, pojemo "Ringa raja" in "Klap eens in je handtjes", govorimo slovensko, nizozemsko in frizijsko, kolesarimo po Nizozemski in hodimo po slovenskih gorah. Nizozemska postaja moj drugi dom.

ΛΕΓΕΝΔΑ

Sloveense
onderzoeker van de
genocide in Srebrenica

Slovenec
*preiskovalec genocida
v Srebrenici*

Ik ben Dušan Jarc, momenteel werkzaam als onderzoeker bij de openbare aanklager van het Joegoslavië-tribunaal (officieel: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia – ICTY). Als onderzoeker van oorlogsmisdaden op het grondgebied van het voormalig Joegoslavië begon ik te werken in juni 2006 na de selectieprocedure van een internationale openbare aanbesteding. Dat was ook mijn eerste keer dat ik naar Nederland kwam. Daarvoor was ik sinds 1993 werkzaam bij de Sloveense politie en later als straf-politie inspecteur bij de politie in Kranj.

Als onderzoeker van de openbare aanklager van het ICTY ben ik bezig met het onderzoek naar de oorlogsmisdaden in verband met de val van de veilig verklaarde enclaves Srebrenica en Žepa in juli 1995. Door de omvang van de misdaden bij de val van allebei de enclaves is mijn werk behoorlijk complex en zeer divers. Vanwege het werk moet ik ook vaak reizen naar de gebieden van het voormalig Joegoslavië.

In juni 2010 werd er één van de grootste rechtsprocedures afgerond, die qua het aantal verdachten in verband met deze misdaden ooit uitgevoerd was bij het Tribunaal: het oordeel van zevental generaals van het leger en de politie van Bosnische Serviërs die veroordeeld waren voor het plannen, organiseren en uitvoeren van de misdaden in Srebrenica en Žepa in juli 1995. En hier deel van te kunnen uitmaken als onderzoeker is uiteraard een bijzondere uitdaging.

Naast het werk blijft er soms ook wat vrije tijd over om rond Nederland en zijn omgeving te gaan reizen. Kort na mijn aankomst in Nederland kwam er ook mijn echtgenote Biljana naartoe. Zij heeft kort daarna een baan gevonden bij de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) in Den Haag. In 2008 werd onze zoon Noel geboren. Al vóór zijn geboorte was het voor mijn echtgenote en mij even wennen aan het leven en nieuwe gewoontes. In het begin is het natuurlijk niet makkelijk als de omgeving volledig nieuw is. Het heeft zeker veel geholpen dat de meeste Nederlanders Engels spraken. Nu zijn we geen nieuwkomers meer en samen met onze zoon, die naar de Nederlandse peuterspeelzaal gaat, leren wij ook Nederlands. Onnodig is uiteraard te benadrukken dat wij allemaal een grote vaardigheid in fietsen hebben opgedaan en dat wij inmiddels de meeste pretparken kennen, die er enorm veel zijn in Nederland.

Een Sloveens gezegde zegt dat de gewoonte een ijzeren overhemd is, maar na meer dan vier jaar zijn we aan dit leven gewend geraakt. Wat ons in de toekomst te wachten staat is nog niet zeker; onze banen zijn immers niet vast. Desondanks zal deze ervaring bij ons zeker voor altijd in mooie herinneringen blijven.

Sem Dušan Janc, trenutno zaposlen kot preiskovalec Tožilstva Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo (MKSJ). Z delom preiskovalca vojnih zločinov storjenih na območju nekdanje Jugoslavije sem pričel v juniju 2006 po izboru na selekcijskem postopku objavljenega mednarodnega javnega razpisa. Takrat sem tudi prvič v mojem življenju prišel na Nizozemsko. Pred tem sem bil od leta 1993 dalje zaposlen v slovenski policiji, nazadnje kot kriminalistični inšpektor na Policijski upravi v Kranju.

Kot preiskovalec Tožilstva MKSJ se ukvarjam s preiskovanjem vojnih zločinov, ki so povezani s padcem zaščiteneh enklav Srebrenica in Žepa v juliju 1995. Delo je glede na obsežnost zločinov storjenih ob padcu obeh enklav razmeroma kompleksno in izredno raznovrstno, pot pa me večkrat v letu popelje tudi na območja nekdanje Jugoslavije. V juniju 2010 se je s sodbo sedmerici generalov vojske in policije bosanskih Srbov, obtoženih načrtovanja, organizacije in izvedbe zločinov v Srebrenici in Žepi v juliju 1995 zaključilo eno izmed sojenj v povezavi s temi zločini, ki je bil po številu obtoženih v tej zadevi hkrati tudi največji sodni postopek kadarkoli izpeljan na MKSJ. Biti del te zgodbe kot preiskovalec je vsekakor svojevrsten izziv. Poleg službe včasih seveda ostane tudi nekaj prostega časa za potepanje po Nizozemski in njeni bližini. Kmalu po mojem prihodu na Nizozemsko se mi je tukaj pridružila tudi žena Biljana, ki se je kmalu zatem zaposlila v Organizaciji za prepoved kemičnega orožja (OPCW) v Haagu. V letu 2008 se nama je rodil sin Noel. Pred njegovim rojstvom sva se z ženo na življenje in nove navade tukaj predvsem privajala. Nič kaj enostavno seveda ni na začetku, ko je okolje popolnoma novo, čeprav nam je vsakodnevne težave olajšalo to, da večina prebivalcev na Nizozemskem govori angleško. No sedaj, ko tukaj nismo več novinci pa se skupaj s sinom, ki obiskuje nizozemski vrtec, učimo tudi nizozemščine. Odveč je seveda poudarjati, da smo postali veščiki vseh kolesarskih spretnosti in da sedaj poznamo tudi že večino zabaviščnih in drugih parkov, ki jih je na Nizozemskem res ogromno.

Slovenski pregovor pravi, da je navada železna srajca. Po več kot štirih letih smo se na življenje tukaj tudi mi navadili. Kam nas bo pot zanesla v bodoče še ne vemo, saj naša zaposlitev tukaj ni stalna. Ne glede na to, kakšna bo naša usoda, nam bo izkušnja tukaj zagotovo ostala v lepem spominu za vedno.

Sloveense wijn in Nederland

Slovensko vino *na Nizozemskem*

Martin Gruzovin (sales/prodaja, Guerila), Uroš Bolčina (wijnmaker/vinar, Guerila), Uroš Rojac (Rojac), René Persoon, Zijne Excellentie/Njegova Ekszellenca Leon Marc (Ambassadeur van Slovenië/slovenski veleposlanik), Andreas Jauschneg (export en sales/izvoz in prodaja, Dveri-Pax), Vasja Čotar (Čotar), Noël Vanwittenbergh, chauffeur/voznik, Edger Groeneveld. Foto: Paul Op ten Berg.]

Paul Blom en zijn onderneming Schermer Wijnkopers (www.schermerwijn.nl) vindt men in een elegant monumentaal pand in Hoorn. Op de begane grond van deze wijnhandelaar, die onderscheiden is met het predicaat 'bij Koninklijke Beschikking Hofleverancier', staat een smaakvol ingerichte kleinschalige winkel, boven in het huis vindt men een proeflokaal, en achter het huis ook nog een distilleerderij voor eigen productie van sterke dranken.

Reeds in de tijd van het voormalig Joegoslavië kende Paul Blom de toenmalige Joegoslavische wijnindustrie goed. Hij was jarenlang panellid bij de bekende wijnbeurs in Ljubljana. We kunnen met zekerheid zeggen dat Paul Blom expert is op het gebied van de Sloveense wijnen in Nederland.

In 2009 hebben de Sloveense wijnen in Nederland een aanzienlijke aandacht gekregen. Sauvignon blanc van het bedrijf Verus, in Nederland verkocht door Grape District (www.grapedistrict.nl), werd bij het wijnmagazine Perswijn uitgeroepen tot één van de vijf beste wijnen uit 2009. Tevens werd deze wijn geprezen op de kleurrijke website www.foodtube.nl van **Harold Hamersma**, de auteur van De Wijnalmanak. Hamersma heeft bovendien in de Amsterdamse dagblad Het Parol de Braziliaanse en Sloveense wijnen tot de meest veelbelovende in 2010 genoemd en heeft in het weekblad HP/De Tijd enthousiast geschreven over Verus en Quercus uit Goriška Brda onder de titel Trots op Slovenië (www.haroldhamersma.com). Daarnaast heeft hij in zijn boek Wijnreis door mijn lichaam ook de Sloveense langeafstandswemmer Martin Strel omgeschreven, die geen nee tegen wijn zegt.

In Breukelen, Nederland is nog het bedrijf Wijnimport Nelis (www.wijnimportnelis.nl) gevestigd, die de Sloveense wijnen verkoopt. Sinds kort zijn ook de wijnen van het bedrijf Puklavec & Friends, gerund door Tatjana Puklavec, onderneemster van de Sloveense afkomst in Tilburg, verkrijgbaar in de supermarktketen Jumbo en de winkels Gall&Gall.

In de loop van zijn werk aan een adviserend project bij de Europese Unie op het gebied van chemische veiligheid raakte ook wijnliefhebber **Reimond Willemse** uit Kedichem onder de indruk van de Sloveense wijnen. Wat leuk, deze EU! Op een novemberdag heb ik kunnen genieten van de proeverij van de Sloveense wijnen, die hij samen met zijn echtgenote **Mieke** organiseerde in een voor deze gelegenheid voorbereide kamer bij hen thuis.

Ook de leden van de vereniging Les Copains du Vin hebben in de herfst, het mooiste seizoen voor wijntoerisme, van de Sloveense wijnen genoten. Voorzitter **Folkert Schukken** heeft me een cd met de foto's van hun gastronomische excursie in 2009 opgestuurd. Verder bereidde **Nederlands Gilde van Sommeliers** in Sint Oedenrode begin juni 2010 een omvangrijke professionele proeverij van de Sloveense wijnen. In het wijnmagazine Perswijn van augustus 2010 verscheen een langer artikel over Slovenië onder de titel, die geen extra uitleg nodig heeft: Wijnwonderland Slovenië. **Leslie Vreudenhil** uit Rotterdam heeft aangetoond dat de Sloveense wijn ook interessant kan zijn voor de jongeren. Voor zijn afstudeerscriptie aan Hogeschool Rotterdam heeft hij een marktonderzoek gekozen naar de mogelijkheden voor de Sloveense wijnen op de Nederlandse markt.

Paula Bloma in njegovo podjetje Schermen Wijnkoppers, www.schermerwijn.nl/, boste v Hoornu našli v elegantni stari stavbi. V pritličju tega vinskega trgovca, ki nosi tudi naziv dobavitelja kraljeve hiše je okusno opremljena trgovina na drobno, na vrhu hiše prav posebna soba za degustacijo, za hišo pa tudi lastna proizvodnja žganih pijač.

Še v času nekdanje Jugoslavije je Paul Blom dobro spoznal tedanjo jugoslovansko vinsko industrijo. Več let je bil celo sodnik na znanem ljubljanskem vinskem sejmu. Zagotovo lahko rečemo, da je Paul Blom najboljši poznavalec slovenskih vin na Nizozemskem.

Slovenska vina so bila leta 2009 deležna na Nizozemskem precejšnje pozornosti. Sauvignon Blanc iz podjetja Verus, ki ga na Nizozemskem prodaja Grape District, www.grapedistrict.nl,

je bil pri reviji Perswijn izbrano kot eno od petih najboljših vin v letu 2009, pohvalil ga je tudi avtor nizozemskega vinskega almanaha **Harold Hamersma** na svojem slikovnem portalu www.footube.nl. Harold Hamersma je v amsterdamskem dnevnem časniku "Het Parol" za leto 2010 kot najbolj obetavna izpostavil brazilska in slovenska vina, v tednika HP De Tijd pa je pod naslovom "Ponosen na Slovenijo" navdušeno pisal o Verusu in Quercusu iz Goriških Brd (www.haroldhamersma.com) Poleg tega je v svoji knjigi Wijnreis door mijn lichaam (Potovanje vina po mojem telesu) opisal tudi slovenskega ultramaratonskega plavalca Marina Strela, ki se ne brani vina. V Breukelenu pa je doma podjetje Wijn Import Nelis, www.wijnimportnelis.nl, ki prav tako ponuja slovenska vina. Vina iz podjetja Puklavec & Friends, ki ga v Tilburgu vodi podjetnica slovenskega rodu Tatjana Puklavec so sedaj na voljo na policah supermarketov Jumbo in v trgovinah Gall & Gall.

Nad slovenskimi vini se je med svojim delom v okviru svetovalnega projekta Evropske unije na področju kemijske varnosti navdušil tudi vinski ljubitelj **Reimond Willemse** iz Kedichema - kako prijetna je lahko Evropska unija! Nekega novembrskega dne sem prav užival v degustaciji slovenskih vin, ki jo je skupaj z ženo **Mieke** pripravil na njunem domu v posebej za to pripravljeni sobi. V slovenskih vinih pa so v jeseni - najlepšem letnem času za vinski turizem - uživali tudi člani društva "Les Copains du Vin". Njihov voditelj **Folkert Schukken** mi je z njihove gurmanske ekskurzije leta 2009 poslal cel CD fotografij. V začetku junija 2010 je **Nederlands Gild van Sommeliers** v Sint Oedenrode pripravil obsežno strokovno degustacijo slovenskih vin, v avgustovski številki revije Perswijn (2010) pa je izšel daljši članek o Sloveniji pod naslovom, ki ne potrebuje dodatnih pojasnil: Wijnwonderland Slovenië.

Da je slovensko vino lahko zanimivo tudi za mlade pa je pokazal **Leslie Vreugdenhil** iz Rottedrama, ki si je za svojo diplomsko nalogo na Hogeschool Rotterdam izbral prav tržno raziskavo o možnosti slovenskih vin na nizozemskem tržišču.

Je kunt er de hele dag
buiten zijn

Zunaj lahko ostaneš
cel dan

Mijn naam is Michael Dijkstra en ik ben vijftien jaar oud. Omdat mijn moeder Sloveens is had ik altijd veel interesse in Slovenië. Zomers gaan we altijd drie weken naar Slovenië dat ik elke keer geweldig vind. Mijn opa en oma wonen in Maribor, en er is altijd veel te doen. Ik breng mijn tijd door met spelen, familie bezoeken en naar de bioscoop gaan. Hierbij helpt natuurlijk het weer. Dit is altijd geweldig in Slovenië, met een hittegolf van drie weken lang. Zelfs de stormen zijn lekker en verfrissend! Dat vind ik geweldig aan de Sloveense zomer, je kunt er de hele dag buiten zijn. Dat is waar ik aan denk als ik aan Slovenië denk. Ook heb ik vroeger eens het meer van Bled bezocht. Het was een fantastische plek, nog zo puur. Je kon rond het meer wandelen, zwemmen en het eiland bezoeken. Het is nog steeds de mooiste plek die ik heb gezien. Maar zelfs Bled haalt het niet bij čevapčiči*. Het smaakt naar avontuur, vriendelijkheid en wildernis. En dat is wat ik zo leuk vind aan Slovenië.

Drie jaar geleden werd er een boek gemaakt met gerechten van landen uit heel Europa. Bij het Hilton Hotel kookte ik voor Slovenië toen yoghurtgebak. Ook hebben we een organisatie die contacten verzorgt tussen Nederlanders en Slovenen. Ik ben ook lid van deze Vereniging Vrienden van Slovenië. Samen met deze organisatie heb ik op twee evenementen gestaan. Thuis volgen we ook het Sloveense nieuws, en mijn moeder ontvangt elke week de krant Družina. Ook houden mijn opa en oma ons op de hoogte. Daarnaast volg ik nu ook Sloveense les bij de ambassade. Daar heb ik ook mijn stage gelopen. Misschien ga ik later wel in Slovenië studeren, maar daar ga ik me nu nog niet over buigen.

Moje ime je Michael Dijkstra in sem star 15 let. Vedno sem imel poseben interes za Slovenijo, saj je moja mama Slovenka. Vsako poletje gremo za tri tedne v Slovenijo, kar je vedno zelo prijetno. Moji stari starši živijo v Mariboru, kjer se da početi veliko stvari. Večino poletja preživim z igranjem zunaj, obiskovanjem sorodnikov in obiski kina. Dejavnik pri temu je seveda vreme. V Sloveniji je vedno lepo, s tri tedenskim vročinskim valom. Tudi nevihte so prijetne in osvežujoče! To je nekaj kaj mi je tudi všeč pri slovenskem poletju - zunaj lahko ostaneš cel dan. To je prva stvar, ki se jo spomnim, ko pomislim na Slovenijo. Pred nekaj leti smo s starši obiskali Blejsko jezero. Še vedno se spomnim, ker sem bil šokiran: čeprav so bili tam turisti, je bil kraj tako lep in čist. Lahko se sprehodiš okoli jezera, igraš v gozdu, obišeš otok ali plavaš. Še vedno je to najlepši kraj, ki sem ga videl. Tudi tukaj, na Nizozemskem, kjer je težko najti zadovoljne ljudi, večina obiskovalcev obožuje Slovenijo. Vendar pa se tudi Blejsko jezero ne more primerjati s čevapčiči*, ki bi jih jedel vsak dan, če bi bilo le možno. Okus avanture, gostoljubnosti in čistosti; tako kot Slovenija. In to je tisto, kar mi je všeč o Sloveniji.

Pred tremi leti je izšla knjiga z jedmi iz cele Evrope. Kuhalo se je v Hiltonu v Amsterdamu in jaz sem predstavljal Slovenijo. Na Nizozemskem imamo organizacijo, ki skrbi za kontakte med Slovenijo in Nizozemsko. Imenuje se Zveza prijateljev Slovenije in tudi sam sem član te organizacije. Skupaj z njimi sem predstavljal Slovenijo na dveh informativnih sejmih. Doma tudi redno sledimo slovenskim novicam in vsak teden prejmemo časopis Družina. Poleg tega nas o novicah obveščajo tudi moji stari starši. Sedaj se udeležujem tečaja slovenskega jezika na slovenskem veleposlaništvu. Tudi moje dijaško pripravništvo sem opravljal na slovenskem veleposlaništvu v Haagu. Mogoče bom kasneje študiral v Ljubljani, vendar se o tem še nisem dokončno odločil.

* | Čevapčiči zijn in Slovenië heel populair. Dit vleesgerecht is er in de tijd van de gezamenlijke staat Joegoslavië heen gekomen van Bosnië en Herzegovina, waar hun vaderland is. 's Werelds best bekende Sloveense gerechten zijn potica (een gebak uit het gistdeeg gevuld met walnoten) en kranjska klobasa (de Krain worst). De Sloveense culinaire wereld onderscheidt echter 24 culinaire regio's en zelfs 178 authentieke gerechten!

* | Čevapčiči so danes tudi v Sloveniji zelo priljubljena jed, čeprav so jih tja v času skupne države Jugoslavije zanesli iz Bosne in Hercegovine, kjer je njihova prava domovina. V svetu najbolj znani slovenski jedi sta potica (sladica iz kvašenega testa z nadevom iz orehov) in kranjska klobasa, sicer pa kulinarika pozna 24 slovenskih kulinarčnih pokrajin in kar 178 avtentičnih slovenskih jedi!

Laan met perenbomen ...
en paardenbloemen voor de
dagen van de Sloveense keuken

Hruškov drevored ...
*in regrad za dneve
slovenske kuhinje*

Foto: Dr. Rupreht

Dr. Jože Rupreht is aan de kliniek Erasmus MC te Rotterdam bekend als top anesthesioloog. Hij verliet Slovenië kort na zijn afstuderen omdat hij in het toenmalige socialistische Joegoslavië geen echte vooruitzichten zag voor een verdere loopbaanontwikkeling zonder politieke inmenging. Hij heeft zich voornamelijk gespecialiseerd in de anesthesie bij tandheelkundige behandelingen voor de personen met bijzondere behoeften en in de problematiek van anesthesie in verband met drugs.

Zijn hart ligt echter bij dendrologie (boomkunde), bij de perenbomen in de laan in Aalburg en bij zijn prachtige tuin. Toen we elkaar voor het eerst in Rotterdam ontmoetten, lag er op zijn tafel een boekje over de planten in het bekende botanische tuin van Ljubljana. Door zijn vraag over de inheemse Sloveense plantensoorten, waar ik weinig of helemaal niets over wist, voelde ik me niet op mijn gemak.

In het kader van de Stichting voor de wederopbouw van een laan met perenbomen, waarvan hij voorzitter is, werden er in 1998 eerste perenbomen aangelegd in de Veldstraat. Er zijn er sindsdien meer dan duizend geplant. Hier brengt dr. Rupreht niet alleen een belangrijk element van Nederlands cultureel en natuurlijk erfgoed mee tot leven, maar hij introduceert er ook iets Sloveens in: er zijn namelijk ook een paar Sloveense peerrassen te vinden.

Bijzonder prachtig is ook zijn landgoed. Met zijn partner heeft hij een oude Nederlandse boerderij omgebouwd met daarachter een geweldige tuin. Daar heeft hij precies op de trouwdag van Zijne Koninklijke Hoogheid Kroonprins Willem-Alexander en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Maxima een bijzondere exotische struik geplant als een bijzonder teken van zijn integratie in de Nederlandse samenleving.

In het voorjaar 2010 werden er in het restaurant Des Juges in het Vredespaleis de dagen van de Sloveense keuken gehouden. Verantwoordelijk voor de gerechten was chef-kok Matej Tomažič, die in het prachtige Vipava dal in Slovenië het geweldige landelijke restaurant Majerija heeft (www.majerija.si). Hij had een speciaal gerecht van jonge paardenbloemen op het menu gezet, dat in Slovenië vooral in een aardappelsalade erg op prijs wordt gesteld. We gaven al bijna op nadat we hem ook in gespecialiseerde winkels in Nederland tevergeefs hadden gezocht. Toen moest ik aan dr. Rupreht en zijn tuin denken. Op een zondagmiddag zijn we naar hem toe gereden. Vóór het huis stond al een emmer vol jonge paardenbloemen op ons te wachten!

Dr Jože Rupreht je na kliniki Erasmus MC v Rotterdamu poznan kot vrhunski anesteziolog. Slovenijo je zapustil kmalu po končanem študiju, saj v tedanji socialistični Jugoslaviji ni videl pravih možnosti za poklicni napredek brez političnih vplivov. Specializiral se je zlasti na področju anestezije za zobozdravstvene storitve pri osebah s posebnimi potrebami ter za problematiko anestezije v povezavi z drogami.

Toda njegovo srce je pri dendrologiji, vedi o drevju - pri drevoredu hrušk v Aalburgu in njegovem čudovitem vrtu.

Ko sva se srečala prvič v Rotterdamu, je imel na mizi knjižico o rastlinah v slovitem ljubljanskem botaničnem vrtu in me takoj spraval v zadrego z vprašanjem o endemičnih slovenskih vrstah, o katerih sem vedel malo ali skoraj nič.

Leta 1998 so bile v okviru Fondacije za rekonstrukcijo hruškovega drevoreda katere predsednik je, posajena prva hruškova drevesa na ulici Veldstraat. Od takrat jih je bilo posajenih prek tisoč. Dr Rupreht z njimi ne oživlja le pomembnega elementa nizozemske kulturne in naravne dediščine, ampak vnaša tudi nekaj slovenskega - med hruškami se je znašlo tudi nekaj slovenskih sort.

Izjemno je tudi njegovo posestvo. S partnerjem sta čudovito prenovila staro nizozemsko kmečko hišo za katero se razprostira fantastičen vrt. Na njem je prav na dan poroke prestolonaslednika Njegove kraljeve visokosti princa Viljema-Aleksandra in Njene kraljeve visokosti princeze Maxime posadil poseben eksotičen grm, kot svojevrsten izraz svoje integracije v nizozemsko družbo. Spomladi 2010 smo v restavraciji Des Juges v Palači miru pripravili dneve slovenske kuhinje. Kuharski mojster Matej Tomažič, ki ima v prelepi Vipavski dolini v Sloveniji fantastično podeželsko restavracijo Majerijo (www.majerija.si) je na menu postavil tudi posebno jed iz mladega regrata, ki ga v Sloveniji zelo cenimo; še posebej ga imamo radi v krompirjevi solati. Malo smo že obupali, ko smo ga zaman iskali tudi v specializiranih prodajalnah na Nizozemskem. Potem sem se spomnil na dr. Ruprehta in njegov vrt. Na nedeljsko popoldne smo skočili z avtom k njemu - pred hišo nas je že čakal čeber z mladim regratom!

“Oberkrainerherz”

Toen mijn vriend Rob Vannus, directeur van de muziekschool in Hengelo, mij over het ensemble Oberkrainerherz vertelde, kon ik hem nauwelijks geloven. Ik moest dat met mijn eigen ogen zien en ben dus een zaterdagavond naar hun concert in Vriezenveeu gegaan.

Het optreden van dit zeventallig ensemble van 'echte' Nederlanders in de authentieke Sloveense kleren was een lust voor het oog en hart. Het ensemble heeft de meest bekende liedjes van de Sloveense volksmuziek zelfs in een uitstekend Sloveens gezongen. Als gast kreeg ik enorm veel aandacht. Ik heb een cadeau ontvangen dat in dat gebied normaal aan jonggehuwden wordt gegeven: een groot gebak van zoet brood, waar ze ook nog een pakje boter bij hadden gedaan.

Volksmuziek is een van de meest bekende 'exportproducten' van Slovenië. Dit soort muziek werd in Slovenië en andere Alpen-landen in de negentiende eeuw geïntroduceerd met de doorbraak van de accordeon en was vooral bedoeld als dansmuziek. De Sloveense muzikant Slavko Avsenik is in de jaren zeventig en tachtig de belangrijkste vertegenwoordiger van dit genre geworden. Naast Slovenië maakte hij ook naam in Duitsland en Oostenrijk en hij trad over de hele wereld op. Zijn muziekband heeft meer dan dertig miljoen platen en cd's verkocht en het wordt gezegd dat zijn liedje Na Golici het meest gedraaide liedje aller tijden ter wereld is. Meer informatie over de band Avseniki is te vinden op www.avsenik.com, en meer over het ensemble Oberkrainerherz op www.oberkrainerherz.nl.

Oberkrain is Duits voor de Sloveense regio Gorenjska, het bovenste gedeelte van de historisch belangrijkste Sloveense regio Krain (Kranjska in het Sloveens). Gorenjska staat bekend om deze muziek, die er bijzonder populair is, en om de in de EU beschermde Krain worst (kranjska klobasa). Slovenië maakte tot het einde van de Eerste Wereldoorlog deel uit van Oostenrijk-Hongarije, vandaar dat de naam Krain is overgenomen als de naam voor Slovenië. Wat Holland voor Nederland is, is Kranjska, oftewel Krain in het Duits of Carniola in het Latijn, voor Slovenië.

Het Sloveens kunnen ze echter niet alleen bij het Oberkrainerherz ensemble. Het koor Vriendenkring uit Steyl (<http://www.vriendenkringsteyl.nl/>) zingt wel eens het melancholische Oj, Doberdob, een droevig doch mooi lied over de gevallen Sloveense soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog. Een nauwe band met de Sloveense muziek heeft ook Willy Muninga uit Foxhol, die een bijzondere collectie van de Sloveense volksmuziek op platen en mini-disks bezit.

Ko mi je prijatelj Rob Vannus, direktor glasbene šole v Hengelu povedal za ansambel "Oberkreinerherz" mu kar nisem mogel verjeti. Moral sem se priti prepričati sam na njihov koncert nek sobotni večer v Vriezenveenu. Nastop te sedemčlanske zasedbe "pravih" Nizozemcev v originalnih slovenskih nošah je bil prava paša za oči in srce. Ne samo to: ansambel je najbolj znane skladbe slovenske narodno-zabavne glasbe zapel v odlični slovenščini. Kot gost sem bil deležen velike pozornosti z darilom, ki ga menda v teh krajih podarjajo mladoporočencem: ogromen kolač iz sladkega kruha, h kateremu niso pozabili priložiti niti zavitka masla!

Narodno-zabavna glasba je eden izmed najbolj znanih "izvoznih produktov" Slovenije. Ta zvrst glasbe se je v Slovenji in drugih alpskih državah uveljavila v 19. stoletju s prodorom harmonike in je bila namenjena predvsem plesom. Slovenski glasbenik Slavko Avsenik je v sedemdesetih in osemdesetih letih postal najpomembnejši predstavnik te zvrsti glasbe. Poleg Slovenije se je uveljavil zlasti v Nemčiji in Avstriji, nastopal pa po vsem svetu. Njegova glasbena skupina je prodala prek 30 milijonov plošč oz. CD-jev in njegova skladba Na Golici velja za najpogostejše predvajano skladbo na svetu vseh časov. Več o Avsenikih na www.avsenik.com, o "Oberkrainerherz" pa na www.oberkrainerherz.nl

"Oberkrain" je nemško ime za Gorenjsko, to je za zgornji del ene izmed zgodovinsko najpomembnejših slovenskih pokrajin Krain - Kranjska, kjer je tovrstna glasba še posebej popularna in kjer je doma v Evropski uniji zaščiten kranjska klobasa. Slovenija je bila do konca prve svetovne vojne del Avstrije, zato se je nemška beseda za Kranjsko (Krain) prijela tudi drugod po svetu. Kar je Holland za Nizozemsko, to je Kranjska (ali Krain po nemško ali Carniola po latinsko) za Slovenijo!

A slovensko ne znajo le pri Oberkrainerherz. Zbor Vriendenkring, <http://www.vriendenkringsteyl.nl/>, iz Steyla zapoje tudi melanholični Oj, Doberdob, žalostno lepo pesem o padlih slovenskih vojaki med prvo svetovno vojno. V Foxholu pa živi Willy Muninga z izredno zbirko slovenske narodno-zabavne glasbe na ploščah in mini-diskih.

OORLOGSTIJD

Nederlandse 'vluchtelingen'
in Slovenië

Nizozemski »begunci«
v Sloveniji

In het voorjaar van 1945 vond een drietal Nederlandse dwangarbeiders toevlucht op de boerderij bij Blazniki in het dorp Drožanje – Sveti Rok nad Sevnico. Ze hadden in Posavje en ook elders in Slovenië gewerkt bij het onderhouden van het trein- en telefonie-infrastructuur.

Gewond en bevuild zijn **Herman van Rheenen** (helaas al overleden) en de gebroeders **Jan en Wieb van der Meulen** gevlucht tijdens het bombardement van Duitse treinen in Sevnica door de geallieerden en partizanen. Omdat deze aanvallen in het voorjaar van 1945 erg vaak voorkwamen, verbleef het drietal 's nachts op de boerderij bij Blaznik, waar ze voedsel en onderdak in de schuur werden aangeboden. Op 22 maart 1945 verliet het drietal Sevnica en ze bereikten Nederland uiteindelijk in september van dat jaar na een lange reis vol avonturen omdat Amerikanen of Britten lang dachten dat het Duitse soldaten waren.

De boerderij bij Blaznik wordt nog steeds bewoond door mevrouw Ivanka Jazbec, die in de oorlogstijd nog kind was. Desondanks herinnert zij zich het drietal levendig. Haar moeder en vervolgens zij heeft met hen contact onderhouden ook na de oorlog. Mevrouw Ivanka heeft nog steeds een paar brieven die vooral Herman, maar ook Jan na de oorlog hebben geschreven in het Duits, Kroatisch en Sloveens. Herman bezocht Drožanje met zijn gezin in 1967, Jan was er voor het laatst in 2007.

Het verloren spoor werd weer opgenomen in mei 2009 in Holten, waar de neef **Gerard Kolkman** een groot familiefeest had voorbereid. Ter gelegenheid daarvan gaf de ambassadeur Leon Marc de gebroeders ingelijste foto's van de boerderij bij Sveti Rok. De familie-bijeenkomst werd ook bijgewoond door Bort Koelwijn, burgemeester van Rijssen-Holten (op de foto).

In mei 2010 presenteerde Jan van der Meulen bij de historische vereniging Oudheidkamer Hooft'n zijn memoires van de oorlogsjaren in Slovenië: 1940-1945: Een Holtense Jongen in Oorlogstijd. Mevrouw Jazbec had daar het voorwoord voor geschreven.

Na domačijo Blaznikovih v vasici Drožanje/Sveti Rok nad Sevnico se je spomladi 1945 zatekla trojica nizozemskih prisilnih delavcev, ki so v Posavju (in tudi drugod po Sloveniji) delali kot vzdrževalci železniške, zlasti telefonske infrastrukture. **Herman van Rheenen** (žal že pokojen) ter brata **Jan v.d. Meulen** in **Wieb v.d. Meulen** so pribežali ranjeni in umazani med zavezniškim in partizanskim bomardiranjem nemških kompozicij vlakov v Sevnici. Ker so ti napadi postali spomladi 1945 zelo pogosti, se je omenjena trojica ponoči zadrževala na kmetiji Blaznikovih, kjer so jim ponudili prenočišče na skednju in hrano. Na domačiji še živi gospa Ivanka Jazbec, ki je bila v času vojne še otrok, vendar se živo spominja trojice, s katero je naprej njena mati, nato pa tudi ona vzdrževala stik tudi po vojni. Trojica je 22. maja 1945 zapustila Sevnico in se po dolgi peripetijah septembra tistega leta (Američani oz. Angleži so jih nekaj časa smatrali za nemške vojake) le vrnila na Nizozemsko. Gospa Ivanka hrani nekaj pisem (v nemščini, hrvaščini in slovenščini), ki sta jih po vojni pisala zlasti Herman in tudi Jan. Leta 1967 je Herman z družino tudi obiskal Drožanje, zadnjič pa je bil tam Jan leta 2007.

Izgubljena sled je bila obnovljena maja 2009 v Holtenu, kjer je nečak **Gerard Kolkman** pripravil pravo družinsko slavlje, veleposlanik Leon Marc pa je bratoma podaril uokvirjene fotografije domačije pri Sv. Roku. Družinskemu srečanju z veleposlanikom je prisostvoval tudi župan občine Rijssen-Holten Bort Koelwijn (na sliki).

Maja 2010 je Jan van der Meulen v zgodovinskem društvu "Oudheidkamer Holt" predstavil svojo knjigo spominov na ta vojna leta v Sloveniji ("1940 - 1945 - Een Holtense Jongen in oorlogstijd"), Ivanka Jazbec pa je h knjigi prispevala uvod.

Parsival
tussen Brabant
en Slovenië

Parsival
*med Brabantom
in Slovenijo*

Als kind van de Sloveense bergen en Nederlandse rivieren bevind ik me juist midden deze dualiteit. Ruige, woeste, heftige bergen eisen nederigheid en moed in verhouding met en aanpak van het leven. Vlakke, overzichtelijke en willige weiden roepen aan de andere kant om een helder en open denkbeeld en de moed die de mens met innerlijke vertrouwen vervult, omdat het landschap geen vaste grond kan garanderen. In de bergen is het van belang om je innerlijke reflectie te herkennen, die je horizont uitstrekt. Voor mij zijn het landschap en zijn natuurlijke karakter dat wat de cultuur grotendeels opbouwt.

Kwaliteiten en archetypische betekenissen van belangrijke gewoontes hebben een grote waarde voor mij: in het gezin, op het werk en in mijn persoonlijke ontwikkeling. Reizen tussen Nederlandse en Sloveense realiteit zorgt telkens voor nieuwe inzichten. Voortdurend op het aambeeld tussen Slovenië en Nederland te staan, betekent bereid zijn om ineens naar een dieper niveau te gaan. Hoe kan ik me erin verdiepen? Welk grondig effect zou een ware verbinding tussen deze twee helemaal verschillende landen kunnen hebben? En als ik er een keer bewust van ben, hoe kan ik werkelijk van dienst zijn ten gunste van Europa en helpen bij de vorming van de Europese ziel?

Mijn naam is Tamara Čop en ik ben business consultant en ondernemer op het gebied van management en organisatie, gericht op het beheer en de exploratie van de dialoog.

De dualiteit waar ik over heb, is te vinden op alle niveaus van onze samenleving. Mijn uitdaging is deze dualiteit in het bedrijfsleven te identificeren, de bewustzijn van managers te verruimen om de complexiteit te kunnen accepteren, en processen in organisaties te versterken zodat beslissingen sneller zouden worden genomen en veranderingen ingevoerd. Mijn werk heeft te maken met werkelijke processen van bedrijven, en dus beginnen we met het onderzoek samen. De belangrijkste methoden die ik gebruik, zijn Theory U van Otto Scharmer en mijn eigen model van dialoogonderzoek: een polyfone methode van rondetafelgesprekken. Waar het dus omgaat, is de visie en het leren van begrijpen hoe landen, culturen en levensverhalen samenkomen in het bedrijfsleven en vergelijkbare omgevingen. Mijn inspiratie komt van twee gebieden in Slovenië. Ten eerste, van Gorenjska, omdat mijn vader uit Bled komt, en ten tweede, van het kasteel Borl, een prachtig kasteel in Haloze met een rijke geschiedenis, verbonden met Parsifal, de ridder van de Heilige Graal.

Mijn moeder komt uit Den Haag en wat ik in Nederland het meest ontroerend vind, is bloemen en de provincie Brabant. Ik ben namelijk geboren in 's Hertogenbosch, de hoofdstad van Brabant met de prachtige Sint-Janskathedraal. Ik ben er laatst achter gekomen dat het epos van Parsifal verbanden heeft met dit liefdevolle gebied via de legende van Lohengrin, zoon van Parsifal, en Elsa van Brabant.

In de tijden van crisis hebben we moderne ridders nodig, daarom ga ik me in deze soort heldendom nog even verdiepen en ik ga hem proberen in te voeren in het bedrijfsleven in relatie met de toekomstige leiderschap.

Mijn verhaal gaat nog verder...

Kot otrok slovenskih gora in nizozemskih rek se nahajam prav sredi dvojnosti. Grobe, neizprosne, nebrzdane gore zahtevajo ponižnost in pogum v odnosu in pristopu do življenja. Ravni, pregledni in voljni pašniki pa kličejo po jasni, široko odprti miselnosti in tisti hrabrosti, ki človeku daje notranje zaupanje, saj mu pokrajina varnosti trdnih tal ne more zagotoviti. V gorah je pomembneje zaznavati svoj notranji odsev, ki širi obzorje. Zame sta pokrajina in njen naravni značaj tisto, kar v veliki meri gradi kulturo.

Kvalitete in arhetipski pomeni pomembnih navad so zame veliko vredni: v družini, v službi in pri mojem osebnem razvoju. Popotovanje med nizozemsko in slovensko resničnostjo mi vsakokrat da nove uvide. Biti neprestano na nakovalu med Slovenijo in Nizozemsko pomeni biti sposoben hipoma iti na globljo raven – kako naj se sploh vprašujem o tem? Kateri bistveni učinek bi lahko imela prava povezava med tema povsem različnima deželama? In če se tega zavedam, kako naj to plodno izkoristim v prid Evrope in prispevam k nastajanju evropske duše?

Ime mi je Tamara Čop, sem poslovna svetovalka in podjetnica na področju upravljanja in organizacije, osredotočena na vodenje in raziskovanje dialoga.

Dvojnost, kot je opisana zgoraj, je najti v vseh vidikih naše družbe. Moj izziv je identificirati to dvojnost v podjetjih, razširiti zavest vodij, da bodo lahko sprejeli njeno kompleksnost, ter okrepiti procese v organizacijah, da bo sprejemanje odločitev in uvajanje sprememb hitrejše. Pri mojem delu gre za vstop v realne procese podjetij, tako da se raziskovanja lotimo skupaj. Glavni metodi, ki ju uporabljam, sta "teorija U" Otta Scharmerja in moj lasten model za raziskovanje dialoga: polifonična metoda okrogle mize.

Da, gre za vizijo in za učenje razumevanja tega, kako se pokrajine, kulture in življenjske zgodbe povezujejo v poslovnih in podobnih okoljih.

Moj navdih prihaja še posebej iz dveh prostorov v Sloveniji: prvi je Gorenjska, saj je bil moj oče doma z Bleda, drugi pa je grad Borl, čudovit grad v Halozah z bogato zgodovino, povezano s Parsifalom, vitezom svetega grala.

Moja mama je iz Haaga in na Nizozemskem me najbolj ganejo cvetlice in regija Brabant, kajti rodila sem se v 's-Hertogenbosch, glavnem mestu Brabanta z veličastno katedralo Sv. Janeza. Poleg tega sem pred kratkim ugotovila, da je ep o Parsifalu povezan s tem prisrčnim območjem prek legende o Lohengrinu (Parsifalovemu sinu) in Elsi Brabantski. V času krize potrebujemo sodobno viteštvo, zato bom ta tip junaštva še bolj raziskala in ga v zvezi z vodenjem za prihodnost uvedla v poslovni svet.

Moja zgodba se nadaljuje....

THE SLOVENE DIALECT OF EGG AND
POTSCHACH IN THE GAILTAL, AUSTRIA

Ort: Potschach
Gemeinde: Egg
Bezirk: Hermagor
„Im Zollgrenzbezirk“
Seehöhe 581 m

TIJMEN PRONK

Cursus Sloveens in Limburg onder leiding van Metka Boon Pleterski.
Udeleženci tečaja slovenščine v Limburgu pod vodstvom Metke Boon Pleterski.

Nicolaas van Wijk
en honderd jaar van de Sloveense
taal aan de Universiteit Leiden

Nicolaas van Wijk
*in sto let slovenščine
na Univerzi v Leidenu*

Volgens prof. Jos Schaeken, hoofd van de studie van Slavische talen aan de Universiteit Leiden, was Nicolaas van Wijk de grondlegger van de Nederlandse slavistiek en daarmee van de Sloveense studie aan de Universiteit Leiden. In 1913 werd Van Wijk hoofd van de afdeling van Slavische en Baltische studies in Leiden en in het jaar daarna reisde hij de hele Slavische wereld door.

In de biografie van Van Wijk schrijft de auteur Jan Paul Hinrichs over zijn bezoek aan Ljubljana op 26 juni 1914. Van Wijk bezocht toen de Sloveense wetenschappelijke en culturele organisatie en uitgeverij Slovenska matica en bij een heerlijk avondeten ontmoette hij de grote Sloveense dichter Oton Župančič juist op de dag dat de troonopvolger van Oostenrijk-Hongarije werd vermoord in Sarajevo. Verder ontmoette hij in Graz (Sloveens: Gradec) de slavist Matija Murko. Ondanks het begin van de oorlog rondden ze de avond af met feest en gezang, wat Van Wijk commenteerde met de woorden: "In Hollandsche gezelschappen van deze soort zal men zelden of nooit aan zang een uurtje van gezellig samenzijn wijden: toch is het zulk een sympathieke manier om den tijd te besteden." (Hinrichs, J. P. Vader van de slavistiek. Leven en werk van Nicolaas van Wijk (1880-1941). Amsterdam: 2005, p 129.) Daar is het niet bij gebleven. Han Steenwijk, tegenwoordig professor van het Sloveens aan de Universiteit van Pisa, Italië, schreef een paar jaar geleden een boek over het Sloveense dialect in Resia (Sloveens: Rezija), een kleine, smalle vallei aan de Italiaanse kant van de huidige Sloveens-Italiaanse grens. Tevens is dr. Tijmen C. Pronk, de jongste Nederlandse deskundige in het Sloveens, recentelijk gepromoveerd op de Sloveense dialecten in een gelijksoortig kleine vallei in de zuidelijke Oostenrijkse provincie Karinthië (Sloveens: Koroška).

Het bestuderen van de Sloveense dialecten is voor de slavisten aan de Leidse Universiteit des te meer interessant aangezien de Sloveense taal uniek is onder de Slavische talen, omdat hij zowel aan de Germaanse (Oostenrijk) als aan de Romaanse (Italië) wereld grenst.

Nu moet ik me even haasten want ik heb een afspraak met Heleen Pluimgraaf, onderzoekster van de Slavische talen, die net is teruggekomen van een deskundig seminar van het Sloveens in Ljubljana.

Kakor pravi prof. Jos Schaeken, vodja študija slavistike na univerzi v Leidenu je bil začetnik slovenskih študij na univerzi Nicolaas van Wijk, ki je leta 1913 postal vodja katedre za slovanske in baltske študije v Leidenu. Leto kasneje je prepotoval celoten slovanski svet. V biografiji van Wijka avtor Jan Paul Hinrichs o njegovem obisku v Ljubljani 26. junija 1914 poroča, kako je tam obiskal društvo Slovenska matica in se pri dobri večerji srečal z velikim slovenskim pesnikom Otonom Župančičem prav na dan, ko je v Sarajevu pod streli atentatorja padel avstrijski prestolonaslednik. V bližnjem Grazu/Gradcu (kjer je prav tako še danes slovenska manjšina) se je srečal s slavistom Matijo Murkom in kljub začetku vojne se je večer zaključil z druženjem ob petju, kar je van Wijk komentiral z besedami: "V družbi Nizozemcev te vrste bi težko, če sploh, kdo namenil uro druženja petju!"

Toda ni se končalo pri tem. Profesor Han Steenwijk - sedaj profesor slovenščine na univerzi v italijanski Pisi - je pred leti napisal knjigo o slovenskem dialektu v Reziji - majhni stisnjeni dolini na italijanski strani sedanje slovensko-italijanske meje. Najmlajši nizozemski slovenist dr. Tijmen C. Pronk pa je pred kratkim doktoriral iz slovenskih dialektov v podobni majhni dolini v južni avstrijski pokrajini Koroški. Študij slovenskih dialektov je za slaviste na univerzi v Leidenu še posebej zanimiv, saj je slovenščina med slovanskimi jeziki enkratna zaradi dejstva, da meji tako na germanski (Avstrija) kot na romanski (Italija) svet. Hitim na srečanje s Heleen Pluimgraaf, raziskovalko slovanskih jezikov, ki se je pravkar vrnila s strokovnega seminarja slovenščine v Ljubljani!

Sloveens spreken
met een Nederlander

Govoriti z Nizozemcem
po slovensko

Roel Schuyt met zijn echtgenote op bezoek bij de Ambassade.
Roel Schuyt s soprogo ob obisku na veleposlaništvu.

In het Culturele supplement van het NRC Handelsblad publiceerde Wil Rouleaux eind maart 2010 de recensie van de recente Nederlandse vertaling van roman Prišleki van Lojze Kovačič. De vertaling De Nieuwkomers is het werk van Roel Schuyt, die jaren geleden al twee romans van **Drago Jančar** had vertaald, namelijk Severni sij (Noorderlicht) en Galjot (De galeislaaf). De auteur van de recensie schrijft dat de roman De Nieuwkomers de grootste prestatie is van Kovačič, die het verhaal van een individu, een Sloveense immigrant, opgenomen had in de politieke geschiedenis van Europa. Hij voegt er nog de recensie van de krant Neue Zürcher Zeitung bij, die zegt dat het om een eersterangs literaire prestatie gaat. Het boek verscheen bij de uitgeverij Van Genneep, de recensie werd ook gepubliceerd in het blad Trouw.

Dr. Schuyt is een ware polyglot. Hij vertaalt uit het Russisch, Bosnisch, Kroatisch, Servisch, Sloveens, Bulgaars, Macedonisch en Albanees. Voor een Sloveen is het een echte balsem voor het oor een buitenlander, in dit geval een Nederlander, te ontmoeten, die Sloveens spreekt. En wat heerlijk om met een Nederlander e-mail correspondentie in het Sloveens te kunnen hebben!

De taal is voor Slovenen van groot, zelfs heilig belang. We spreken over onze schrijvers en dichters op een bijna religieuze manier. Niets bepaalt ons meer dan onze taal. Hij is de belangrijkste factor van onze identificatie. Dit doet me denken aan de kersttoespraak van Hare Majesteit Koningin Beatrix, waarin zij gewezen heeft op het belang van de taal voor de integratie en communicatie.

Lojze Kovačič wordt al beschouwd als een der klassieken van de Sloveense literatuur, Drago Jančar is wellicht de belangrijkste hedendaagse Sloveense schrijver en tegelijkertijd ook een respectabele denker en criticus van de samenleving. De wereld kent ook de Sloveense schrijver **Boris Pahor** uit Trieste zeer goed, die beroemd is geworden met de romans gebaseerd op zijn persoonlijke ervaring met de nazistische werkkampen en het fascistische geweld over de Sloveense minderheid in Italië. Voor zijn werken heeft hij de hoogste Franse onderscheidingen ontvangen.

V kulturni prilogi časnika NRC (Cultureel Supplement) je konec marca 2010 Wil Rouleaux objavil oceno najnovejšega nizozemskega prevoda dela Prišleki Lojzeta Kovačiča v nizozemščino (De Nieuwkomers). Prevod je delo Roela Schuyta, ki je pred leti že prevedel dve deli **Draga Jančarja**, Severni sij in Galjot. Avtor ocene piše, da je največji dosežek Kovačiča, da je zgodbo posameznika, slovenskega imigranta, vključil v politično zgodovino Evrope, in navaja oceno Neue Zürcher Zeitung, da gre za prvovrstni literarni dosežek. Knjiga je izšla pri založbi Van Genneep, kritiko pa je objavil tudi Trouw.

Dr. Schuyt je resničen poliglot. Prevaja iz ruščine, bosanščine-hrvaščine-srbščine, slovenščine, bolgarščine, makedonščine in albanščine. Slovcu je pravi balzam za ušesa srečati tujca - v tem primeru Nizozemca - ki govori slovensko. In kakšen občutek z Nizozemcem po elektronski pošti dopisovati si v slovenščini!

Jezik je za Slovence velika svetinja, najpomembnejši identifikacijski dejavnik. Ob tem sem se spomnil božičnega nagovora Njenega veličanstva kraljice Beatrix, ki je izpostavila pomen jezika za integracijo in razumevanje. Slovence nič ne določa bolj kot naš jezik, in o naših literatih govorimo skoraj na religiozen način.

Lojze Kovačič predstavlja že pravega klasika slovenske literature, Drago Jančar pa je verjetno najpomembnejši sodobni slovenski pisatelj in tudi zelo ugleden kritičen družbeni mislec. V svetu je poleg njega zelo dobro poznan slovenski pisatelj iz Trsta **Boris Pahor**, ki je zaslovel z romani, napisanimi na temelju njegove osebne izkušnje nacističnega taborišča, pa tudi fašističnega nasilja nad slovensko manjšino v Italiji. Za svoja dela je prejel najvišja francoska odlikovanja.

Slovens.org

Links op de foto: (boven) De voorkant van het woordenboek Nederlands-Sloveens, samengesteld door prof. Anita Srebnik. (onder) Het woordenboek dat jaarlijks uitgegeven wordt door meneer Edmond Prevo, die de cursus Sloveens in Limburg volgt, gegeven door mvw. Metka Boon-Pleterski. Na fotografiji levo: naslovnica nizozemsko-slovenskega slovarja avtorice Anite Srebnik. Pod njim slovarček, ki ga v samozaložbi vsako leto izda Edmond Prevo, udeleženeec tečaja slovenščine, ki ga v Limburgu vodi Metka Boon - Pleterski.

Arthur Clemens uit Rotterdam heeft in 1996 via vrienden voor het eerst Slovenië bezocht, of Nova Gorica om precies te zijn, de stad van na de Tweede Wereldoorlog pal aan de grens met Italië, naast de Italiaanse Gorizia (een stad met dezelfde naam). Van die tijd herinnert hij zich vooral de posters van Loesje in het Sloveens en het concert van de locale muziekband Avtomobili (auto's). Hij was zo onder indruk van Slovenië dat hij zich heeft voorgenomen om Sloveens te leren en zelfs een Sloveens-Nederlands woordenboek samen te stellen, eerst op de cd. Hij slaagde erin om ongeveer zeventig exemplaren te verkopen en besloot het woordenboek vervolgens ook op het internet beschikbaar te stellen. Hij is werkzaam in het bedrijf Lost Boys, dat zich met het opstellen van website pagina's bezighoudt.

Hij keert nog steeds graag terug naar Slovenië met zijn gezin. Eigenlijk was hij voor het eerst in Slovenië met zijn vrouw Karin Arink toen ze zwanger was. Daar hebben ze ook de naam voor hun dochtertje Miha gekozen, terwijl dat in Slovenië een mannelijke naam is (Michael).

Arthur Clemens, doma iz Rotterdam, je leta 1996 prek prijateljev prvič obiskal Slovenijo, natančneje Novo Gorico, mesto zgrajeno po drugi svetovni vojni tik ob meji z Italijo, poleg istoimenske italijanske Gorice. Iz tistega časa so mu posebej v spominu ostali plakati Lősje v slovenščini in koncert glasbene lokalne skupine "Avtomobili". Slovenija ga je tako navdušila, da se je odločil naučiti se slovensko in celo pripraviti slovensko-nizozemski slovar, najprej na CD-ju. Uspelo mu je prodati okrog 70 primerkov, nato pa se je odločil, da slovar predstavi na internetu (dela v podjetju Lost Boys, ki se ukvarja s postavljanjem spletnih strani).

Z družino se še vedno rad vrača v Slovenijo. Pravzaprav je bil z ženo **Karin Arink** prvič v Sloveniji ko je bila noseča. V Sloveniji sta hčerki izbrala tudi ime - **Miha**, kar je sicer v Sloveniji moško ime (Michael)!

Nederlandse Lipa I: Fred Wolsink

Nizozemska Lipa I: Fred Wolsink

Fred Wolsink met zijn echtgenote Betsy
Fred Wolsink z ženo Betsy

Fred Wolsink is 61 jaar geleden geboren in het Oosten van het land, vlakbij de Duitse grens. In dat deel van Nederland waren veel piraten zenders die clandestien allerlei volksmuziek draaiden en daar is bij hem de interesse voor de narodno-zabavna glasba en de Sloveense taal en cultuur geboren. Vanaf het begin was hij gefascineerd door de muziek van Slavko Avsenik, maar vond dat de Duitse taal wel heel erg afweek van het Duits op de radio en TV, zoals dat toen in de grensstreek vrij via de ether te ontvangen was.

De liefde voor de volksmuziek bleef tot hij bij toeval in de eind jaren tachtig in Slovenië kwam. Hij hoorde daar dezelfde melodieën, maar het klonk plotseling veel echter. De Sloveense taal paste veel beter bij de muziek, dan die gekunstelde Duitse uitspraak. Er ontstond echter toen voor hem een probleem, want hij wilde ook de Sloveense teksten kunnen begrijpen. Van 1992 werd er dus elke zaterdag een reis ondernomen naar Utrecht om daar, samen met zijn vrouw Betsy en zoon Freek, de lessen Sloveense taal en cultuur te gaan volgen, die door de Vereniging Vrienden van Slovenië opgezet waren. Tot dat moment waren de Sloveense immigranten in Nederland voor hem onbekend, ondanks het feit dat zijn vrouw geboren en getogen in Zuid-Limburg was, waar al jaren grote groepen Slovenen in de mijnen hebben gewerkt.

Er begon een proces van uitwisseling, contacten met in de Limburg wonende Slovenen werden uitgebreid met Sloveense (internet) contacten in België en het Roergebied. De bezoeken met het hele gezin aan Slovenië werden intensiever en ook daar werd een vriendenkring opgebouwd. De Vereniging Vrienden van Slovenië versterkte formeel en informeel de samenwerking tussen Slovenië en Nederland en de jaarlijkse picknick gevoel van gelijkgezindheid, ondanks dat er tussen beide landen een duizend kilometer te overbruggen was. Blijkbaar hebben de twee kleine landjes toch iets wat hen bindt.

Fred Wolsink is enige jaren voorzitter geweest van de Vereniging Vrienden van Slovenië en heeft in die periode de banden met de Sloveense ambassade en Lize versterkt. Na beëindiging van deze bestuurstaken is er door allerlei oorzaken even een pauze gekomen in de bezoeken aan Slovenië, maar de contacten per brief, telefoon en internet zijn er niet minder door geworden. En wanneer het mogelijk is, wil het hele gezin weer zo snel mogelijk naar Slovenië om de bestaande contacten te verdiepen

Fred Wolsink is geboren in het Oosten van Nederland, vlakbij de Duitse grens. In dat deel van Nederland waren veel piraten zenders die clandestien allerlei volksmuziek draaiden en daar is bij hem de interesse voor de narodno-zabavna glasba en de Sloveense taal en cultuur geboren. Vanaf het begin was hij gefascineerd door de muziek van Slavko Avsenik, maar vond dat de Duitse taal wel heel erg afweek van het Duits op de radio en TV, zoals dat toen in de grensstreek vrij via de ether te ontvangen was.

Ljubezen do ljudske glasbe je ostala in po naključju je v osemdesetih letih prišel v Slovenijo. Prav v Sloveniji je slišal iste melodije, ki so nenadoma zvenele bolj pristno. Slovenski jezik je - v primerjavi z izmaličeno nemško izgovorjavo - bolj ustrezal tej vrsti glasbe. Slovenska besedila je želel tudi razumeti, to pa je predstavljalo težavo. Tako je od leta 1992 vsako soboto z ženo Betsy in sinom Fredrickom zahajal v Utrecht, kjer so se učili slovenskega jezika in kulture, na tečaju ki ga je organiziralo Združenje prijateljev Slovenije. Kljub dejstvu, da je njegova žena bila rojena in je odrasčala v južnem Limburgu, kjer so v rudnikih že več let delale tudi skupine Slovencev, so bili slovenski priseljenci zanj vse do tistega dne nepoznani. Tako se je začel proces izmenjav stikov s Slovenci, živečimi v Limburgu, preko interneta pa so se stiki razširili tudi na Slovence v Belgiji in v Porurju. Obiski družine v Sloveniji so postali intenzivnejši in tudi tam se je razvil krog prijateljev. Združenje prijateljev Slovenije je formalno in neformalno ojačalo sodelovanje med Slovenijo in Nizozemsko ter z letnim piknikom dajalo občutek enotnosti, čeprav je med nami tisoč kilometrov razdalje. Očitno imata ti dve mali državi nekaj skupnega, kar ju med seboj veže.

Fred Wolsink je bil kar nekaj let predsednik Združenja prijateljev Slovenije in je v tem obdobju močno okrepil vezi med slovenskim veleposlaništvom in Lize. Potem, ko je funkcijo predal Mojci Noodelijk Guštin, iz različnih razlogov sam ni več mogel obiskovati Slovenije. Še vedno ima veliko stikov s prijatelji, še posebej pa v teh časih ko sta internet in telefon tako dostopna. Ko bo to le mogoče, si Fred želi spet peljati vso družino v Slovenijo, da se ponovno sreča s svojimi slovenskimi prijatelji in tako poglobi prijateljstva.

Vrienden van Slovenie

Nederlandse Lipa II:
Mojca Nodelijk Guštin

Nizozemska Lipa II:
Mojca Nodelijk Guštin

Foto: personal archive

Mojca Nodelijk Guštin, getrouwd en moeder van 2 zonen. Ze werkt als leidster in een instelling voor verstandelijk gehandicapte volwassenen met autisme.

In haar vrije tijd bekleedt Mojca 2 belangrijke functies, ze is voorzitter van de Vereniging vrienden van Slovenië in Nederland en is penningmeester in het bestuur van Lize.

De Vereniging vrienden van Slovenië werd opgericht op 7 juli 1991 en is een zelfstandige, onafhankelijke landelijke organisatie. De leden zijn Slovenen, nakomelingen van Slovenen en Nederlanders, die zich gebonden voelen met Slovenië. De doelen van de vereniging zijn het vergroten kennis over Slovenië, Slovenen en Sloveense cultuur in Nederland. De vereniging is een unieke plaats voor ontmoeting tussen Slovenen en Nederlanders. De vereniging organiseert enkele bijeenkomsten per jaar, indien mogelijk met Nederlandse partners, en geeft het tweetalig clubblad Lipa uit.

Lize is een landelijke organisatie, die bij de Nederlandse overheid de belangen behartigt van migranten, en hun nakomelingen, uit Zuid Europa. De belangrijkste taak is het overleg met de overheid, in het bijzonder met de minister voor integratiebeleid. Lize voert overleg met politieke partijen en maatschappelijke organisaties, zo ook met zelforganisaties uit de Zuid Europese gemeenschappen. De taken van Lize zijn belangenbehartiging, beleidsbeïnvloeding en informatieverstrekking; de thema's zijn arbeid en onderwijs, cultureel erfgoed, positie van vrouwen, jongeren en ouderen en Europese wet en regelgeving.

Mojca Nodelijk Guštin, poročena in mati dveh sinov je po poklicu pedagoginja, zaposlena pa je v zavodu za duševno motene osebe z avtizmom.

V prostem času ima Mojca dve pomembni dejavnosti: je predsednica Združenja prijateljev Slovenije na Nizozemskem (v nizozemščini Vereniging vrienden van Slovenië) in blagajničarka v odboru organizacije Lize.

Združenje Lipa je bilo ustanovljeno 7. julija 1991 in je samostojna, neodvisna organizacija na državni ravni. Člani so Slovenci, potomci Slovencev in Nizozemci, ki jim je Slovenija blizu. Cilji združenja so povečati znanje in vednost o Slovincih, Sloveniji in slovenski kulturi na Nizozemskem. Združenje je svojevrstno mesto za druženje med Slovenci in Nizozemci. Združenje organizira nekaj srečanj letno, v kolikor mogoče tudi z nizozemskimi partnerji, in izdaja dvojezično glasilo Lipa.

Lize je nizozemska državna organizacija, ki pri nizozemski vladi zastopa interese priseljencev in njihovih potomcev iz južne Evrope. Najpomembnejša naloga je dialog z vladnimi organi, predvsem z ministrom, odgovornim za področje integracije. Lize vodi dialog s političnimi strankami in z družbenimi organizacijami, pa seveda tudi z organizacijami migrantov iz južne Evrope. Njene naloge so zastopanje interesov, vplivanje na vladno politiko in posredovanje informacij, teme pa so delo in šolstvo, kulturna dediščina, pozicija žensk, mladine in starejših oseb ter evropska zakonodaja.

Honorair
consul

Častna
konzulka

4 DAYS FOR EUROPE

Wat Karin van Rooyen-Winkelman ook begint, het lukt haar! Gelukkig voerde al mijn voorgangster, ambassadrice dr. Tea Petrin, de procedure voor haar benoeming tot honorair consul uit. Op een zomerse dag hebben we dus met de Sloveense wijn kunnen drinken op de officiële opening van de honoraire consulaat in haar woning in Breukelen, waar zij met de bekende Nederlandse pianist en componist Lauren Winkelman woont. Van de aanlegsteiger bij hun huis zijn we met een bootje naar een lokale zomerfestival gevaren, waar ook de Sloveense singer-songwriter Vlado Kreslin optrad. Nog één van de projecten wat zonder Karin van Rooyen-Winkelman niets van was geworden!

Karin van Rooyen-Winkelman is adviseur voor evenement marketing, netwerken en het werven van fondsen voor goede doelen. Maar zij is niet alleen ondernemer; in haar vrije tijd offert zij zichzelf ook op voor dingen die geen winst maken. Zij geeft advies en verwerft fondsen voor non-profit organisaties. Bovendien opent ze elk jaar met kerst de deur van haar huis voor mensen die het in het leven moeilijk hebben. Zij heeft ook de onderscheiding de Ridder van de Orde van Oranje-Nassau ontvangen.

Als consultant werkt ze met een aantal organisaties, waaronder het Museon in Den Haag, Estée Lauder Companies (Pink Ribbon), Universiteit van Amsterdam (Small Business Commercial Management Cluster) en Stichting NatuurCollege (Lippe Biesterfeld Foundation). Tussen 2003 en 2007 bekleedde zij de functie van voorzitter van de Nederlandse Federatie Zakenvrouwen.

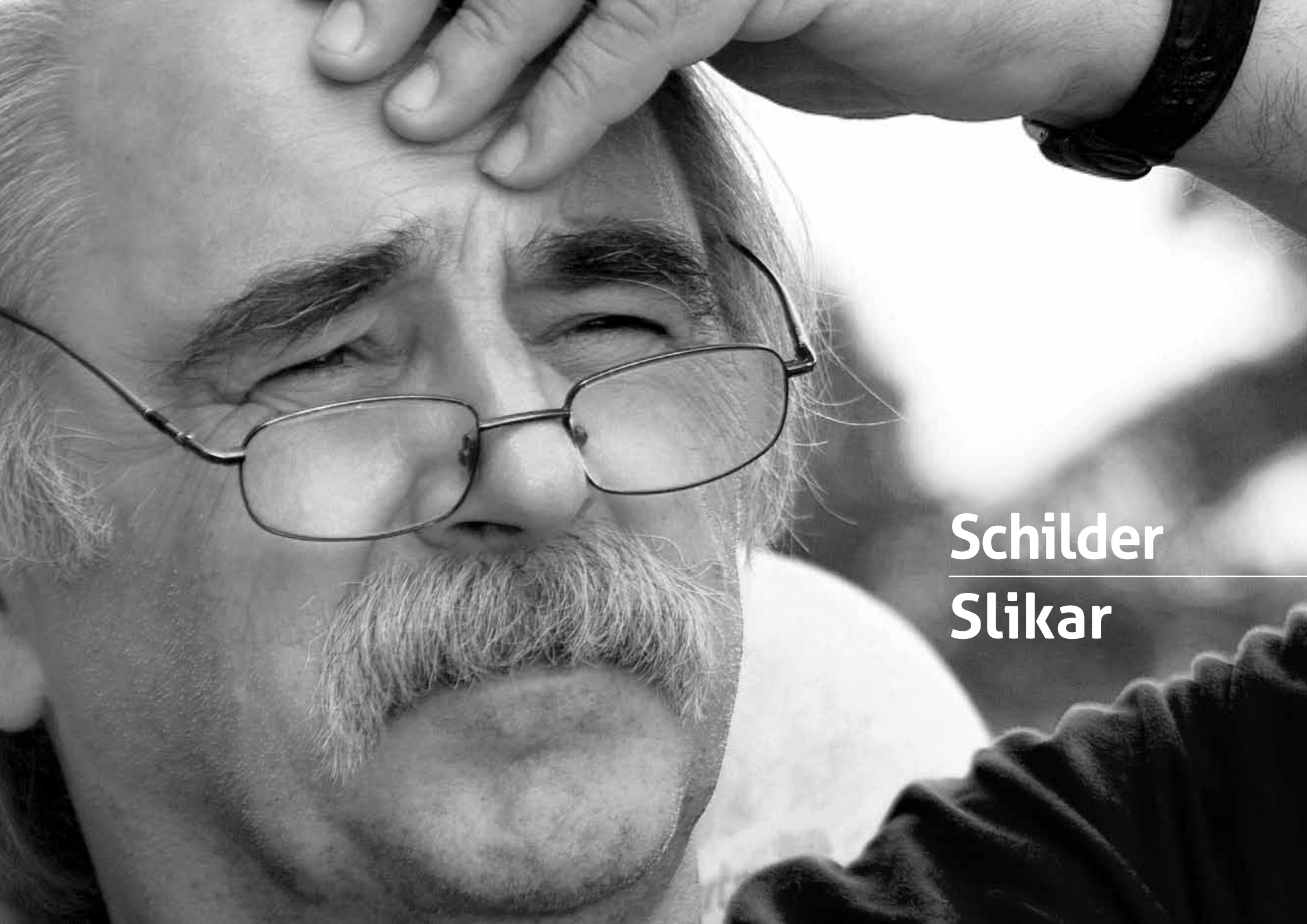
Tegenwoordig is zij voorzitter van raadgevend commissie Onderwijs Netwerk Ondernemen (ONO), een gezamenlijk initiatief van de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Economische Zaken (EZ). Bovendien is zij oprichter van de organisatie Yente (www.yente.org), die de zichtbaarheid en versterking van vrouwelijk ondernemerschap promoveert. Haar meest recent project 4 Days for Europe is een platform die de integratie van standpunten, ideeën en meningen van Europese visionairs beoogt.

Česar se Karin van Rooyen Winkelman loti, to ji tudi uspe! Imel sem srečo, da je postopek imenovanja za častno konzulko izvedla že moja predhodnica, veleposlanica dr. Tea Petrin. Tako smo nekega poletnega dne ob slovenskem vinu nazdravili uradnemu odprtju častnega konzulata na njenem domu v Breukelenu, kjer živi z znanim nizozemskim pianistom in skladateljem Laurenom Winkelmanom, in se nato s priveza ob njenem domu z ladjico popeljali na koncert slovenskega kantavtorja Vlada Kreslina, ki je zapel na tamkajšnjem poletnem festivalu. Še en projekt, kjer brez Karin van Rooyen Winkelman ni šlo!

Karin van Rooyen Winkelman je svetovalka za trženje dogodkov, mreženje in zbiranje finančnih sredstev za dobrodne namene. Toda ni le podjetnica: svoj prosti čas žrtvuje tudi za stvari, ki ne prinašajo dobička. Svetuje in zbira finančna sredstva za neprofitne organizacije, vsako leto za božič pa odpre vrata svojega doma za ljudi, ki so imeli manj sreče v življenju. Je prejemnica odlikovanja viteza Oranje-Nassau.

Med njenimi strankami so Museon v Haagu, Estée Lauder Companies (Pink Ribbon), univerza v Amsterdamu (Small Business Commercial Management Cluster), Stichting NatuurCollege (Lippe Biesterveld Foundation) in drugi. V letih 2003 do 2007 je bila predsednica nizozemske federacije poslovnih žena, zdaj pa je predsednica svetovalnega odbora mreže za podjetniško izobraževanje (ONO), ki je skupna pobuda ministrstev za kmetijstvo, za šolstvo in znanost ter ministrstva za gospodarstvo. Je ustanoviteljica organizacije Yente, www.yente.org, ki promovira vidnost in krepitev ženskega podjetništva.

Njen najnovejši projekt "4 Days for Europe" je platforma, ki želi povezati poglede, ideje in mnenja vizionarjev Evrope.

Schilder

Slikar

Edo Zupan werd geboren in 1948 in Ljubljana als vierde in het gezin van vijf kinderen. Hij groeide op en ging naar de basisschool in Vrhnika, de stad van de grote Sloveense schrijver Ivan Cankar. Met haar lange geschiedenis, talloze kunstenaars en vooral Ivan Cankar, die ooit over een kind had geschreven, "dat niet rond de wereld mocht gaan", wekte de stad Vrhnika in Edo een groot verlangen op om verschillende culturen en kunsten te leren kennen. Dat was de reden waarom Edo zich na zijn studie in Ljubljana aan het einde van de jaren zeventig op een vijfjarige reis rond de wereld begaf. Op deze reis leerde hij ook zijn toekomstige levensgezel Inez kennen.

Die periode van vijf jaar heeft zijn persoonlijkheid gevormd en hem aanwijzingen voor de toekomst getoond. Zijn verlangen naar en behoefte aan kunst en creativiteit hebben zich in deze periode behoorlijk ontwikkeld en hem opgenomen. Na zijn reis door verschillende landen keerde hij midden jaren zeventig terug naar zijn vaderland, waar hij verbleef tot begin jaren tachtig. Na zijn huwelijk met Inez verhuisde hij naar Nederland voor 'een paar jaar'. Hij woont er inmiddels nog steeds en houdt zich bezig met de culturele en artistieke evenementen van de ruimte en de tijd waarin hij zich bevindt.

Na zijn aankomst in Nederland volgde Edo de opleiding voor de zorg voor verstandelijk gehandicapten. Daarnaast is de wens van zijn leven werkelijkheid geworden: hij maakte de studie aan de Academie voor Kunst en Industrie (AKI) in Enschede af. Tegen het einde van de jaren tachtig stichtte hij in Hengelo, waar hij nog steeds woont, een atelier voor de beeldende kunstenaars van Art Brut, die hij twintig jaar lang met vreugde en enthousiasme beheerde.

De hele tijd van zijn verblijf in Nederland heeft hij samen met zijn echtgenote Inez allerlei projecten tussen Nederland en Slovenië georganiseerd: uitwisselingen, samenwerkingen, zelfstandige tentoonstellingen en opleidingen van jonge kunstenaars, culturele medewerkers, koren, studenten en medewerkers in de zorg van verstandelijk gehandicapten.

Als dank voor zijn werk ontving hij van de stad Vrhnika Edo de Plaque van Petkovšek en de Zilveren Plaque van Cankar. In Nederland werd hij door Hare Majesteit Beatrix, de Koningin der Nederlanden, tot de Lid van de Orde van Oranje-Nassau benoemd. Dat voor zijn werk met het bekendmaken en verbinden van Nederland en Slovenië en hun culturen, voor de culturele en artistieke uitwisselingen tussen de twee landen, en vooral voor de ontwikkeling op het gebied van de kunst Art Brut.

Edo Zupan se je rodil leta 1948 v Ljubljani kot četrti od petih otrok v družini. Odraščal in osnovno šolo je obiskoval v mestecu velikega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja, na Vrhniki. To mestece je, z vso svojo tisočletno zgodovino, z neštetimi umetniškimi dušami in še posebej s pisanjem Ivana Cankarja o otroku, "ki ne bi smel iti po svetu", pri Edu ustvarilo veliko željo po spoznavanju različnih kultur in njih umetnosti. To je bil tudi razlog, da se Edo koncem sedemdesetih, po šolanju v Ljubljani, odpravi na petletno popotovanje po svetu. Na tem popotovanju je srečal tudi svojo bodočo življensko sopotnico Inez.

Teh pet let je oblikovalo njegovo osebnost in mu dalo smer za prihodnost. Želja in potreba po umetnosti in kreativnosti sta se mu v tem obdobju dodobra oblikovali in ga zasvojili.

Po tem popotovanju po različnih deželah, se je v sredini sedemdesetih let vrnil v domovino in tam ostal do začetka osemdesetih, ko se je po poroki z Inez preselil za "nekaj let" na Nizozemsko. Tu še danes stanuje in se udejstvuje v kulturno-umetniških trenutkih prostora in časa v katerem živi.

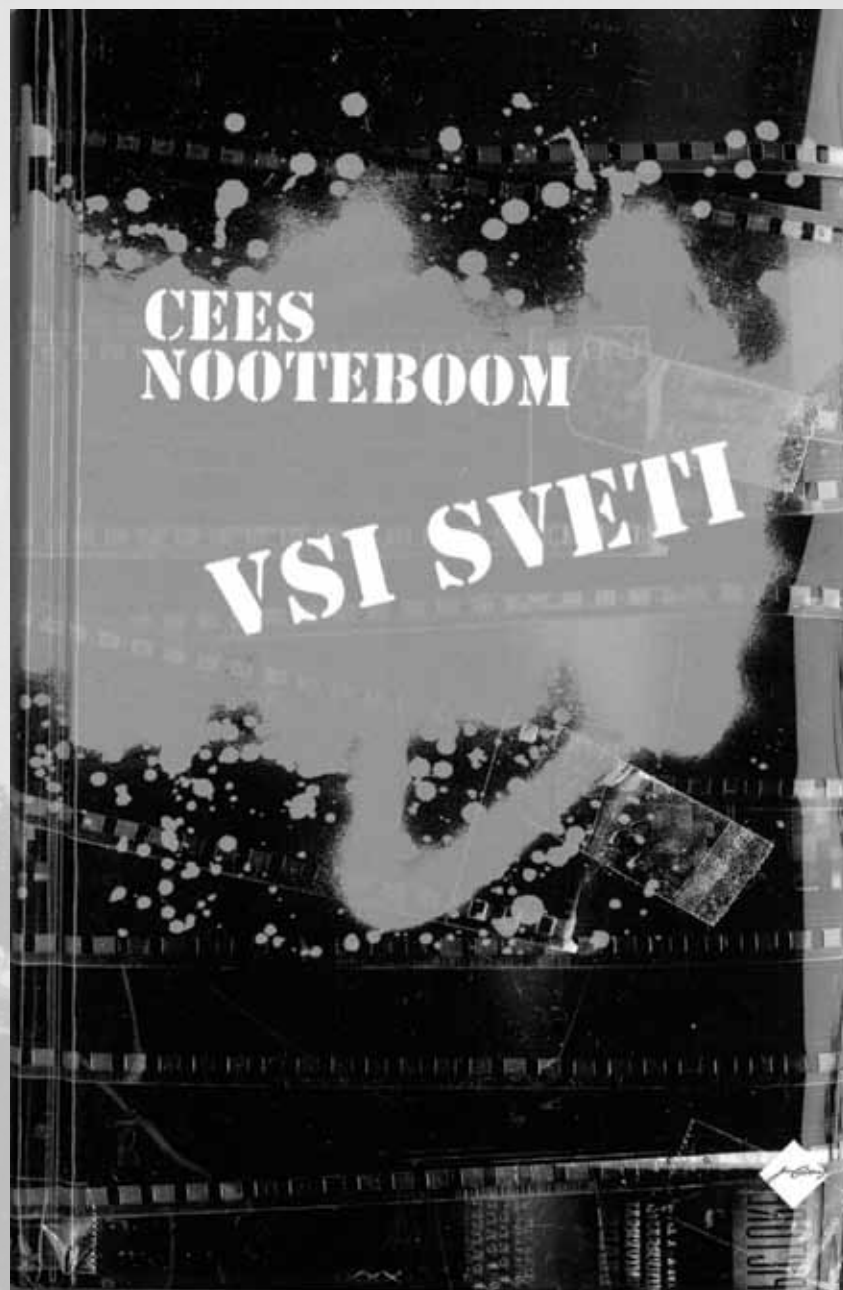
Po prihodu na Nizozemsko se je Edo izšolal za delo na področju skrbstva za duševno prizadete soljudi, obenem pa se mu je izpolnila življenjska želja: opravil in zaključil je študij na Akademiji za likovno umetnost v mestu Enschede. Konec osemdesetih let je v Hengelu, v kraju, kjer tudi stanuje, ustanovil atelje za Art Brut likovne umetnike in ga dvajset let z velikim veseljem in zagnanostjo tudi vodil.

Vsa ta leta bivanja na Nizozemskem je skupaj z ženo Inez med Nizozemsko in Slovenijo organiziral izmenjave, sodelovanja, samostojne razstave in šolanje mladih umetnikov, kulturnikov, pevskih zborov, študentov in delavcev na področju skrbstva za duševno prizadete soljudi med Nizozemsko in Slovenijo.

Za vse te dejavnosti se je mestece Vrhnika Edu zahvalilo z podelitvijo Petkovškove in srebrne Cankarjeve Plakete.

Za spoznavanje in zbliževanje dveh narodov in njunih kultur, za omenjene kulturne in umetniške izmenjave med Nizozemsko in Slovenijo, predvsem pa za delo in razvoj na področju Art Brut umetnosti je Edu izrazila posebno čast nizozemska kraljica Beatrix s podelitvijo in sprejetjem v kraljevi viteški red Oranje-Nassau.

NOOTEBOOM

SVETI

Literaire vertaalster
Literarna prevajalka

Literatuur en podiumkunsten zijn en blijven mijn grote liefde. Al tijdens mijn studie van taal en letterkunde (Duits, Frans en Nederlands) heb ik in de Sloveense media de eerste vertalingen van Nederlandse auteurs gepubliceerd en na de studie ging ik aan de slag als dramaturg bij een theatergezelschap.

Tijdens mijn studie aan de Faculteit Letteren in Ljubljana heb ik mijn kennis aan de universiteiten in het buitenland kunnen uitbreiden, in Leipzig, Parijs en Utrecht. De laatste stad werd na een aantal jaren van nomadenleven tussen Slovenië, België en Nederland aan het einde van het vorige millennium mijn nieuwe thuis. Al die jaren probeer ik op diverse manieren nieuwe contacten tussen Nederland en Slovenië op te bouwen, met name op het gebied van cultuur. Nadat in 1996 bij Cankarjeva založba in Ljubljana het eerste boek is verschenen - vertaling van de roman Rituelen van Cees Nooteboom - heb ik uit het Nederlands, Flaams en Duits al vijftientig boeken vertaald en vele vertalingen van Nederlandse auteurs en artikelen over Nederlandse literatuur en cultuur in tijdschriften en kranten gepubliceerd. Tussen mijn vertalingen zijn bekende namen te vinden, zoals bijvoorbeeld Cees Nooteboom, Adriaan van Dis, Margriet de Moor, Annie M.G. Schmidt en Toon Tellegen, maar daarnaast ook een nieuwe generatie auteurs, zoals Karel Glastra van Loon, Kluun, Dimitri Verhulst, Annelies Verbeke, Esther Gerritsen en Geert Kimpen. Het liefst vertaal ik romans, maar met enige regelmaat werk ik tevens aan non-fictie, poëzie en toneelteksten. Als vertaalster en bestuurslid van de Vereniging Vrienden van Slovenië in Nederland heb ik al voor verschillende culturele projecten en evenementen initiatief genomen en geholpen bij de organisatie daarvan. De laatste jaren heb ik vertaalworkshops geleid voor studenten Sloveens aan de Universiteit in Gent. Ik hoop van harte dat Sloveense auteurs even succesvol in Nederland kunnen worden als de Nederlandse auteurs de afgelopen decennia in Slovenië zijn geworden en dat ik met mijn kennis en ervaring in de toekomst daaraan kan bijdragen.

Behalve het vertalen vervult de laatste tien jaar mijn werktijd ook het cultuurmanagement. Op het moment werk ik bij De Nederlandse Opera in Amsterdam als assistent zakelijk directeur, hiervoor was ik zakelijk leider van Danstheater AYA en directeur van een Europees netwerk van culturele instellingen. Spreiding van cultuur, verdieping van internationale banden en banen van nieuwe wegen vormen een constante verbinding tussen al mijn activiteiten.

Književnost in odrske umetnosti so bile in ostajajo moje velike ljubezni. Že med študijem tujih jezikov in književnosti (nemški, francoski in nizozemski jezik) sem v slovenskih medijih objavila prve prevode nizozemskih avtorjev, po študiju pa sem se kot dramaturg zapletla tudi v gledališče.

Za časa študija na Filozofski fakulteti v Ljubljani sem odšla dopolnjevati svoje znanje na univerze v tujini, v Leipzig, Pariz in Utrecht. Slednje mesto je po nekaj letih nomadskega življenja med Slovenijo, Belgijo in Nizozemsko na koncu prejšnjega tisočletja postalo moj novi dom. Vsa ta leta na različne načine poskušam graditi nove vezi med Nizozemsko in Slovenijo, predvsem na področju kulture. Zatem ko je leta 1996 pri Cankarjevi založbi v Ljubljani izšel moj prevodni prvenec, roman Rituali nizozemskega pisatelja Ceesa Nootebooma, sem iz nizozemskega, flamskega in nemškega jezika prevedla že petindvajset knjig ter v revijah in časopisih objavila obilo prevodov nizozemskih avtorjev in člankov o nizozemski književnosti in kulturi. Med mojimi prevodi je najti znana imena, kot naprimer Cees Nooteboom, Adriaan van Dis, Margriet de Moor, Annie M. G. Schmidt in Toon Tellegen, razen tega pa tudi novo generacijo avtorjev, kot so Karel Glastra van Loon, Kluun, Dimitri Verhulst, Annelies Verbeke, Esther Gerritsen in Geert Kimpen. Sicer najraje prevajam romane, a se redno lotim tudi esejistike, poezije in dramatike. Kot prevajalka in članica odbora Združenja prijateljev Slovenije na Nizozemskem sem dala pobudo in pomagala organizirati že različne kulturne projekte in dogodke. V zadnjih letih sem vodila tudi prevajalske delavnice za študente slovenščine na Univerzi v Gentu. Iskreno si želim, da bi se slovenski avtorji enako uspešno uveljavili na Nizozemskem, kakor so se v zadnjih desetletjih nizozemski avtorji v Sloveniji, in upam, da bom lahko v prihodnje s svojim znanjem in izkušnjami k temu pripomogla.

Razen prevajanja mi delovne dni v zadnjem desetletju zapolnjuje kulturni menedžment. Trenutno sem zaposlena pri Nizozemski operi v Amsterdamu, pred tem pa sem bila organizacijski vodja plesnega gledališča AYA in direktor evropske mreže kulturnih organizacij. Širjenje kulture, poglobitev mednarodnih stikov in utiranje novih poti so stalnice, ki povezujejo vse moje aktivnosti.

**Tussen Slovenië
en Slowakije**

**Med Slovenijo
*in Slovaško***

De kernwoorden van Saša's Popit werkwijze zijn communicatie en flexibiliteit. Afgestudeerd in 2000 aan de Rijks Universiteit Groningen, is Saša sindsdien werkzaam als beëdigd vertaler en tolk door heel Nederland. Deze ondernemende eigenaresse van **www.tekstenkunst.eu** spreekt het Sloveens en Nederlands uitstekend. Bovendien beheerst zij ook de Servische, Slowaakse, Russische en Engelse taal. Naast haar vertalingen voor de Sloveense Ambassade in Den Haag, geeft Saša ook privélessen in verschillende Slavische talen en schrijft ze teksten voor kunstzinnige websites.

Aleksandra Saša Popit, rojena leta 1962, se je koncem osemdesetih poročila na Nizozemsko. S soprogom, Keesom Leenhoutsom, direktorjem raziskav pri podjetju Mucosis imata dve hčerki, Tamaro in Ksenijo, rojeno v Postojni. Po končanem študiju slavistike na Ryks Universiteit v Groningenu, Saša od leta 2000 dela kot sodna prevajalka ter tolmačica za slovenski, srbski in hrvaški jezik. Po potrebi uporablja nizozemska policija tudi njeno znanje slovenščine ki se pogosto obrne v slovaški jezik! Kot po naključju naša prevajalka obvlada tudi ta jezik ki se ga je naučila od mame Viere Benkove, slovaške pisateljice. Slovenski in slovaški jezik imata sicer nekatere podobnosti, a sta med seboj oddaljena vsaj tako kot nemščina in nizozemščina. Na spletnih straneh Sašinega podjetja www.tekstenkunst.eu lahko preberete o tem še nekaj več.

Slovenen in Nederland

brug tussen
twee culturen

Slovenci na Nizozemskem

*most med
dvema kulturama*

Als iemand tussen twee culturen in leeft kan het niet anders dan dat hij of zij intensief geconfronteerd wordt met de eigen oorspronkelijke identiteit en probeert voorwaarden te scheppen om in een tweede land te leven, wat je existentie op de grondvesten doet schudden. De vraag die door eenieder mens wordt gesteld, nl. waar je vandaan komt en waar je heen gaat, tekent zich mijns inziens bij emigranten veel scherper af.

Voor mij als Sloveense in Nederland betekent mijn functioneren in de culturele sfeer in Nederland dan ook een soort overlevingsmechanisme. Wellicht is mijn oorspronkelijke voorkeur en liefde voor taal en literatuur intenser geworden juist doordat ik in het buitenland woon.

Ik ben Draga Rinkema, geboren en getogen in Slovenië en woon nu al 14 jaar in Nederland, met mijn Nederlandse man en twee kinderen, die we tweetalig opvoeden.

Omdat wij afkomstig zijn uit twee culturen is voor ons niet meer dan vanzelfsprekend om vaak naar Slovenië te gaan en nauwe banden te onderhouden met vrienden en familie, op de hoogte proberen te zijn wat in Slovenië gebeurt en leren over alles wat met Slovenië te maken heeft. Ik geef Sloveense les, intervisie, ik schrijf en vertaal poëzië.

Mijn leven speelt zich af tussen Nederland en Slovenië, met een been hier en een been daar. Deze tussenruimte biedt veel beprekingen, onzekerheden, minder comfortzones, en tegelijkertijd activeert juist dit de geest, geeft veel bewegingsvrijheid en een groter bereik, een kosmopolitisch besef.

Als ik Sloveense les geef, dan is dit voor mij meer dan woordjes aanleren en grammatica laten stampen. Naast de gerichte instructie betreffend taalvaardigheid maak ik een brug, begeef ik me op een terrein van vraag en antwoord over hoe het hier en daar is en het is boeiend om te zien hoe de eigen referentiekader van de cursist ook beeldvorming van andere cultuur bepaalt. Zo ben je al dan niet bewust voortdurend aan het letten op wat je »normaal« vind, je vraagt je af, of en een »wij/zij« indeling bestaat, en hoe je met verschillen om kunt gaan. Ik wilde me alsmear aanpassen en voldoen aan de verwachtingen van de omgeving, want ik zocht naar de aanvaarding en acceptatie meer dan ooit van te voren. Met die onzekerheid valt best te leven, als je maar kunt leren en als de omgeving bereid is van jou te leren. Want leren betekent dat de onzekerheid die als gevolg van verschillende normen en waarden, van verschillende gewoonten ontstaat, verandert in een solide gestolde zekerheid, meer dan in het geval zonder confrontaties. Je moet er doorheen en ieder legt zijn eigen, hoogstpersoonlijk pad af.

De onzekerheid door externe sturing, door de omstandigheden van buitenaf in dit geval van emigranten, wordt door de lerende persoon op den duur omgezet in een nieuwe interne logica, die vervolgens de buitenwereld voor een deel bepaalt.

Dit is een creatief proces. Zo ook het vertalen.

Ik houd me bezig met poëzië en dit jaar had ik de gelegenheid om een aantal uitstekende Nederlandse dichters mee te nemen naar Slovenië, ik had de eer om de vertalingen van hun werk te presenteren op een literair festival Lirikonfest. Dit waren de beroemde Judith Herzberg, de intimistische dichteres Gerry van der Linden in veelbelovende jeugddichter Jaap Robben.

Met de poëzië bouw je een onzichtbare brug, waar het niet langer gaat om de vergelijking van wat beter hier of daar is. Het universele van de inhoud reikt verder dan de hoeken van de landsgrenzen en nationale identiteiten, het overstijgt de rationele argumenten en vooroordelen. Ik vertaal ook Sloveense auteurs en geef het door aan collega's, Nederlanders, cursisten van Sloveense taal, aan kinderen, nazaten van Slovenen, die Sloveense taal leren. Dit niet slechts uit didaktische overweging en om ze de Sloveense taal en cultuur dichterbij te brengen. Ik heb een fascinatie voor het woord in de brede zin. Het is niet te verwachten dat iedereen van poëzië houdt, maar het is zeer waarschijnlijk dat een ieder door cruciale woorden wordt beïnvloedt, geraakt en gevormd.

Het vertalen is een manier van doorgeven, ik leg mijn oor te luisteren naar de woorden, ik ga fijntjes waarnemen hoe de taal iemands gedachten heeft gecodeerd en ik slijp eraan, geef het door. Ik open een deur tussen de werelden.

Če človek živi med dvema kulturama, se izredno intenzivno sooča s svojo narodno identiteto ter ustvarja pogoje, da zaživi v novih okoliščinah. Gre za izostreno eksistencialno vprašanje, namreč odkod si in kam greš, ki se pri izseljencih izrazito postavlja.

Moje delovanje na kulturnem področju kot Slovenka na Nizozemskem je zame osebno tudi nek način preživetja v tujini. Ne izključujem, da se moje zanimanje za kulturo in književnost v tujem okolju močnejše manifestira kot bi se sicer.

Sem Draga Rinkema, rojena in vzgojena, ali kot pravijo Nizozemci -geboren en getogen- v Sloveniji in zdaj že 14 let živim na Nizozemskem z možem Nizozemcem in dvema otrokoma, ki ju dvojezično vzgajava. Ker izhajava iz različnih kultur, nama je samoumevno, da pogosto hodimo v Slovenijo in ohranjamo stike z ljudmi in se povezujemo, da spremljamo dogodke in se učimo o Sloveniji.

Poučujem slovenski jezik, intervizijo, pišem, delam kot učiteljica in prevajam poezijo.

Živim z eno nogo na Nizozemskem, z drugo v Sloveniji. Ne krop ne voda. Vmesni prostor povzroča veliko omejitev, negotovosti, manj samoumevnosti in aktivira duha.

Povečuje odprtost, daje svobodo gibanja, ustvarja široko zorno polje in kozmopolitsko naravnost.

Da bi ohranili svojo prvotno identiteto, in z njo slovenski jezik in kulturo v tujem okolju, v tem primeru na Nizozemskem, se zavestno srečujemo s slovensko kulturno dediščino, uzačevamo svoje korenine.

Poučevanje slovenskega jezika je zame več kot podajanje besed in slovničnih pravil.

Poleg jezikovne razlage ustvarjam most, se pogovarjam o tem, kako je tu in tam.

Zanimivo je videti, kako referenčni kader in z njim kulturno-specifičen sistem vrednot in pričakovanj vpliva na oblikovanje pogledov na drugo kulturo.

Učenje je hkrati prilagajanje. Kot emigrant ne moreš mimo razlik in sprememb, temveč greš skoznje. Tako se nehote zavestno ukvarjaš s tem, kaj se ti zdi »normalno«, sprašuješ se, če obstaja razlika med nami in njimi in kako naj bi se odzival na nove okoliščine.

Sama sem se hotela prilagoditi in zadostiti pričakovanjem v drugi deželi bolj kot kdajkoli poprej. Z nastalo negotovostjo se da živeti pod pogojem, da si se pripravljen učiti od okolja in da je okolje pripravljeno, da se uči od tebe. Kajti ravno učenje pomeni, da se negotovost zaradi razlik končno lahko prelevi v neko novonastalo gotovost, preko prilagajanja in konfrontacij. Vsakdo v procesu integracije prehodi svojo lastno pot.

To je kreativen proces. Tako tudi prevajanje.

Ukvarjam s poezijo in letos sem imela priložnost pripeljati ekipo odličnih nizozemskih pesnikov v Slovenijo in jih predstaviti s prevodi v slovenski jezik na literarnem festivalu Lirikonfest. To so bili slovita Judith Herzberg, intimistična pesnica Gerry van der Linden in obetavni mladinski pesnik Jaap Robben.

S poezijo se ustvari neviden most, kjer univerzalne vsebine presežejo primerjave med tem, kaj je bolje tukaj, kaj tam. Pesem povezuje.

Tudi slovenske pesnike redno prevajam in jih posredujem tako odraslim Nizozemcem, kot otrokom, potomcem Slovencev, ko jih učim slovenskega jezika ter jih seznanjam s slovensko kulturo nasploh, posebno pa tudi z leposlovjem. Ne samo iz didaktičnih razlogov, fascinira me pač beseda v najširšem pomenu. Ne moremo pričakovati, da vsakdo ljubi poezijo, je pa malo verjetno, da bi bil človek povsem imun na vplive besed. Prevajanje je zame način posredovanja, kjer tenkočutno prislunem obema jeziku, ki različno kodirata misli. Potem to dekodiram, obdelujem, oblikujem in posredujem. Odpiram vrata med svetovi.

Sloveens “Kwartet”

Anja German

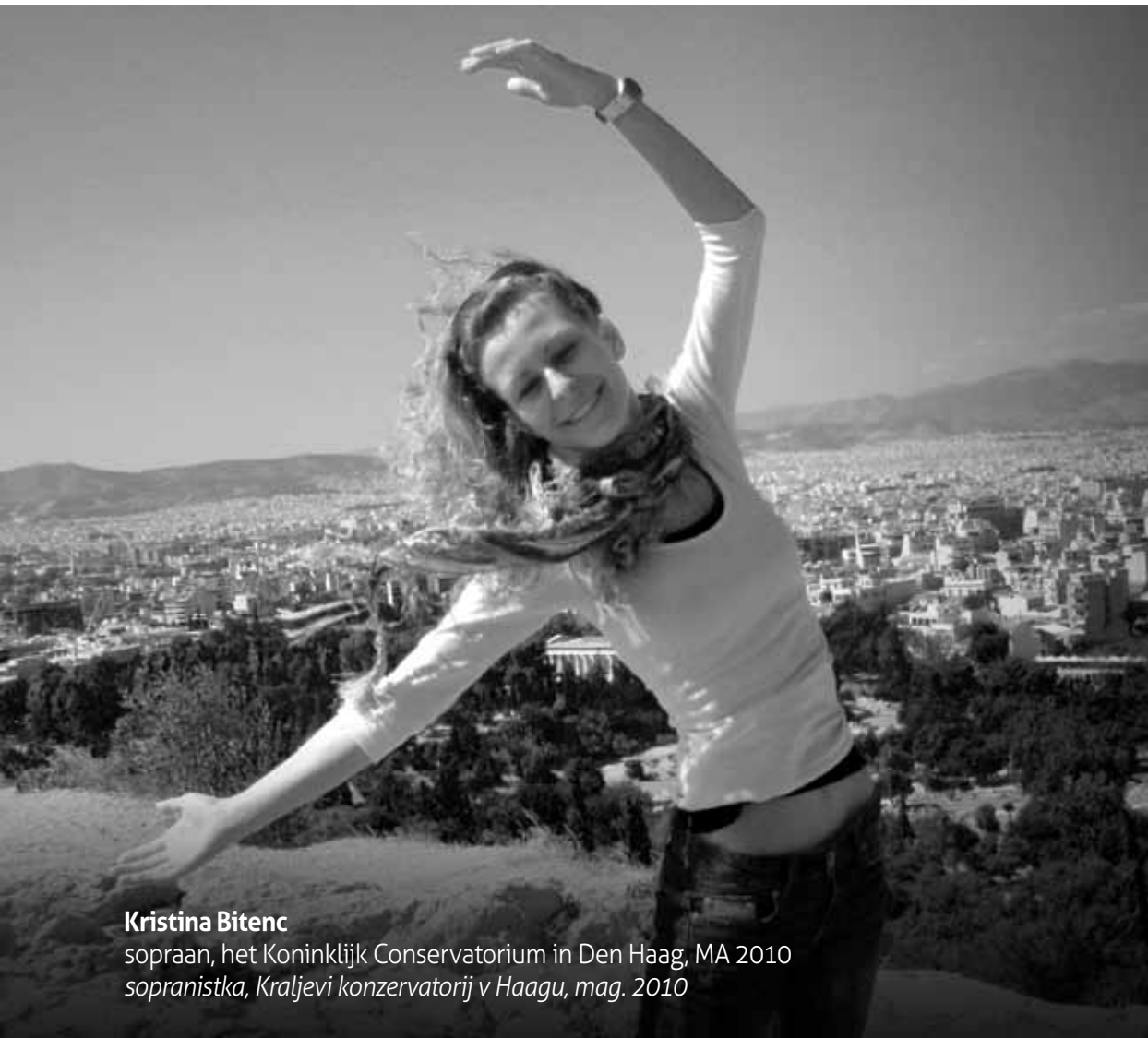
pianist, het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, MA 2010
pianistka, Kraljevi konzervatorij v Haagu, magisterij 2010

Vida Matičič

sopraan, het Conservatorium van Amsterdam
sopranistka, Amsterdamski konzervatorij

Slovenski “Kvartet”

Kristina Bitenc

sopraan, het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, MA 2010
sopranistka, Kraljevi konzervatorij v Haagu, mag. 2010

Uroš Petrač

tenor, het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, MA 2010
tenorist, Kraljevi konzervatorij Haag, magisterij 2010

Ik ben in september 2009 naar Nederland gekomen om een MA diploma aan het Conservatorium in Den Haag te verwerven.

Mijn ervaring van het leven in Nederland is tot nu toe heel interessant geweest. Ik heb tijdens mijn studie behoorlijk veel jaren in het buitenland verbleven, onder andere in Parijs en Salzburg. In vergelijking met het buitenland vertoont de klassieke muziek in Nederland vooral een verschil in de meer open mentaliteit van het publiek. De klassieke muziek is niet een symbool van exclusiviteit en prestige, hij is toegankelijk en er is daarom veel meer en veel bredere interesse voor.

Nederland lijkt me in vergelijking met Slovenië minder ontspannen en het ritme van het leven is sneller. Er heerst een meer kosmopolitische sfeer, waardoor men het gevoel krijgt dat er meer mogelijkheden voor je persoonlijke ontwikkeling bestaan.

Ik moet toegeven dat ik me telkens weer moet aanpassen aan de manier waarop Nederlandse mensen communiceren. Ze zijn heel direct, wat soms een beetje onnatuurlijk lijkt, en dat ben ik niet gewend. Aan de andere kant vind ik dat juist leuk, want het toont de eerlijkheid en openheid van mensen, wat aan efficiënter werk bijdraagt.

In het algemeen kan ik zeggen dat ik me in Nederland goed voel. Ik zou de doorsnee Nederlander misschien willen zeggen dat hij wel eens ten minste voor één jaar naar een zonnige en hete plek op de aarde moet, want daar krijg je pas zin in fietsen!

Na Nizozemsko sem prispela septembra 2009 z namenom pridobiti magistrsko diplomo na glasbenem konzervatoriju v Hagu.

Moja izkušnja je bila do zdaj zelo zanimiva. V času svojega študija sem preživela kar nekaj let v tujini, med drugim dlje časa v Parizu ter v Salzburgu. V primerjavi s tujino se mi zdi da se na področju klasične glasbe na Nizozemskem kažejo razlike predvsem v bolj odprti miselnosti občinstva. Klasična glasba ni le simbol ekskluzivnosti in prestiža, je dostopna, in zanimanje zanjo je zato dosti bolj široko.

V primerjavi s Slovenijo se mi zdi Nizozemska manj sproščena, tempo življenja je hitrejši. Obenem je vzdušje tu bolj svetovljansko in s tem pride tudi občutek, da je priložnosti za osebni razvoj več.

Kar se tiče Nizozemcev, priznam da se še vedno prilagajam njihovem načinu komuniciranja. Je zelo direktno in včasih se mi zdi malce nenaravno, saj tega nisem navajena, po drugi strani pa mi je to zelo všeč, saj kaže na poštenost in odprtost ljudi, ter pripomore k učinkovitosti dela.

Na splošno rečeno se na Nizozemskem počutim dobro, povprečnemu Nizozemcu pa bi morda rekla le da naj si privošči vsaj kako leto življenja v kakšnem sončnem in vročem kraju na Zemlji, kjer bo tudi kolesarjenje morda dobilo lepši smisel! :)

Anja German

In Nederland woon ik nu al anderhalf jaar en het was niet moeilijk aan het leven hier te wennen. Uiteraard mis ik heel erg de diversiteit van de natuur, die in Slovenië zo prachtig is, en de Sloveense keuken, waar ik zo veel van hou, maar hierdoor besef ik pas vaker dat ik de waarde daarvan niet heb gemerkt toen ik nog thuis woonde.

Ik kan uiteraard niet zeggen dat Nederland niet divers is. Misschien niet zo zeer in natuur, maar het is zeker zeer innovatief en stimuleert creativiteit. Al het feit dat er slechts één meter onder mijn raam water stroomt, waar verschillende dieren in zwemmen, maakt het voor mij goed. Wat ik ook interessant vind, is dat alles tot leven lijkt te komen als de zon schijnt. Mensen lopen lachend rond en iedereen wil zonnige dagen buiten doorbrengen. En omdat er weinig zulke dagen zijn, zijn ze juist des te meer gewaardeerd.

Na Nizozemskem sedaj živim dobro leto in pol in ni se bilo težko privaditi na tukajšnje življenje. Seveda zelo pogrešam raznolikost narave, ki je v Sloveniji tako čudovita, slovensko domačo hrano, ki jo tako obožujem, a se večkrat tudi zavem, da dokler sem še živela doma, tega nisem opazila v tolikšni meri. Nikakor pa ne morem trditi, da Nizozemska ni raznolika - mogoče ne toliko v naravi, je pa toliko bolj odprta za novosti, spodbuja ustvarjalnost in je izredno inovativna. Že dejstvo, da le meter pod mojim oknom teče voda in v njej plavajo razne živali, odtehta veliko. Zanimivo je tudi to, da kadar posije sonce, vse oživi. Ljudje so nasmejani, vsi želijo dneve preživljati zunaj - in ker so taki dnevi redki, so toliko bolj cenjeni.

Het eerste jaar van mijn verblijf in Nederland was voor mij een heftige beproeving. De mensen leken me koud en afstandelijk, de taal vreemd en helemaal niet mooi, het landschap saai en het eten smakeloos. Maar toen ik Nederland uiteindelijk voor mijn alternatief land aanvaarde, kreeg mijn verblijf hier een nieuwe betekenis, wat tegelijkertijd ook andere dingen op de juiste plek zette. Op deze manier ontdekte ik dat Nederlanders hardwerkend en aardig zijn, dat de taal echt grappig is en geen keelpijn veroorzaakt, en zelfs het landschap zonder heuvels begon ik aantrekkelijk te vinden. En toen ik voor het eerst zelf de stampot klaarmaakte, werd het me duidelijk dat de stereotypen over Nederland niet altijd kloppen.

Prvo leto bivanja na Nizozemskem je bilo zame precej težka preizkušnja. Ljudje so se mi zdeli hladni in distancirani, jezik tuj in prav nič lepo zveneč, pokrajina dolgočasna in hrana neokusna. Toda ko sem sprejela Nizozemsko za svojo nadomestno državo, je bivanje tu dobilo smisel in hkrati postavilo ostale stvari na pravo mesto. Tako sem odkrila, da so Nizozemci delavni in prijazni, da je jezik prav zabaven in da ne povzroča bolečin v grlu, celo v pokrajini brez hribov sem odkrila čar. In takrat, ko sem prvič sama pripravila stampot, mi je postalo jasno, da stereotipi o Nizozemski ne držijo vedno.

Kristina Bitenc

Het is dit jaar het zevende jaar dat ik in Nederland woon. Al vanaf het begin voelde ik me hier goed en ik heb snel vrienden gemaakt. Mensen zijn vriendelijk, lachen graag en spreken ook vreemdelingen aan. Het enige waar ik moeite mee heb gehad, is bureaucratie. Het regelen van bijvoorbeeld de telefoon, het internet, een bankrekening, het tijdelijk adres, enz. duurt vaak een eeuwigheid, soms zonder positief resultaat, ongeacht het bedrijf, en bij geen oplossing of onsuccesvol uitslag zelfs zonder geld vergoeding wat dan ook.

Aangezien zowel de cultuur en de mensen als de landschappen van de provincies zo divers zijn, zit er naar mijn mening geen groot verschil tussen Nederland en Slovenië. Mensen glimlachen en zijn vriendelijk zowel in regenachtig als zonnig weer, naar mijn ervaring zelfs minder als de zon schijnt. Nederlanders tonen ook een zekere mate van openheid, wat in mijn ogen vaak alleen de buitenkant is, want over persoonlijke dingen spreken ze zelden.

Als een Nederlander me ooit om advies uit mijn eigen cultuur vraagt, zou ik het volgende zeggen: "Haast je niet van dag tot dag, probeer eens".

Letos bo moje sedmo leto odkar živim na Nizozemskem. Od začetka sem se dobro počutil, tudi prijateljstva so hitro rasla. Ljudje so prijazni in se radi nasmejijo ter spregovorijo tudi z neznanci. Edina stvar, ki sem se je težko navadil so razne uradne zadeve, birokracija: urejanje telefonskega priključka, interneta, bančnega računa, začasnega naslova, ipd ... Urejanje teh ponavadi traja neizmerno dolgo in včasih celo brez pozitivnega rezultata, ne glede na podjetje, pogosto pri neuspešnih zaključkih celo brez kakršnih koli povrnitev stroškov.

Razen kulture, ljudi in drugačne pokrajine, po mojem mnenju ni velike razlike med Slovenijo in Nizozemsko. Ljudje se smeji in so prijazni v deževnem in sončnem vremenu, po moji izkušnji celo manj v sončnem vremenu. Nizozemci kažejo tudi veliko mero odprtosti, kar pa je po mojem mnenju pogosto le zunanja odprtost, saj o osebnih zadevah redkokdaj spregovorijo.

V primeru da me Nizozemec vpraša za nasvet iz lastne kulture, bi mu svetoval naslednje:

"Ne hiti iz dneva v dan, poskusi se ustaviti ter pogledati okoli sebe. Morda boš le opazil da nisi sam".

A black and white photograph of a woman with glasses and a scarf, smiling while sitting in a boat. She is holding a long wooden pole. The boat is positioned under a large, arched stone structure, possibly a bridge or a tunnel. The water is dark, and the stone archway is made of large, rough-hewn blocks. In the background, through the archway, a bright, overexposed area shows a building and some foliage.

Verplicht bijvak

Obvezni izbirni predmet

Mijn Nederlands verhaal begint niet op een bijzondere manier. Ik ben niet gered door een lange, slanke Nederlander met blond haar en hemelblauwe ogen, terwijl ik bijna verdronk aan de kust en ik heb het Nederlands niet geleerd om hem vervolgens dankbrieven te kunnen schrijven. Moeders vriendin uit Polen is niet getrouwd met een Duitser met wie zij naar Nederland is verhuisd en ze hebben geen kind van mijn leeftijd met wie ik penvriend ben geworden.

Nee, voor mij bestond Nederland tot een paar jaar geleden alleen als een land op de kaart van Europa, met al die cliché voorstellingen die waarschijnlijk iedereen heeft. Maar in het tweede jaar van mijn studie Engels aan de Faculteit der Letteren te Ljubljana moest ik als bijvak nog een Germaanse taal volgen. Ik kon kiezen tussen het Duits, Zweeds en Nederlands. Het Nederlands klonk iets bijzonders, wat ik aantrekkelijk vond. De docente Nederlands heeft daar zeker een belangrijke rol in gespeeld, want haar enthousiasme was aanstekelijk. Na twee jaar had ik ermee kunnen ophouden. Ik dacht echter dat ik er niet gewoon mee kan stoppen als ik er tot nu toe al zo veel in had gestoken. Daar heb ik ook veel steun gekregen van de docente die me overigens ook veel heeft geholpen met het inschrijven voor de studie Nederlandkunde (Dutch Studies) aan de Universiteit Leiden. Zo is mijn Nederlands verhaal begonnen ook in het land van de taal zelf.

Ik kan niet zeggen dat ik echt verliefd op het land ben geraakt. Ik ben gewoon een reizende ziel die in het algemeen van reizen houdt en die in elk land van iets anders houdt en aan iets anders gewend raakt. In Nederland ben ik echt dol op de fietscultuur, de fietspaden, het feit dat je overal met de fiets heen kan en dat iedereen fietst, al van jongs af aan. En waar ik ook heel veel van hou is de treinen. Je kan gewoon naar het station lopen en een trein pakken wanneer je maar wilt. Er gaat geen zaterdag voorbij dat ik niet naar de markt ga voor een bakje lekkere kibbeling of een broodje haring of voor een pond komijnnekaas. Ik hou van Nederlandse schilders, vooral Rembrandt, en daarom heb ik in het laatste jaar van mijn studie Nederlandkunde als specialisatie kunstgeschiedenis gekozen. Ook nog vind ik het verschijnsel rommelmarkt iets heel handigs, waar we in Slovenië ook iets van zouden kunnen leren.

Aan de andere kant mis ik vooral de heuvels en bergen, en grotere stukken groen. Ik kom uit het groene Vipava dal, waar we een grote tuin hebben en nog een veld in een naburig dorpje en boven dit alles heersen de indrukwekkende bergen van Gora en Čaven. Er zijn hier uiteraard ook parken, bossen en duinen. De Hoge Veluwe, bijvoorbeeld, is een heel mooi natuurgebied of het eiland van Texel. Verder fietst ik ook heel graag naar de zee om daar in de duinen te wandelen langs het strand, hoewel de koude, bruine zee natuurlijk onder doet voor de warme, blauwe Adriatische zee.

Ik kan overigens niet over cultuurshock spreken. We zijn eigenlijk allemaal Europeanen en terwijl er wel culturele verschillen zijn, kan je er makkelijk aan wennen. Bovendien woon ik hier in een studentenflat met negen Nederlanders, zodat ik me dagelijks onderdompel in de Nederlandse cultuur en de kleine, alledaagse dingen van het leven hier. Ze zijn allemaal bijzonder aardig en we hebben ons erg aan elkaar gehecht, zodat dit huis voor mij echt een thuis is geworden en deze zin uit het nummer van de Sloveense band Faraoni hier zeer geschikt is: Hier is mijn huis, hier ben ik thuis, hier is een stuk van mij, een stuk van mijn hart, hier ben ik thuis.

Moja nizozemska zgodba se začne na nič kaj poseben način. Ni me rešil visok, suh Nizozemec z nebesnomodrimi očmi, ko sem se skoraj utopila med spreedom po plaži, in nisem se začela učiti nizozemščine, da bi mu lahko v njegovem jeziku pisala zahvalna pisma. Mamina prijateljica s Poljske se tudi ni poročila z Nemcem, s katerim sta se potem preselila na Nizozemsko in imela otroke, in nisem si začela dopisovati z njimi.

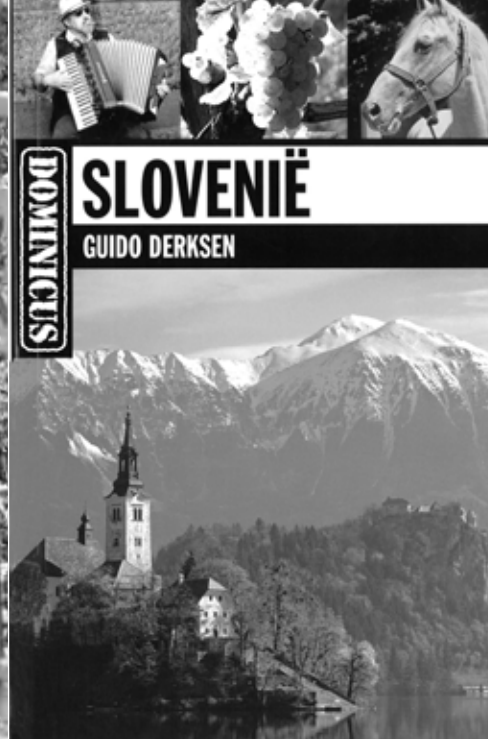
Ne, še pred nekaj leti je bila Nizozemska zame le ena izmed držav na zemljevidu Evrope in ob misli nanjo so me najbrž prešinili enaki stereotipi, kot pri večini še vedno veljajo. Potem pa sem morala v sklopu nepedagoškega študija angleškega jezika in književnosti v drugem letniku izbrati še en germanski jezik. Na voljo so bili nemščina, nizozemščina in švedščina. Nizozemščina me je pritegnila, ker mi je zvenela precej posebno in drugačno. K temu, da sem se na koncu odločila za ta jezik, je nedvomno pripomogla tudi ambiciozna profesorica nizozemščine, saj je bilo njeno navdušenje prav nalezljivo.

Po dveh letih bi ta izbirni predmet lahko zaključila, saj je bil obvezen v dveh letnikih, ampak toliko znanja in truda mi ni šlo kar zavreči. V tej misli me je podprla tudi profesorica in mi pomagala pri prijavi na študij nizozemščine na univerzi v Leidnu. Tako se je začela moja nizozemska zgodba odvijati tudi v deželi jezika.

Ne morem reči, da sem se v deželo zaljubila. Sem na splošno popotniška duša in rada potujem, tako da povsod kaj pobrem. Na Nizozemskem ljubim kolesa in kolesarske poti, dejstvo, da s kolesom lahko prideš kamorkoli, da ga vozijo vsi in na njem prevažajo vse in še več. Zelo so mi všeč vlaki, saj lahko preprosto odkorakaš na železniško postajo in dobiš vlak, kadarkoli se ti poželi. Ne mine sobota, ne da bi šla na tržnico po slastno ribo ali kos okusnega sira s kumino. Ljubim nizozemske slikarje, predvsem Rembrandta, zato sem se v zadnjem letniku študija odločila za specializacijo v umetnostni zgodovini. Nadvse priročni pa so tudi boljšjaki, taki kot jih v Sloveniji ne poznamo.

Na drugi strani pa strašansko pogrešam hribe in gore, pa tudi gozd in večje površine zelenega. Prihajam namreč iz Vipavske doline, kjer imamo doma velik vrt, v bližnji vasi tudi njivo, nad vse tem pa se dvigujeta mogočna Gora in Čaven. Nacionalni park Hoge Veluwe je fenomenalen in pa otok Texel, vendar so ta območja kar precej daleč. Nadvse rada pa odkolesarim na morje na sprehod vzdolž obale, čeprav se rjavo morje ne more kosati z modrinom Jadranskega morja.

Mislim, da na splošno ne morem govoriti o kulturnem šoku. Seveda obstajajo med državama kulturne razlike, vendar smo nenazadnje vsi Evropejci in se lahko kaj hitro navadiš na drugo evropsko kulturo. Sploh pa trenutno živim v študentskem domu z devetimi Nizozemci, tako da se dnevno poglobljam v skrivnosti nizozemske kulture in vsakdanjega načina življenja. Vsi so nadvse prijazni in zelo smo se povezali, tako da se počutim prav domače in je verz iz popevke slovenskega benda Faraoni tukaj zelo na mestu: Tu je moj dom, tu sem doma, tu je del mene, del mojega srca, tu sem doma.

Koffers pakken en gaan! Pripravite torbe in pojdimo!

Midden op de foto: De voorpagina van de reisgids over Slovenië in het Nederlands, geschreven door Guido Derksen.
Na fotografiji v sredini zgoraj: naslovnica vodiča po Sloveniji v nizozemskem jeziku avtorja Guida Derksna.

Binnenkort gaan we weer op vakantie naar Slovenië. Heerlijk! Waarom?

Onze eerste ontmoeting met het land was een grote verrassing. Vrienden hadden ons gewezen op de prachtige bergwandelingen die je er kunt maken in de Julische Alpen, dus wij waren zoals altijd op de bonnefooi naar Bled gegaan, gewapend met een wandelkaart, rugzak en een fototoestel. Wat wij aantroffen was een weids landschap, goed gemarkeerde wegen en een uitermate behulpzame bevolking. De mensen spraken genoeg Engels om onze vragen te beantwoorden. Overal waar we kwamen was wel gastvrij onderdak te vinden. En toen we eenmaal langs de rivier de Soča liepen, waren we verkocht. De turkooizen schittering van die rivier tart elke beschrijving. Alsof er een halssnoer van halfedelsteen door een reuzin achteloos is neergelegd, tussen dalen en bergen met sneeuwtoppen in de verte.

Na de pas te hebben overgestoken, wilden we verder reizen. We kozen voor de Karst, nauwelijks een paar uur reizen verderop. Dat is een lieflijke omgeving, geheimzinnig ook door zijn grotten waaronder het enige ondergrondse waterlandschap op de lijst van Unesco: de grot van Škocjan, zeer indrukwekkend.

Maar wij houden ook van lekker eten. Dan zit je goed in Slovenië. Het is het Slow Food land bij uitstek, veel boeren werken nog op traditionele wijze en dat proef je! Bovendien kunnen ze heerlijk koken, vooral in de provincie Spodnjeposavka waar de walnoten je op de kop vallen in de herfst; waar we hebben meegeholpen om de druiven te oogsten. De oudste wijnrank van Europa staat trouwens in Noord-Slovenië!

Als fervente ruzakreizigers vonden wij het ook heel fijn dat Slovenië uitstekend openbaar vervoer heeft. Het land is niet groot, alles is goed bereikbaar. De natuur is overweldigend, je verstaat elkaar en je kunt er gewoon met de euro betalen. Koffers pakken en gaan!

Kmalu bova ponovno odšla na počitnice v Slovenijo. Čudovito! Zakaj?

Najino prvo srečanje s to deželo je bilo veliko presenečenje. Prijatelji so nama pripovedovali o veličastnih gorskih sprehodih v Julijskih Alpah, tako da sva kot ponavadi - brez kakršnihkoli rezervacij - odšla na Bled, oborožena s pohodniškim zemljevidom, nahrbtnikom in kamero. Kar sva našla je bila čudovita pokrajina, dobro označene ceste in zelo prijazni ljudje. Prebivalci govorijo dovolj dobro angleško, da so odgovorili na najina vprašanja. Povsod sva naletela na gostoljubna prenočišča. In ko sva prispela k Soči, sva se izgubila. Turkizni sij reke kljubuje vsem opisom. Je kot ogrlica poldragih kamnov, ki jih je velikan brezskrbno spustil med dolinami in gorami z zasneženimi vrhovi v daljavi.

Po prečkanju prelaza sva želela nadaljevati s potovanjem. Izbrala sva Kras, komaj nekaj vstran. Tam je lepo in zaradi kraških jam tudi skrivnostno, vključno z edino podzemno vodno krajino na Unescovem seznamu svetovne dediščine: Škocjanske jame. Zelo impresivno.

Rada imava tudi dobro hrano. In za to je Slovenija pravi kraj. To je idealna "slow food" dežela, kjer številni kmetje še vedno delajo na tradicionalni način in to je tisto kar okusite! Poleg tega so Slovenci odlični kuharji, še posebej ob spodnji Savi, kjer ti jeseni na glavo padajo orehi; kjer sva pomagala pri trgatvi. Mimogrede, najstarejša trta v Evropi še vedno uspeva v severni Sloveniji.

Ker rada potujeva z nahrbtnikom sva lahko izkoristila odličen javni prevoz. Dežela ni velika, vsak njen del je lahko dostopen. Narava je nepremagljiva, zlahka se razumemo in plačuje se z evri. Pripravite torbe in gremo!

MEER WETEN

Alles over Slovenië | www.slovenia.si

Toeristische informatie | www.slovenia.info

Sloveense luchtvaartmaatschappij | www.adria.si

Sloveense "ANWB" | www.amzs.si

Ambassade van Slovenië in Den Haag | <http://haag.veleposlanistvo.si/>

Sloveense Regering | www.vlada.si/en/news/

Ondernemen(d) met Slovenen | www.investslovenia.org/

Slovenian Dutch Business Platform | www.sdbp.si

Wonen en werken in Slovenië | www.infotujci.si

Kunst en cultuur | www.culture.si

Sloveense Nationale Persbureau | www.sta.si

Nieuws over Slovenië in het Nederlands | www.slovenievandaag.nl

Sloveense taal leren | www.centerslo.net

Geschiedenis van de Slovenen in Nederland | <http://www.iisg.nl/hbm/slovenen/>

Vereniging Vrienden van Slovenië | www.lipa-online.org

Sloveense Zangvereniging "Zvon" | www.zvon.nl

Slovenen in Nederland (Slovenci na Nizozemskem) op Facebook | natasa.golob.kranjc@gmail.com